

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 17 april 1925 kl. 5 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1925—1926 av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet.
(3:e avd.)

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 2 januari 1925 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1925—1926 har Kungl. Maj:t i avseende å femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden nämnda dag)

dels bestämma antalet ordinarie befattningar i socialdepartementet på följande sätt:

Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.
[1. ³]

Befattning	Lönegrad
1 statssekreterare, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 17,000 kronor	
1 expeditionschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 15,000 kronor	
1 byråchef för lagärenden, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 12,000 kronor	
4 kansliråd	B 30
1 kansliråd, tillika statens inspektör för fattigvård och barnavård	B 30
5 förste kanslisekreterare	B 26
1 förste kanslisekreterare, tillika assistent hos statens inspektör för fattigvård och barnavård	B 26
1 registrator	B 22
4 andre kanslisekreterare	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
3 förste kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
3 kanslibiträden	B 4;

dels godkänna följande stat för socialdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 6 saml. 5 häft. (Nr 5)

	Stat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän förslagsanslag		230,500
Vikariatsersättningar, förslagsanslag		5,100
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.		31,700
Ersättning till sakkunniga biträden åt statens inspektör för fattigvård och barnavård		7,500
		<hr/> Summa kronor 274,800;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 268,100 kronor, med 6,700 kronor till 274,800 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 1 och 2 i statsrådsprotokollet.

Nu gällande ordinarie stat för socialdepartementet är av följande lydelse:

	Stat.	
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	227,500 kronor	
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	5,100	»
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	31,000	»
Ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören	4,500	»
		<hr/> <i>Förslagsanslag</i> 268,100 kronor

I proposition nr 150 till 1924 års riksdag med förslag till lag om samhällets barnavård m. m. — vilken proposition blev av riksdagen med vissa ändringar bifallen, varefter lag i ämnet utfärdades den 6 juni 1924 — framhölls, att, då den föreslagna lagen vore avsedd att träda i kraft med ingången av år 1926, av lagen föranledda anslagsfrågor borde behandlas vid 1925 års riksdag. Emellertid framlades i propositionen en redogörelse för de kostnader, som skulle föranledas av lagförslagets genomförande.

I denna redogörelse berördes bland annat frågan om och i vilken mån samtliga barnavårdsärendens förläggande till den inom socialdepartementet befintliga byrån för fattigvård och barnavård skulle påkalla en förstärkning av byråns arbetskrafter. Denna fråga ansågs emellertid icke böra till prövning upptagas, innan någon erfarenhet vunnits om lagens inverkan på byråns arbetsbörda. Emellertid framhöll föredragande departementschefen, att under de första årens tillämpning av den nya barnavårdslagstiftningen särskilda krav komme att ställas å sakkunskap inom åtskilliga av barnavårdens specialområden. För tillgodoseende av detta behov borde ett belopp, förslagsvis 3,000 kronor för år, ställas till förfogande för anlitande av sakkunniga biträden. Någon ökad utgift för staten skulle ej detta innebära, enär viss besparing uppstode genom upphörande av folkskolinspektörernas befattning med skyddshem och barnhem. För år 1923 hade summan av de jämlikt Kungl. Maj:ts cirkulär den 27 november 1903 till folkskolinspektörerna utgående arvoden för inspektion av skyddshem och barnhem uppgått till 3,870 kronor.

Med hänsyn till nu antydda förhållanden har departementschefen tillstyrkt, att den i staten för socialdepartementet upptagna anslagsposten *ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören* å 4,500 kronor från och med nästa budgetår höjes. Även före barnavårdslagens ikraftträdande den 1 januari 1926 har behov av sakkunniga biträden för här angivna ändamål synts komma att föreligga, varför ökning ansetts böra ske med hela det ovan beräknade årsbeloppet 3,000 kronor. Då fattigvårdsinspektörens tjänstetitel numera förändrats till »statens inspektör för fattigvård och barnavård», har anslagspostens benämning ansetts böra undergå en häremot svarande ändring.

De av Kungl. Maj:t föreslagna höjningarna av anslagsposterna för avlöningar till ordinarie tjänstemän samt till icke-ordinarie befattningshavare m. m. äro föranledda av Kungl. Maj:ts framställning angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att utskottet med hänsyn till riksdagens beslut i fråga om ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden ansett anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän kunna något jämkas, förslagsvis till 229,400 kronor, varjämte utskottet iakttagit den av riksdagen beslutade förändrade benämningen av de enligt Kungl. Maj:ts förslag till 7:e respektive 4:e lönegraderna hänförliga förste kanslibiträdes- och kanslibiträdesbefattningarna.

Utskottets
yttrande.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar i socialdepartementet på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 statssekreterare, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 17,000 kronor	
1 expeditionschef, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 15,000 kronor	
1 byråchef för lagärenden, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 12,000 kronor	
4 kansliråd	B 30
1 kansliråd, tillika statens inspektör för fattigvård och barnavård	B 30
5 förste kanslisekreterare	B 26
1 förste kanslisekreterare, tillika assistent hos statens inspektör för fattigvård och barnavård	B 26
1 registrator	B 22
4 andre kanslisekreterare	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7

3 kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
3 kontorsbiträden	B 4;

b) godkänna följande stat för socialdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	229,400
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	5,100
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	31,700
Ersättning till sakkunniga biträden åt statens inspektör för fattigvård och barnavård	7,500
Summa kronor	273,700;

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli*, nu 268,100 kronor, med 5,600 kronor till 273,700 kronor.

Sociala verk och inrättningar.

Riksförsäkrings-
anstalten.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2)
dels bestämma antalet ordinarie befattningar hos riksförsäkringsanstalten
på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
3 byråchefer	B 30
1 förste aktuarie	B 24
3 sekreterare	B 24
5 aktuarier	B 21
2 byråingenjörer	B 21
3 notarier	B 21
1 registrator	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
9 förste kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
8 kanslibiträden	B 4;

dels godkänna följande stat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	234,300
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	6,700
Arvode till en överläkare	5,000
Summa kronor	246,000;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till riks-försäkringsanstalten, nu 238,500 kronor, med 7,500 kronor till 246,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 4 i statsrådsprotokollet.

Det föreliggande förslaget ansluter sig till Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden. Med hänsyn till riksdagens i anledning av sagda framställning fattade beslut tarvas allenast en mindre sänkning av anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis med 2,800 kronor, samt viss ändrad benämning å förste kanslibiträdes- och kanslibiträdesbefattningarna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar hos riks-försäkringsanstalten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör	A 3
3 byråchefer	B 30
1 förste aktuarie	B 24
3 sekreterare	B 24
5 aktuarier	B 21
2 byråingenjörer	B 21
3 notarier	B 21
1 registrator	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
9 kanslibiträden	B 7
3 expeditionsvakter	B 5
8 kontorsbiträden	B 4;

b) godkänna följande stat för riks-försäkringsanstalten, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ...	231,500
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	6,700
Arvode till en överläkare	5,000

Summa kronor 243,200;

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till riks-försäkringsanstalten, nu 238,500 kronor, med 4,700 kronor till 243,200 kronor.

3:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att för upprätthållande av riks-försäkringsanstaltens verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,346,500 kronor.

Upprätthållande av riks-försäkringsanstaltens verksamhet

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 5—9 i statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet under budgetåret 1924—1925 har riksdagen, utöver det ordinarie anslaget, anvisat ett extra förslagsanslag av 1,318,500 kronor. Motsvarande anslag utgjorde för år 1922 1,450,000 kronor, för första halvåret 1923 693,550 kronor och för budgetåret 1923—1924 1,365,000 kronor.

Utöver det extra anslaget till upprätthållande av anstaltens verksamhet utgår under budgetåret 1924—1925 av olycksfallsförsäkringsfondens medel ett belopp av 18,500 kronor till gäldande av omkostnader för förvaltningen av anstaltens fonder. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har nämligen 1924 års riksdag, i samband med viss ändring i 16 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, medgivit, att kostnaden för förvaltningen av den i 19 § av nyssnämnda lag omförmälda fond finge från och med den 1 juli 1924 bestridas av fondens medel på det sätt, att av nämnda medel till statsverket erlades ett belopp av tillsvidare 18,500 kronor för budgetår.

För användningen av det för budgetåret 1924—1925 anvisade extra förslagsanslaget för upprätthållande av anstaltens verksamhet har Kungl. Maj:t genom brev den 20 juni 1924 fastställt följande stat (för jämförelse angivas inom parentes de belopp, som voro upptagna i staten för budgetåret 1923—1924):

avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie befattningshavare, ersättningar till sakkunniga, personliga lönetillägg m. m., högst	kronor	825,000: —	(829,500: —)
hyra, kostnad för uppvärmning, belysning och städning, resekostnader och traktementsersättningar, rättegångskostnader, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, inköp av böcker, anskaffande och underhåll av inventarier, för skrivmaterialier, telefoner och telegram, vakthållning nattetid inom ämbetsverkets lokaler, annonsering m. m., förslagsvis	»	222,000: —	(240,000: —)
kostnad för ortsombuden samt andra dylika kostnader, förslagsvis	»	270,000: —	(277,000: —)
kostnad för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg, då sådant ej skall av arbetsgivare eller av annat anslag bekostas, samt andra dylika kostnader, förslagsvis	»	1,500: —	(1,500: —)
omkostnader för förvaltningen av riksförsäkringsanstaltens fonder (däri inberäknat avlöning till en icke-ordinarie befattningshavare i 13:de lönegraden,			

avdelning B, i löneplanen och ett extra ordinarie kvinnligt skrivbiträde ävensom arvoden och ersättning till särskilda ledamöter och rådgivare, jämte suppleanter, vid behandling inom anstalten av frågor rörande fondförvaltningen), förslagsvis	kronor	18,500: --	(17,000: —)
<hr/> Summa kronor 1,337,000: — (1,365,000: —)			

Genom beslut samma dag har Kungl. Maj:t tillika — i överensstämmelse med riksdagens ovanberörda beslut beträffande kostnaderna för riks försäkringsanstaltens fondförvaltning — förordnat, att av den i 19 § av lagen om försäkring för olycksfall i arbete omförmälda fonds medel skulle från och med budgetåret 1924—1925 efter ingången av juli månad för varje budgetår till anstalten utbetalas ett belopp av tills vidare 18,500 kronor såsom ersättning till statsverket för anstaltens bestyr med förvaltningen av nämnda fond; och skulle det åligga anstalten att därefter vid uppgörande av förslag till äskande av extra anslag för upprätthållande av anstaltens verksamhet taga i beräkning det sålunda utgående beloppet.

Vid bifall till Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle extra anslaget till riks försäkringsanstalten för budgetåret 1925—1926 beräknas på följande sätt:

avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie befattningshavare, ersättningar till sakkunniga, personliga lönetillägg m. m., förslagsvis	kronor	860,000: —
hyra, kostnad för uppvärmning, belysning och städning, resekostnads- och traktamentsersättningar, rättegångskostnader, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, inköp av böcker, anskaffande och underhåll av inventarier, för skrivmaterialier, telefoner och telegram, vakthållning nattetid inom ämbetsverkets lokaler, annonsering m.m., förslagsvis	»	220,000: —
kostnad för ortsombuden samt andra dylika kostnader, förslagsvis	»	265,000: —
kostnad för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg, då sådant ej skall av arbetsgivare eller av annat anslag bekostas, samt andra dylika kostnader, förslagsvis	»	1,500: —
omkostnader för förvaltningen av riks försäkringsanstaltens fonder (däri inberäknat avlöning till en icke-ordinarie befattningshavare i 21:a lönegraden, avdelning B, i nya löneplanen och ett extra ordinarie skrivbiträde ävensom arvoden och ersättning till särskilda ledamöter och rådgivare, jämte suppleanter, vid behandling inom anstalten av frågor rörande fondförvaltningen), förslagsvis	»	18,500: —
<hr/> Summa kronor 1,365,000: —		

I enlighet med ovanberörda den 20 juni 1924 meddelade föreskrift skola omkostnaderna för förvaltningen av riks försäkringsanstaltens fonder, belö-
pande sig till 18,500 kronor, bestridas av olycksfallsförsäkringsfondens medel.
På grund härav skulle såsom extra anslag för upprätthållande av anstaltens
verksamhet under budgetåret 1925—1926 erfordras 1,346,500 kronor.

Utskottets
yttrande.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt i skilda hänseenden föreslagit,
har utskottet ansett sig böra biträda och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för *upprätthållande av riks försäkringsan-
staltens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budget-
året 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,346,500
kronor.

Kostnader
enligt 19 och
37 §§ i lagen
om försäkring
för olycksfall
i arbete.

4:o) I förslaget till riksstat har Kungl. Maj:t upptagit det ordinarie för-
slagsanslaget till kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för
olycksfall i arbete med oförändrat belopp, 150,000 kronor.

Förevarande anslag avser *dels* medel, som skola av statsverket förskjutas
i anledning av arbetsgivares försumlighet att på föreskrivet sätt erlagga
honom påförda försäkringsavgifter, *dels ock* medel för statsverkets ersättande
av den förlust, som uppkommer för riks försäkringsanstalten därigenom, att
av riks försäkringsanstalten i arbetsgivarens ställe utgivna sjukpenningar och
läkarvårdskostnader på grund av arbetsgivarens obestånd icke kunnat utfås.

Sedan riks försäkringsanstalten i enlighet med bestämmelserna i § 4 mom.
5 av förordningen den 31 mars 1922 angående uppbörd av avgifter för för-
säkringar i riks försäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall
i arbete (sv. förf.-saml. nr 130) särskilt för varje län uppgjort förteckningar
över de avgifter, vilka icke blivit i föreskriven ordning erlagda, samt över-
lämnat desamma till vederbörande länsstyrelser, hava länsstyrelserna att från
ifrågavarande anslag låta till riks försäkringsanstalten utanordna avgifternas
belopp samt verkställa indrivning av avgifterna i föreskriven ordning. Här-
igenom inflytande belopp tillgodoföras sedermera samma anslag (kungörelse
den 31 mars 1922, § 2, sv. förf.-saml. nr 132).

Ifrågavarande anslag, som under åren 1919—1922 beräknats till 50,000
kronor, upptogs i riksstaten för första halvåret 1923 till 37,500 kronor och
utgår från och med budgetåret 1923—1924 med 150,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Då förevarande anslag vid 1923 års riksdag bestämdes till nu utgående
belopp, föranleddes höjningen i anslaget av då rådande ekonomiska förhål-
landen. Som emellertid numera någon bättring inträtt i den ekonomiska
situationen, har utskottet, som inhämtat upplysning rörande bruttoutgifter
och inkomster för anslaget under senare halvåret 1924, ansett en nedsättning
av anslaget kunna ske, förslagsvis till 100,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må minska ordinarie förslagsanslaget till *kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete*, nu 150,000 kronor, med 50,000 kronor till 100,000 kronor.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att för riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

Riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 11 och 12 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1923—1924 var uppfört ett extra förslagsanslag å 20,000 kronor till bestridande av riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond. Med hänsyn till den låga belastningen å anslaget för år 1922 begränsades det för budgetåret 1924—1925 beviljade anslaget till 10,000 kronor.

[4.]

Enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning var det för budgetåret 1923—1924 beviljade anslaget icke belastat med några utgifter. I betraktande härav har Kungl. Maj:t ansett, att anslaget kan för nästa budgetår begränsas till 5,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må för *riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att höja det ordinarie förslagsanslaget till statens bidrag till fiskares försäkring, nu 15,000 kronor, med 20,000 kronor till 35,000 kronor.

Statens bidrag till fiskares försäkring.

[5.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 12 och 13 i statsrådsprotokollet.

Förslagsanslaget för bestridande av statens bidrag till fiskares försäkring har i riksstaten för vart och ett av budgetåren 1919—1922 upptagits med 34,000 kronor. Då utgifter för ifrågavarande ändamål icke behövde äga rum under tiden 1 januari—30 juni 1923, uppfördes anslaget icke med något belopp i riksstaten för sagda tid. För vartdera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 har anslaget upptagits med 15,000 kronor.

Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, hava försäkringsavgifterna för år 1922 uppgått till 31,722 kronor, under det att bristen, som täckts med statsmedel, belöpt sig till 29,005 kronor. Motsvarande siffror för år 1923 vore 33,939 kronor och 39,515 kronor. Försäkringsavgifterna under budgetåret 1925—1926 torde på grund av sannolikt ytterligare ökad anslutning till för-

säkringen komma att överstiga avgifterna för år 1923. Den sänkning, som under å 1922 ägde rum med avseende å försäkringsavgifterna, har nämligen hitintills visat sig medföra en betydande ökning i antalet försäkrade. Detta antal utgjorde sålunda

år 1921	2,513
» 1922	2,822
» 1923	3,464

Med hänsyn till ökningen av antalet försäkrade och den härav följande stegringen av utgifterna från anslaget har departementschefen funnit en höjning av detsamma motiverad; och har höjningen i överensstämmelse med av riks-försäkringsanstalten därom gjord framställning föreslagits till 20,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *statens bidrag till fiskares försäkring*, nu 15,000 kronor, med 20,000 kronor till 35,000 kronor.

Försäkrings- 7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6)
rådet. dels bestämma antalet ordinarie befattningar hos försäkringsrådet på
[6.] följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 president	A 3
2 försäkringsråd	B 30
1 sekreterare	B 24
1 notarie	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 expeditionsvakt	B 5
1 kanslibiträde	B 4;
dels godkänna följande stat för försäkringsrådet, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:	

Stat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	65,900
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	2,000
Arvode å 4,000 kronor till en var av två representanter för arbetsgivare och två representanter för arbetare	16,000
Summa kronor	83,900;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till försäkringsrådet, nu 83,000 kronor, med 900 kronor till 83,900 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 13—21 i statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet är utöver det ordinarie anslaget för innevarande budgetår anvisat ett extra förslagsanslag av 14,000 kronor.

Den nu gällande ordinarie staten för försäkringsrådet är i enlighet med riksdagens beslut av följande utseende:

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	65,000 kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	2,000 »
Arvoden à 4,000 kronor till envar av två representanter för arbetsgivare och två representanter för arbetare	16,000 »
<hr/>	
<i>Förslagsanslag</i> 83,000 kronor.	

För användningen av det extra förslagsanslaget för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet under budgetåret 1924—1925 har Kungl. Maj:ts genom beslut den 11 april 1924 fastställt följande stat:

avlöning och vikariatsersättning åt icke-ordinarie befattningshavare, högst	kronor 2,040: —
ersättning åt sakkunniga, arvode åt suppleant för ledamot i försäkringsrådet, vilken representerar arbetsgivarna eller arbetarna, samt resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis	» 6,775: —
kostnad för uppvärmning, belysning och städning, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidskrifter, för inköp av böcker, för anskaffning och underhåll av inventarier m. m., förslagsvis	» 5,185: —
<hr/>	
Summa kronor 14,000: —	

För upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet under nästkommande budgetår har, utöver det ordinarie anslaget, äskats ett anslag å 26,000 kronor.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag om höjning av det ordinarie anslaget till försäkringsrådet är föranlett av Kungl. Maj:ts framställning angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden. Den ifrågasatta höjningen av extra anslaget har sin grund dels i erforderlig personalförstärkning, dels ock i att anslagsposterna för ersättning åt sakkunniga m. m. samt kostnad för uppvärmning m. m. visat sig för knappt tillräckliga.

Kungl. Maj:ts förslag ifråga om anslagen till försäkringsrådet har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att utskottet med hänsyn till riksdagens beslut angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden ansett anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän kunna nedsättas med i runt tal 300 kronor, varjämte utskottet iakttagit den av riksdagen beslutade ändrade benämningen å kanslibiträdesbefattningar.

Utskottet hemställer alltså,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar hos försäkringsrådet på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 president.....	A 3
2 försäkringsråd.....	B 30
1 sekreterare	B 24
1 notarie	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 expeditionsvakt	B 5
1 kontorsbiträde.....	B 4;

b) godkänna följande stat för försäkringsrådet, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	65,600
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	2,000
Arvode à 4,000 kronor till en var av två representanter för arbetsgivare och två representanter för arbetare	16,000
Summa kronor	83,600;

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *försäkringsrådet*, nu 83,000 kronor, med 600 kronor till 83,600 kronor.

Upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet.

[7.]

8:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 7) och under hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må för *upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 26,000 kronor.

Socialstyrelsen.

[8.]

9:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) dels bestämma antalet ordinarie befattningar hos socialstyrelsen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 19,000 kronor	
5 byråchefer	B 30
1 förste byråingenjör	B 26
3 sekreterare	B 26
1 sekreterare och inspektörsassistent	B 26
3 förste aktuarier	B 24
4 aktuarier	B 21

1 bibliotekarie och arkivarie	B 21
1 byråingenjör	B 21
7 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 förste kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
12 kanslibiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2;
<i>dels godkänna följande stat för socialstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:</i>	

Stat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	295,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	5,000
Arvoden å 2,000 kronor till två fullmäktige	4,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	25,400
<u>Summa kronor 329,400;</u>	

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen, nu 312,000 kronor, med 17,400 kronor till 329,400 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 22 i statsrådsprotokollet.

Nu gällande ordinarie stat för socialstyrelsen slutar å 312,000 kronor. I enlighet härmed är det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen i riksstaten för budgetåret 1924—1925 upptaget till enahanda belopp.

Av Kungl. Maj:t nu föreslagen höjning av anslaget är föranlett dels av Kungl. Maj:ts förslag angående uppflyttning i lönegrad av vissa befattningar, tillhörande förutvarande andra normalgraden, dels av Kungl. Maj:ts framställning angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden.

Innebörden av Kungl. Maj:ts förevarande förslag är bland annat, att de nu till 15:e lönegraden hänfödda förste byråingenjörs- och sekreterarebefattningarna samt sekreterar- och inspektörsassistentbefattningen hos socialstyrelsen skulle uppflyttas till 16:e lönegraden — motsvarande i den av riksdagen antagna nya löneplanen 26:e lönegraden.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd hade i sitt i ärendet först avgivna utlåtande till uppflyttning i högre lönegrad föreslagit allenast sekreterarbefattningen å socialstyrelsens byrå för sociala frågor i allmänhet och förste byråingenjörstjänsten å byrån för arbetarskyddsärenden. I sitt sedermera avgivna utlåtande har nämnden emellertid till dylik uppflyttning jämväl föreslagit sekreteraren och inspektörsassistenten å byrån för sjukkasseväsenedet m. m.

Utöver dessa tjänster har alltså Kungl. Maj:t ansett sig böra till uppflyttning föreslå ytterligare två befattningar hos styrelsen, nämligen de två övriga sekreterarbefattningarna. De kompetensfordringar och de krav på

Utskottets
yttrande.

kvalificerat arbete, lönenämnden för en uppflyttning till 16:e lönegraden uppställt, hava nämligen synts Kungl. Maj:t i lika hög grad vara förhanden beträffande sekreterarna å styrelsens byrå för arbetarskyddsärenden och å byrån för lag- och administrativa ärenden som beträffande sekreteraren å byrån för sociala frågor i allmänhet. Vad särskilt kompetensfordringarna beträffade, vore dessa lägre för sistnämnda befattning än för de två andra sekreterarbefattningarna.

Utskottet vill för sin del erinra, att enligt av besparingskommittén afgivet förslag beträffande ordnandet av socialförsäkringen vissa förändringar i socialstyrelsens organisation äro ifrågasatta. Vid sådant förhållande och då med all sannolikhet denna fråga inom den närmaste framtiden torde komma att upptagas till prövning, har utskottet ansett mindre lämpligt att nu företaga, någon ändring i tjänstemännens lönegradsplacering, utan torde spørsmålet härom böra avgöras först i sammanhang med organisationsfrågan.

På grund av denna utskottets ståndpunkt kan anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän nedsättas med i runt tal 5,000 kronor. Härutöver kan emellertid posten i fråga ytterligare jämkas med hänsyn till riksdagens beslut i fråga om kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden. Utskottet får föreslå, att posten begränsas till 285,000 kronor samt att ordinarie anslaget till socialstyrelsen sålunda bestämmes till 319,400 kronor.

Utskottet, som i övrigt ej funnit anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att utskottet på grund av riksdagens nyssberörda beslut beträffande de kvinnliga befattningshavarnas avlöningsförhållanden iakttagit av riksdagen beslutad förändrad benämning å vissa biträdesbefattningar, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar hos socialstyrelsen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 19,000 kronor	
5 byråchefer	B 30
3 förste aktuarier	B 24
1 förste byråingenjör	B 24
3 sekreterare	B 24
1 sekreterare och inspektörsassistent	B 24
4 aktuarier	B 21
1 bibliotekarie och arkivarie	B 21
1 byråingenjör	B 21
7 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
8 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5

- 12 kontorsbiträden B 4
 1 skrivbiträde B 2;
 b) godkänna följande stat för socialstyrelsen, att tillämpas
 från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ...	285,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	5,000
Arvoden à 2,000 kronor till två fullmäktige	4,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. ...	25,400
Summa kronor	319,400;

samt

- c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *socialstyrelsen*,
 nu 312,000 kronor, med 7,400 kronor till 319,400 kronor.

10:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 124,600 kronor.

*Upprätthållande av
social-
styrelsens
verksamhet.
[9.]*

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 23 och 24 i statsrådsprotokollet.

För vartdera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 har det extra anslaget till upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet uppförts med 115,300 kronor.

Av Kungl. Maj:t nu föreslagen höjning av anslaget är föranledd *dels* av ifrågasatt sammanförande med anslaget av ett för närvarande i riksstaten under femte huvudtiteln under avdelningen »sjukförsäkring» uppfört anslag å 6,000 kronor till uppehållande av tillsyn över understödsföreningar, *dels* ock av Kungl. Maj:ts framställning angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har utskottet funnit sig böra biträda.

*Utskottets
yttrande.*

I detta sammanhang vill utskottet emellertid hava uttalat önskvärdheten av att socialstyrelsen vid äskande av anslag för kommande budgetår lämnar uppgift om de särskilda kostnader, som föranledas av dess bränslekontrollerande verksamhet. Härvid torde särskilt böra angivas, i vilken omfattning underinspektörerna vid yrkesinspektionen tagas i anspråk för verksamhetens utövande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 124,600 kronor.

Förliknings-
män för
medling i
arbetstvister.

[10.]

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att för budgetåret 1925—1926 anvisa, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän m. m. för medling i arbetstvister ett extra förslagsanslag av 110,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid 24 och 25 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett extra förslagsanslag av 120,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1925—1926 anvisa, att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän m. m. för medling i arbetstvister, ett extra förslagsanslag av 110,000 kronor.

Centrala
skilje-
nämnden.

[11.]

12:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 11) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 25 och 26) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 18,700 kronor.

Särskilda
skiljedomare
i arbetstvister.

[12.]

13:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12) får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för särskilda skiljedomare i arbetstvister anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

Under-
stödjande av
den offentliga
arbets-
förmedlingen.

[13.]

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att för befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 240,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 27 i statsrådsprotokollet.

För innevarande budgetår är förevarande anslag uppfört i riksstaten med 200,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna förhöjningen av anslaget är föranledd därav, att enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning nettoutgifterna från det för budgetåret 1923—1924 beviljade anslaget uppgått till 238,083 kronor.

Utskottet, som ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må för *befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 240,000 kronor.

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att för budgetåret 1925—1926 anvisa till bidrag till resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas, ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

Medellösa
arbets-
sökandes
resor.
[14.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 27 och 28 i statsrådsprotokollet.

Till bidrag till resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas, var för vart och ett av åren 1920—1922 samt för första halvåret 1923 i riksstaten uppfört ett extra förslagsanslag till belopp av 30,000 kronor för år. För vardera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 blev anslaget med hänsyn till tillgängliga belastningssiffror sänkt, för den förra budgetperioden till 15,000 kronor och för den senare till 10,000 kronor.

Utgifterna från det för budgetåret 1923—1924 beviljade anslaget utgjorde 1,762 kronor. Med hänsyn härtill har det för budgetåret 1925—1926 erforderliga anslaget ansetts kunna begränsas till 5,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för budgetåret 1925—1926 anvisa till *bidrag till resekostnader för medellösa arbetssökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas*, ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

16:o) I en inom andra kammaren av herr *J. P. Dahlén* m. fl. väckt, till statsutskottet för förberedande behandling hänvisad motion, nr 139, har hemställts,

Bekämpande
av arbetslösheten.

att riksdagen måtte bevilja ett förslagsanslag å 10 miljoner kronor att användas för understödjande av kommunala och anordnande av statliga produktiva arbeten för de arbetslösa,

att riksdagen måtte besluta, att arbetslöshetskommissionen avskaffas samt att hjälpverksamheten för de arbetslösa organiseras så, att ledningen därav lägges direkt under socialdepartementet och att kommunerna erhålla rätt att driva en självständig arbetslöshetspolitik,

att riksdagen vid beviljande av ovannämnda anslag måtte fastställa sådana direktiv för hjälpverksamheten, att alla oförvällat arbetslösa skola i möjligaste mån beredas arbete vid av kommuner eller stat anordnade produktiva hjälparbeten och att, därest i något fall sådant arbete ej kan beredas de arbetslösa, dessa alltid beviljas tillräckligt understöd.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har statens arbetslöshetskommission på anförda skäl uttalat, att kommissionen icke funnit påkallat att hem-

Utskottets
yttrande.

ställa om utverkandet hos innevarande riksdag av ytterligare medel till arbetslöshetens bekämpande. Chefen för socialdepartementet har ock med hänsyn till detta kommissionens utan meningsskiljaktighet avgivna uttalande ansett sig icke böra föreslå Kungl. Maj:t att av riksdagen äska något nytt anslag för ifrågavarande ändamål. På grund av de utav kommissionen anförda omständigheter finner ej heller utskottet skäl föreligga till beviljande av dylikt anslag och kan utskottet sålunda icke biträda motionärernas yrkande i denna del.

Beträffande motionärernas förslag i övrigt vill utskottet allenast erinra om, att förslag av enahanda innebörd motionsvis framfördes vid sistlidet års riksdag utan att då föranleda till någon riksdagens åtgärd. Anledning att nu intaga någon ändrad ställning till berörda förslag förefinnes icke.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Dahléns m. fl. förevarande motion icke må vinna riksdagens bifall.

*Sveriges
deltagande i
den inter-
nationella
arbetsorgani-
sationens
konferens.*

17:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15) att under avdelningen socialstyrelsen under rubriken *Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens konferens* uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 15,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 37—39 i statsrådsprotokollet.

[15.]

Kostnaderna för Sveriges deltagande i de årliga sammanträdena av den internationella arbetsorganisationens konferens hava hittills huvudsakligen bestritts dels av femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, dels ock av samma huvudtitels anslag till extra utgifter. Då emellertid nämnda kostnader utgöra en utgift för ett speciellt, noga avgränsat ändamål, och årligen återkomma, har det syntts departementschefen lämpligt att för bestridande av kostnaderna ifråga ett särskilt anslag från och med nästa budgetår uppföres å riksstaten.

Med hänsyn till gjorda beräkningar och de erfarenheter, man hittills haft av kostnaderna för Sveriges deltagande i nu ifrågavarande sammanträden, har departementschefen ansett, att det till bestridande av dessa kostnader avsedda anslagets belopp bör bestämmas till omkring 15,000 kronor. Av anslaget skulle gäldas samtliga kostnader för Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens konferens' sammanträden, således även kostnaderna för ombuds och experters resor inom landet. Anslaget har ansetts böra erhålla förslagsanslags natur, och då detsamma avser årligen återkommande utgifter för deltagande i en stadigvarande organisation, av vilken Sverige är medlem, har detsamma föreslagits till uppförande såsom ordinarie anslag.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må under avdelningen socialstyrelsen under rubriken *Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens konferens* uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 15,000 kronor.

18:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16)

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1925 äga tillämpning jämväl å yrkesinspektionen och assistenter av 2:a klass inom yrkesinspektionen; [16.]

dels föreskriva, att de av 1923 års riksdag godkända särskilda bestämmelser beträffande vissa tjänstemän inom yrkesinspektionen skola från och med den 1 juli 1925 i tillämpliga delar gälla jämväl för nyssnämnda yrkesinspektionen och assistenter av 2:a klass;

dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid yrkesinspektionen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
9 yrkesinspektörer	B 28
1 yrkesinspektis	B 26
9 assistenter av 1:a klass	B 21
2 assistenter av 2:a klass	B 18
18 underinspektörer	B 16;

dels godkänna följande stat för yrkesinspektionen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	272,400
Vikariatersättning, förslagsanslag	2,000
Kontorskostnader m. m.	17,100
<hr/> Summa kronor 291,500;	

dels besluta, att, där sådan ordinarie befattningshavare inom yrkesinspektionen, å vilken förenämnda avlöningsreglemente skulle komma att från och med den 1 juli 1925 äga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som provisoriskt avlöningstillägg — i förskott, vid ingången av juli månad 1925 till vederbörande skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad befattningshavaren skulle hava i den befattning, vederbörande vid utgången av juni månad år 1925 innehar, i förskott uppburet för juli månad år 1925, om de hittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

dels medgiva, att kostnaderna för berörda övergångsanordning må bestridas av den i ordinarie staten för yrkesinspektionen upptagna anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän;

dels förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löne-regleringen för statsdepartementet med flera verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande nu ifrågavarande befattningshavare inom yrkesinspektionen;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till yrkesinspektionen, nu 269,100 kronor, med 22,400 kronor till 291,500 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 39—49 i statsrådsprotokollet.

Vid den år 1923 beslutade definitiva löneregleringen för befattningshavare vid yrkesinspektionen godkände riksdagen ny ordinarie stat samt övergångsstat för yrkesinspektionen, slutande å respektive 269,100 kronor och 9,500 kronor, samt uppförde, med uteslutande ur riksstaten av det under avdelningen arbetarskydd uppförda ordinarie anslaget till yrkesinspektionen, i riksstaten för budgetåret 1923—1924 under samma avdelning ej mindre under rubriken »Yrkesinspektionen, ordinarie stat» ett ordinarie förslagsanslag av 269,100 kronor än även under rubriken »Yrkesinspektionen, övergångsstat» ett ordinarie anslag av 9,500 kronor.

Vidare medgav riksdagen, att till de kvinnliga befattningshavarna inom yrkesinspektionen, nämligen yrkesinspektrisen och de kvinnliga assistenterna, vilka icke blevo delaktiga av löneregleringen utan i avvaktan på ett fastslående av de avlöningsprinciper, som skulle komma att tillämpas för kvinnliga befattningshavare i allmänhet, uppfördes å övergångsstat, finge utgå provisoriska avlöningstillägg enligt närmare angivna grunder. För beredande av nämnda lönetillägg beviljade riksdagen för budgetåret 1923—1924 ett extra anslag av 6,100 kronor. Enahanda belopp är för ändamålet upptaget i riksstaten för budgetåret 1924—1925.

Vid behandlingen i 1923 års statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkten 23) av förslaget till lönereglering för yrkesinspektionen anförde föredragande departementschefen beträffande de kvinnliga befattningshavarnas löneförhållanden, bland annat, att, då själva grundprinciperna i fråga om de högre kvinnliga befattningshavarnas löneställning vore beroende på en ännu icke slutförd utredning, för det dåvarande endast ett provisoriskt ordnande av ifrågavarande befattningshavares löneförhållanden syntes kunna ske. Det av 1902 års löneregleringskommitté i sådant hänseende då framlagda förslaget, mot vilket socialstyrelsen icke framställt någon erinran, funne departementschefen kunna godtagas. Frånsett personligt lönetillägg till yrkesinspektrisen Kerstin Hesselgren, i fråga om vars bibehållande departementschefen helt delade kommitténs uppfattning, skulle enligt nyssnämnda förslag avlöningen till yrkesinspektris och kvinnlig assistent utgöra följande:

yrkesinspektrisen: begynnelseavlöning å stat 3,900 kronor samt provisoriskt avlöningstillägg 2,500 kronor eller tillhopa 6,400 kronor, vartill kunde komma tre ålderstillägg å 300 kronor efter respektive fem, tio och femton år;

kvinnlig assistent: begynnelseavlöning å stat 2,800 kronor samt provisoriskt avlöningstillägg 1,800 kronor eller tillhopa 4,600 kronor, vartill kunde komma tre ålderstillägg å 300 kronor efter respektive fem, tio och femton år.

Då avlöningarna för ifrågavarande kvinnliga tjänstemän sålunda föreslagits i anslutning till nyreglerade avlöningar, förutsatte departementschefen, i enlighet med vad som också föreslagits av löneregleringskommittén, att, därest dyrtidstillägg fortfarande komme att utgå efter olika grunder för oreg-

lerade och nyreglerade avlöningar, de grunder, som tillämpades i avseende å de senare, skulle gälla jämväl i fråga om de förhöjda avlöningarna för nu omhandlade kvinnliga tjänstemän.

I anslutning till vad sålunda anförts, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att godkänna ett av departementschefen förordat förslag till övergångsstat för yrkesinspektionen av följande lydelse:

Övergångsstat.

	Lön	Tjänstgöringspennin- gar	Ortstill- lägg	Summa	
1 yrkesinspektris	2,400	1,200	300	3,900	} Lönen kan efter 5 år höjas med 300 kr., efter 10 år med ytterligare 300 kr. och efter 15 år med än ytterligare 300 kr.
1 assistent, kvinnlig	1,600	900	300	2,800	
1 d:o d:o	1,600	900	300	2,800	
Summa, bestämt anslag	—	—	—	9,500	

Anmärkingar. 1. Ortstillägg utgår till assistent under den tid, hon är stationerad i Stockholm.
2. Ålderstillägg utgår av det under riksstatens femte huvudtitel uppförda gemensamma förslagsanslaget till ålderstillägg.

Vidare hemställdes, att riksdagen måtte under rubriken »Yrkesinspektionen, övergångsstat» uppföra ett ordinarie anslag av 9,500 kronor.

Därjämte föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att *dels* medgiva, att såsom provisoriska avlöningstillägg finge för budgetåret 1923—1924 utgå till yrkesinspektrisen ett belopp av 2,500 kronor, därav 1,650 kronor skulle betraktas såsom lön och 850 kronor såsom tjänstgöringspennningar, samt till en var av de ordinarie kvinnliga assistenterna ett belopp av 1,800 kronor, därav 1,200 kronor skulle betraktas såsom lön och 600 kronor såsom tjänstgöringspennningar, *dels ock* för beredande av provisoriska avlöningstillägg åt vissa ordinarie befattningshavare vid yrkesinspektionen för nämnda budgetår bevilja ett extra anslag av 6,100 kronor.

Slutligen föreslogs, att det personliga lönetillägget å 1,000 kronor åt yrkesinspektrisen Kerstin Hesselgren skulle beräknas inom ramen av det extra anslag för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, som för budgetåret 1923—1924 komme att äskas av riksdagen.

Vad sålunda föreslagits blev, såsom i det föregående antytts, av riksdagen bifallet.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag innebär ny definitiv lönereglering för yrkesinspektrisen och de kvinnliga assistenterna hos yrkesinspektionen.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *H. Hallén* väckt motion, nr 80, vari hemställts, att riksdagen ville

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid stats-

departement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1925 äga tillämpning jämväl å yrkesinspektisen och yrkesinspektrisassistenter inom yrkesinspektionen;

dels föreskriva, att de av 1923 års riksdag godkända särskilda bestämmelser beträffande vissa tjänstemän inom yrkesinspektionen skola från och med den 1 juli 1925 i tillämpliga delar gälla jämväl för nyssnämnda yrkesinspektris och yrkesinspektrisassistenter;

dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid yrkesinspektionen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
9 yrkesinspektörer	B 28
1 yrkesinspektris	B 28
9 assistenter	B 21
2 yrkesinspektrisassistenter	B 21
18 underinspektörer	B 16;

dels godkänna följande stat för yrkesinspektionen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

	Stat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän		275,600: —
Vikariatsersättningar, förslagsanslag		2,000: —
Kontorskostnader m. m.		17,100: —
	Summa kronor	294,700: —

dels besluta, att, där sådan ordinarie befattningshavare inom yrkesinspektionen, å vilken förenämnda avlöningsreglemente skulle komma att från och med den 1 juli 1925 äga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som provisoriskt avlöningstillägg — i förskott, vid ingången av juli månad 1925 till vederbörande skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad befattningshavaren skulle hava i den befattning, vederbörande vid utgången av juni månad år 1925 innehar, i förskott uppburit för juli månad år 1925, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

dels medgiva, att kostnaderna för berörda övergångsanordning må bestridas av den i ordinarie staten för yrkesinspektionen upptagna anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän;

dels förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löne-regleringen för statsdepartement med flera verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande nu ifrågakvarande befattningshavare inom yrkesinspektionen;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till yrkesinspektionen, nu 269,100 kronor, med 25,600 kronor till 294,700 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår och i förevarande motion erinrats, hava såväl inom allmänna civilförvaltningens lönenämnd som inom socialstyrelsen delade meningar gjort sig gällande beträffande frågan om yrkesinspektrisbefattningens placering i lönegrad. Medan lönenämndens majoritet samt tre reservanter inom socialstyrelsen ansett befattningen böra hänföras till lönegrad, motsvarande den hittillsvarande 16:e i avdelning B av avlöningsreglementets löneplan, har socialstyrelsen funnit en placering i lönegraden B 17 vara påkallad. En reservant inom lönenämnden har ansett, att befattningen bör hänföras till lönegraden B 18 och sålunda helt likställas med manlig yrkesinspektörsbefattning. Samma åsikt hävdas ock i den föreliggande motionen.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:t har, såsom nämnts, föreslagit befattningens ifråga hänförande till den nya 26:e lönegraden, motsvarande i den nuvarande löneplanen 16:e lönegraden. Till denna ståndpunkt har ock utskottet kommit efter prövning av alla på frågan inverkan omständigheter och kan utskottet sålunda icke biträda motionärens yrkande. Utskottet anser alltså, att med hänsyn till de olika kvalifikationsfordringar, som ställas å yrkesinspektörerna och yrkesinspektrisen, en placering i nuvarande 16:e lönegraden av sistnämnda befattning kan anses skälig.

Vad härefter de kvinnliga assistenternas vid yrkesinspektionen placering i lönehänseende angår, har Kungl. Maj:t ävenledes ansett sig böra följa lönenämndens, av socialstyrelsen biträdda förslag om dessa befattningars placering i nuvarande 11:e lönegraden. I motionen har yrkats, att befattningarna i fråga måtte hänföras till den 13:e lönegraden. Utskottet som, i likhet med departementschefen, ansett skäligt, att ungefär samma förhållande i avlöningshänseende kommer att råda mellan de manliga och kvinnliga assistenterna som mellan yrkesinspektörerna och yrkesinspektrisen, har sålunda jämväl i denna del funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t föreslagit.

I Kungl. Maj:ts förslag hava de kvinnliga assistenterna upptagits under benämning assistenter av 2:a klass och de manliga såsom assistenter av 1:a klass.

Beträffande detta förslag har i den föreliggande motionen anförts, att, då det här ej vore fråga om befattningar, underordnade varandra, utan om ett särskiljande av manliga och kvinnliga befattningar, de kvinnliga assistentbefattningarna borde, oavsett deras inplacering i löneplanen, givas benämning, som åskådliggjorde detta förhållande, exempelvis yrkesinspektrisassistenter. Till denna mening ansluter sig ock utskottet. Utskottet får för sin del föreslå, att de manliga assistenterna benämnas yrkesinspektörsassistenter och att de kvinnliga, på sätt motionären föreslagit, erhålla titeln yrkesinspektrisassistenter.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och herr Halléns ovanberörda motion, II: 80,

a) besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 juli 1925 äga tillämpning jämväl å yrkesinspektrisen och yrkesinspektisassistenter;

b) föreskriva, att de av 1923 års riksdag godkända särskilda bestämmelser beträffande vissa tjänstemän inom yrkesinspektionen skola från och med den 1 juli 1925 i tillämpliga delar gälla jämväl för nyssnämnda yrkesinspektis och yrkesinspektisassistenter;

c) bestämma antalet ordinarie befattningar vid yrkesinspektionen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
9 yrkesinspektörer	B 28
1 yrkesinspektis	B 26
9 yrkesinspektörsassistenter	B 21
2 yrkesinspektisassistenter	B 18
18 underinspektörer	B 16;

d) godkänna följande stat för yrkesinspektionen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ..	272,400
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	2,000
Kontorskostnader m. m.	17,100
<hr/>	
Summa kronor 291,500;	

e) besluta, att, där sådan ordinarie befattningshavare inom yrkesinspektionen, å vilken förenämnda avlöningsreglemente skulle komma att från och med den 1 juli 1925 äga tillämpning, enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen — såväl i stat upptagen avlöning som provisoriskt avlöningstillägg — i förskott, vid ingången av juli månad 1925 till vederbörande skall på statsverkets bekostnad utbetalas ett belopp, motsvarande vad befattningshavaren skulle hava i den befattning, vederbörande vid utgången av juni månad år 1925 innehar, i förskott uppburit för juli månad år 1925, om de hittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande;

f) medgiva, att kostnaderna för berörda övergångsanordning må bestridas av den i ordinarie staten för yrkesinspektionen upptagna anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän;

g) förklara, att övriga av riksdagen med avseende å den definitiva löneregleringen för statsdepartement med flera verk lämnade medgivanden må i tillämpliga delar gälla även beträffande nu ifrågakarande befattningshavare inom yrkesinspektionen; samt

h) höja det ordinarie förslagsanslaget till *yrkesinspektionen*, nu 269,100 kronor, med 22,400 kronor till 291,500 kronor.

19:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) hemställer utskottet, *Övergångsstat för yrkesinspektionen.*
att riksdagen må ur riksstaten utesluta det ordinarie anslaget till *övergångsstat för yrkesinspektionen.* [17.]

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 78,500 kronor. *Yrkesinspektionens verksamhet.* [18.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 51 och 52 i statsrådsprotokollet.

För vartdera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 har det extra anslaget till upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet upptagits till 77,900 kronor.

Av Kungl. Maj:t nu föreslagen höjning av anslaget är föranledd av Kungl. Maj:ts framställning angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 78,500 kronor.

21:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 52—55) i ämnet innehåller, hemställer utskottet, *Föreningen för arbetarskydd i Stockholm.*

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor. [19.]

Statens
tvångsarbets-
anstalter.
[20.]

22:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20)
dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid statens tvångsarbets-
anstalter på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 direktör	B 27
1 direktör	B 24
1 pastor och förste lärare	B 24
1 kamrerare	B 22
1 assistent av 1:a klass	B 20
1 assistent av 2:a klass	B 18
1 assistent av 3:e klass	B 16
2 assistenter av 4:e klass	B 12
1 trädgårdsmästare	B 12
3 uppsyningsmän	B 10
11 förste förmän	B 8
41 förmän	B 6
3 första vaktfruar	B 6
13 vaktfruar	B 1;

dels godkänna följande stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas
från och med budgetåret 1925—1926:

Stat

A. Avlöningsstat.

<i>Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.</i>	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	181,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	28,500

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	65,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	39,500

B. Omkostnadsstat.

<i>Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.</i>	
Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	147,000
<i>Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.</i>	
Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	97,500

Summa kronor 571,500;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter,
nu 519,500 kronor, med 52,000 kronor till 571,500 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 55—71 i statsrådsprotokollet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har 1924 års riksdag nedsatt det
ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter från 532,000 kronor

med 12,500 kronor till 519,500 kronor. Vidare har samma års riksdag, likaledes med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, ur riksstaten uteslutit det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter: övergångsstat.

I samband härmed har riksdagen godkänt följande av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 (femte huvudditeln, punkten 16) förordade förslag till stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med den 1 juli 1924:

Stat.

A. Avlöningsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	181,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	28,500

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	60,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	4,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	37,000

B. Omkostnadsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	kronor	110,000
---	--------	---------

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	»	88,500
---	---	--------

Summa förslagsanslag kronor 519,500.

Vad angår tvångsarbetsanstalten i Svartsjö har Kungl. Maj:t genom brev den 20 juni 1924 fastställt en detaljerad omkostnadsstat för denna anstalt samt den i samband därmed anordnade alkoholistanstalten för budgetåret 1924--1925. Denna omkostnadsstat slutar å ett belopp av 179,600 kronor, varav 54,600 kronor beräknas inflyta såsom överskott å jordbruksdriften, hyror, avgifter för intagna alkoholister m. m. och återstoden, 125,000 kronor, utgör statens tillskott att utgå dels från ovan omförmälda anslagspost å 110,000 kronor till övriga kostnader för driften vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö, dels ock från det till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö för samma budgetår anvisade förslagsanslaget å 15,000 kronor. Samtidigt har Kungl. Maj:t förordnat att hos tvångsarbetsanstalten skulle tills vidare under nämnda tid vara anställd en läkare med ett arvode av högst 5,000 kronor för år, varjämte Kungl. Maj:t medgivit, att hos anstalten finge under samma tid vara anställda följande extra ordinarie tjänstemän, nämligen en montör, en mejerist och högst åtta förmän. Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 5 september 1924 medgivit, att vid anstalten finge tills vidare till och med den 30 juni 1925 vara anställt ett extra ordinarie kvinnligt kontorsbiträde med avlöning enligt andra lönegraden i löneplanen för kvinnliga extra ordinarie tjänstemän.

Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag i fråga om Svartsjöanstaltens stater innebär, att avlöningsstaten skulle för nästkommande budgetår bibehållas oförändrad, under det att omkostnadsstaten skulle höjas med 37,000 kronor. Till ett belopp av 12,000 kronor uppvägas emellertid denna höjning av en motsvarande sänkning å förslagsanslaget till driftkostnader för anstalten. Till sin återstående del, 25,000 kronor, är höjningen grundad dels på utgifts-siffrorna för senast förflutna budgetår, dels ock på den även efter sistnämnda tid fortgående stegringen av antalet å anstalten intagna.

Beträffande härefter Landskronaanstalten har Kungl. Maj:t genom brev den 20 juni 1924 förordnat, att hos tvångsarbetsanstalten i Landskrona skulle från och med den 1 juli 1924 tills vidare till och med den 30 juni 1925 vara anställda *dels* en på könssjukdomarnas område särskilt utbildad läkare med ett arvode av högst 5,000 kronor för år och en predikant med ett arvode av högst 1,200 kronor för år, å vilka arvoden dyrtidstillägg icke finge utgå, *dels ock* ytterligare en läkare med ett arvode av högst 1,400 kronor för år och en å könssjukdomarnas område särskilt utbildad sjuksköterska med ett arvode av högst 2,525 kronor för år. Därjämte föreskrev Kungl. Maj:t, att den på könssjukdomarnas område särskilt utbildade läkaren skulle under samma tid äga att vid för anstaltens räkning företagna resor åtnjuta ersättning för kostnader för järnvägsbiljetter enligt tredje klassen i gällande rese-reglemente. Tillika medgav Kungl. Maj:t, att hos tvångsarbetsanstalten finge under omförmälda tid vara anställda följande extra ordinarie tjänstemän, nämligen högst två förmän, den ena med tjänstgöring såsom maskinist, en kvinnlig assistent, en första vaktfru och högst elva vaktfruar, varjämte föreskrevs, att den förenämnda kvinnliga assistenten skulle hänföras till 6:e lönegraden för extra ordinarie kvinnliga tjänstemän, omfattande 8:de och 9:de löneklasserna för kvinnliga tjänstemän.

Genom samma brev fastställde Kungl. Maj:t en detaljerad omkostnadsstat för tvångsarbetsanstalten i Landskrona och den därmed förenade alkoholistanstalten att gälla för budgetåret 1924—1925. Denna stat slutar på ett belopp av 101,550 kronor, varav 11,050 kronor beräknas inflyta i inkomster och återstoden 90,500 kronor utgör statens tillskott, att utgå dels av ovan omförmälda förslagsanslag å 88,500 kronor, dels ock av det till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona för budgetåret 1924—1925 anvisade extra förslagsanslaget å 2,000 kronor.

Innan departementschefen framlagt förslag till stater för nästkommande budgetår beträffande nu ifrågavarande anstalt och den därmed förenade anstalten för kvinnliga alkoholister, har departementschefen behandlat en av anstaltsstyrelsen gjord framställning om tillstånd att få arrendera en stiftelsen Hildero tillhörig fastighet, kallad Hildero, i Asmundstorps socken i Malmöhus län, vilken fastighet fångvårdsstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts be-myndigande den 28 juni 1918 övertagit tillsvidare för fångvårdens räkning med syfte att dit förlägga något antal vid Landskronaanstalten intagna tvångsarbeterskor. Departementschefen har ansett, att genom ett arrende-avtal med stiftelsen staten skulle förskaffa sig en mera tryggad dispositions-

rätt över egendomen än den nuvarande, samtidigt som det vore billigt, att stiftelsen i någon mån bereddes bidrag till bestridande av vissa med dess syfte förenade utgifter. Under förutsättning att riksdagen icke framställde någon erinran mot arrendeavtalet, enligt vilket arrendet skulle utgöra 1,500 kronor om året, har Kungl. Maj:t lämnat sitt godkännande åt en preliminärt sluten arrendeöverenskommelse.

Med hänsyn härtill har inom anslagsposten till övriga kostnader för driften vid Landskronaanstalten för budgetåret 1925—1926 beräknats ett belopp av 1,500 kronor till bestridande av avgiften för ett års arrende.

Vidkommande avlöningsstaten för tvångsarbetsanstalten i Landskrona innebär Kungl. Maj:ts förevarande förslag, att anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän skulle, med hänsyn till framlagt förslag om ordnande av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden, höjas med 5,000 kronor. Anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare skulle ock av skilda anledningar, bland annat den nyssnämnda, undergå höjning. Sålunda skulle ytterligare en extra vaktfru anställas och fyra extra vaktfrubefattningar förändras till extra första vaktfruar. En omläggning av läkarvården vid anstalten skulle däremot föranleda till minskning av sistnämnda anslagspost. Den totala ökningen av posten stannar vid 2,500 kronor. Vad anslagsposten för vikariatsersättningar beträffar har denna ansetts kunna nedbringas med 1,500 kronor till 3,000 kronor.

Beträffande slutligen omkostnadsstaten för Landskronaanstalten — avseende såväl tvångsarbetsanstalten som alkoholistanstalten — skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag anslagsposten till övriga kostnader för driften vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona, nu 88,500 kronor, med hänsyn dels till knappheten av för innevarande budgetår beviljade medel, dels ock till ökad beläggning av anstalten, höjas till 97,500 kronor och anslaget till dylika kostnader för alkoholistanstalten beräknas till 2,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag i vad detsamma avser avlöningsstaten för statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö har icke givit utskottet anledning till erinran, och har utskottet ävenledes ansett sig böra tillstyrka den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av anslaget till övriga kostnader för driften vid samma anstalt.

I samband med förslag till avlönings- och omkostnadsstater för Landskronaanstalten har, såsom nämnts, departementschefen framlagt förslag om arrendering för statsverkets räkning av en stiftelsen Hildero tillhörig fastighet. Mot förslaget härutinnan har utskottet ej heller haft något att erinra. Emellertid anser utskottet, att, därest det jämväl framdeles kan anses önskligt och nödigt, att staten disponerar fastigheten ifråga, det bör tagas under övervägande, huruvida icke staten bör på de av stiftelsen föreslagna villkoren med äganderätt övertaga densamma.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt i skilda hänseenden föreslagit ifråga om Landskronaanstaltens avlönings- och omkostnadsstater, har utskottet ansett sig böra biträda. Med hänsyn till riksdagens beslut ifråga om ordnandet av kvinn-

Utskottets
yttrande.

liga befattningshavares avlöningsförhållanden, skulle det visserligen kunna ifrågasättas att vidtaga viss nedsättning av anslagsposten för avlöningar till ordinarie tjänstemän vid anstalten. Utskottet har emellertid efter verkställd undersökning ansett detta icke böra ske.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar vid statens tvångsarbetsanstalter på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 direktör.....	B 27
1 direktör.....	B 24
1 pastor och förste lärare.....	B 24
1 kamrerare.....	B 22
1 assistent av 1:a klass.....	B 20
1 assistent av 2:a klass.....	B 18
1 assistent av 3:e klass.....	B 16
2 assistenter av 4:e klass.....	B 12
1 trädgårdsmästare.....	B 12
3 uppsyningsmän.....	B 10
11 förste förmän.....	B 8
41 förmän.....	B 6
3 första vaktfruar.....	B 6
13 vaktfruar.....	B 1;

b) godkänna följande stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

A. Avlöningsstat.

<i>Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.</i>	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	181,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	10,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	28,500

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	65,000
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	3,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	39,500

B. Omkostnadsstat.

Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	147,000
---	---------

Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

Övriga kostnader för driften, <i>förslagsanslag</i>	97,500
---	--------

Summa kronor 571,500;

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *statens tvångsarbetsanstalter*, nu 519,500 kronor, med 52,000 kronor till 571,500 kronor.

23:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21) att för anordnande av varmvattenberedning och värmeledning inom tvångsarbetsanstalten i Landskrona i enlighet med av departementschefen förordat förslag för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 72—75 i statsrådsprotokollet.

Anordnande av varmvattenberedning och värmeledning inom tvångsarbetsanstalten i Landskrona.

[21.]

Utskottets yttrande.

Med hänsyn till de skäl, som anförts till stöd för Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har utskottet icke velat motsätta sig detsamma. Utskottet vill emellertid hava uttalat, att ytterligare större inrednings- eller reparationsarbeten icke synas böra vidtagas inom anstalten, förrän full visshet föreligger om att anstalten bör för en mera avsevärd tid framåt användas för sitt ändamål.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för anordnande av *varmvattenberedning och värmeledning inom tvångsarbetsanstalten i Landskrona* i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1925 förordat förslag för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

24:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 22) att till driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 3,000 kronor.

Statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö.

[22.]

Ifrågavarande anslag är för budgetåret 1924—1925 uppfört med ett belopp av 15,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 3,000 kronor.

25:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 23) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 76) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona.

[23.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

Driftkost-
nader för
statens vård-
anstalt å
Venngarn för
alkoholister.

[24.]

26:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att för budgetåret 1925—1926 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister ett extra anslag av 41,945 kronor,

dels ock till bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 39,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 76—86 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen för budgetåret 1924—1925 anvisat *dels* till avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister ett extra anslag av 41,445 kronor, *dels ock* till bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 33,300 kronor.

Av Kungl. Maj:t nu föreslagen höjning av anslaget för avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid anstalten är beroende på en under nästa budgetperiod inträdande ökning i antalet ålderstillägg.

Höjningen av anslaget till bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid anstalten är föranledd av ökning av utgiftsposterna byggnader med 1,000 kronor, utspisning med 1,934 kronor, eldning, belysning och elektrisk kraft med 900 kronor samt expenser och diverse med 1,866 kronor.

Utskottets
yttrande.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt i skilda hänseenden föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran, och får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1925—1926 anvisa

a) till *avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister* ett extra anslag av 41,945 kronor;

samt

b) till *bidrag till driftkostnaderna i övrigt vid samma anstalt* ett extra förslagsanslag av 39,000 kronor.

Vissa övriga
anslag till
alkoholist-
vården m. m.

[25.]

27:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att för budgetåret 1925—1926 anvisa

dels såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor,

dels till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m. ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor,

dels ock till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården ett extra anslag av 3,600 kronor,

ävensom medgiva,

dels att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnar-

skog för budgetåret 1925—1926 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats, än även ett belopp för vårdtag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget,

dels ock att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespasserolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 86—91 i statsrådsprotokollet.

För budgetåret 1924—1925 har riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljat följande extra anslag, nämligen

dels såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor,

dels till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m. ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor,

dels såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor,

dels ock till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården ett extra anslag av 3,600 kronor.

Vidare har riksdagen, likaledes i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, medgivit,

dels att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1924—1925 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats, än även ett belopp för vårdtag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget,

dels att den behållning, som må återstå å det på 1922 års riksstat uppförda förslagsanslaget, högst, 100,000 kronor till understöd åt nykterhetsnämnderna m. m., att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, vid utgången av budgetåret 1923—1924, jämväl efter sistnämnda tidpunkt må användas för samma ändamål,

dels ock att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespasserolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

volanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må

I) för budgetåret 1925—1926 anvisa

a) såsom bidrag till *erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader* ett extra förslagsanslag av 90,000 kronor,

b) till bestridande av statens kostnader för *farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.* ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor,

c) till *sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården* ett extra anslag av 3,600 kronor;

II) medgiva,

a) att av ovannämnda anslag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må kunna till erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog för budgetåret 1925—1926 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre ett belopp av en krona för dag och vårdplats, än även ett belopp för vårdtag, som med en krona understiger det till övriga erkända alkoholistanstalter utgående statsbidraget, samt

b) att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

*Sjukkas-
väsens-
dets
befrämjande.
Sjukkas-
sor,
som meddela
moderskaps-
understöd.*

28:o) Beträffande det ordinarie förslagsanslaget till sjukkasseväsensdets befrämjande samt Kungl. Maj:ts förslag angående anslag för understödande av sjukkasor, som meddela moderskapsunderstöd (punkt 26), kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

[26.]

anmäla.

29:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 27) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 93 och 94) i ämnet innehåller, hemställer utskottet, Arbetsrådet.
[27.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för *arbetsrådet* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 61,150 kronor.

30:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag *dels* till pensionsstyrelsen (punkt 28) *dels* till upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet (punkt 29) *dels* till pensionsförsäkringens genomförande (punkt 30) *dels* till bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen (punkt 31) *dels ock* för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet (punkt 32) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen [28.]
[29.]
[30.]
[31.]
[32.]

anmäla.

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att till ersättning åt postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 290,000 kronor. Ersättning
åt postverket
för dess b
med pensions-
utbetalningar.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 105 och 106 i statsrådsprotokollet.

[33.]

Ersättning åt postverket för dess bestyr med utbetalning av pensioner och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring skall enligt de genom Kungl. Maj:ts brev den 30 juni 1922 gällande föreskrifterna — fastställda i anslutning till av riksdagen godkända grunder — tills vidare utgå med dels en grundersättning, beräknad efter 12 öre för varje utbetalning, dels ock därutöver en dyrtidsersättning, utgörande lika många procent av grundersättningen, som de av postverket under det år, ersättningen avser, utbetalade dyrtidstilläggen utgöra av de utbetalade fasta avlöningarna. Ersättningen till postverket utbetalas i efterskott för kalenderår.

Till grund för beräkningen av ersättningsbeloppet för år 1924 har lagts ett antal av 1,131,000 utbetalningar, och har 1924 års riksdag, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, för budgetåret 1924—1925 till ifrågavarande ändamål anvisat ett extra förslagsanslag av 155,000 kronor.

Den nu föreslagna höjningen av anslaget är föranledd av ökat antal årliga pensionsutbetalningar.

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till *ersättning åt postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 290,000 kronor.

Ersättning till härads-skrivarna för uppgörande av de i 14 § av pensions-försäkrings-lagen omför-mälda för-teckningar.

[34.]

32:o) Med tillstyrkande av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 34) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 106 och 107) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budget-år ägt rum, för beredande av *ersättning till häradsskrivarna för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar* för budgetåret 1925—1926 bevilja ett extra förslagsanslag av 50,000 kronor.

Fattigvården i allmänhet.

[35.]

33:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35) att höja det ordinarie förslagsanslaget till fattigvården i allmänhet, nu 900,000 kronor, med 100,000 kronor till 1,000,000 kronor.

Det ordinarie förslagsanslaget till fattigvården i allmänhet har för vartdera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 beräknats till 900,000 kronor.

Enligt vad riksräkenskapsverkets budgetredovisning utvisar, har netto-belastningen å anslaget för budgetperioden 1923—1924 uppgått till 1,022,357 kronor. Med hänsyn härtill har departementschefen funnit anslaget från och med nästa budgetår böra höjas till 1,000,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *fattigvården i allmänhet*, nu 900,000 kronor, med 100,000 kronor till 1,000,000 kronor.

Svenska fattigvårds-förbundet.

[36.]

34:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 36) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 108—110) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *understöd åt svenska fattigvårdsförbundet* för budget-året 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

Stats-inspektion av fattigvården.

[37.]

35:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 37) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 110) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 till *statsinspektion av fattigvården* anvisa ett extra anslag av 49,650 kronor.

Statsbidrag för upp-förande eller inrättande av arbetshem.

[38.]

36:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 38) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 111) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budget-år ägt rum, för budgetåret 1925—1926 till beredande av stats-

bidrag till *uppförande eller inrättande av i lagen om fattigvården avsedda arbetshem* anvisa ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

37:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 111) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Statsbidrag till driftkostnaderna vid arbetshem.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 till beredande av statsbidrag till *driftkostnaderna vid i lagen om fattigvården avsedda arbetshem* anvisa ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

[39.]

38:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att *dels* under avdelningen fattigvård och barnavård under rubriken skydds-
uppfostran uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 187,000 kronor;

*Skydds-
uppfostran.*
[40.]

dels medgiva, att statsbidrag för barn, omhändertagna för skyddsuppfostran, må från och med år 1926 utgå enligt följande grunder:

a) till barnavårdsnämnd utgår för barn, som omhändertagits för skydds-
uppfostran men ej är skyddshemselev, årligt statsbidrag, om barnet överlämnats till enskilt hem, med 50 kronor och, om det överlämnats till barnhem, med 80 kronor, eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått, och

b) till styrelse för skyddshem utgår för skyddshemselev årligt statsbidrag, om eleven uppfostras inom skyddshemmet, med 200 kronor och, om han uppfostras utom detsamma, med 50 kronor, eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått;

dels medgiva, att från oförmålda förslagsanslag för skyddsuppfostran må från och med år 1926 i enlighet med av departementschefen angivna grunder utgå hyra för av vissa föreningar anordnade skyddshem samt ersättning för icke belagda platser i sådana skyddshem m. m.;

dels ock medgiva, att från berörda förslagsanslag må till arvode åt en skyddshemsinspektör från och med den 1 januari 1926 tills vidare utgå ett belopp av högst 2,500 kronor för år räknat.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 112—140 i statsrådsprotokollet.

Sedan 1924 års riksdag med vissa smärre ändringar antagit Kungl. Maj:ts förslag till lag om samhällets barnavård, har lag i ämnet utfärdats den 6 juni 1924 (sv.- förf.-saml. nr 361). Med hänsyn till att lagen skall träda i kraft först med ingången av år 1926, framlades ej vid 1924 års riksdag förslag i de anslagsfrågor, vilka sammanhånga med lagen. I Kungl. Maj:ts proposition i ämnet (nr 150) funnos dock intagna kostnadsberäkningar, enligt vilka de i följd av lagens genomförande uppkommande kostnadsökningarna skulle komma att för år belöpa sig till för staten — oavsett statslån och vissa garantier, som borde tillförsäkras de enskilda organisationer, vilka åtagit sig en del av den genom lagen föreskrivna uppfostringsverksamheten — 75,000 kronor, för samtliga landsting och städer, som ej deltaga i landsting, till 115,000 kronor och för rikets samtliga primärkommuner till 180,000

kronor. Dessa kostnadsökningar sammanhänge bland annat med den föreslagna höjningen till 18 år av åldersgränsen för vanartade barns omhändertagande för skyddsuppfostran och med lagens bestämmelser, att vanartade över femton år ävensom särskilt svåruppfostrade, kroppsligt sjuka och psykiskt abnorma vanartade böra, där så kan ske, uppfostras avskilda från andra vanartade barn. Enligt gjorda beräkningar erfordrades, utöver dåvarande antalet skyddshemsplatser, vilket uppgick till 1,048, ytterligare omkring 250 platser. Detta behov var, enligt vad i propositionen meddelades, avsett att helt kunna fyllas i av vissa enskilda organisationer inrättade skyddshem. Det var för inrättande av sådana, som, på sätt ovan antytts, statslån ifrågasatts. Någon höjning av statens bidrag till skyddshemselevs uppfostran i skyddshem ifrågasattes ej men däremot en ökning från 225 till 300 kronor av kommunens bidrag för detta ändamål, varav följde, att landstingets utgift härför skulle minskas med motsvarande belopp. Genom vidgad ersättningskyldighet för föräldrar till omhändertagna barn beräknades någon minskning i landstingets och kommunens utgifter komma att uppstå.

Om de sålunda framlagda kostnadsberäkningarna, beträffande vilkas innehåll departementschefen hänvisat till propositionen nr 150 sid. 227—245, yttrade andra lagutskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 27:

»Av de ovan omförmälda kostnadsberäkningarna, vilka åtfölja propositionen, framgår, att departementschefen funnit sig föranlåten att högst väsentligt beskära de av kommittén framställda förslagen om bidrag från det allmänna sida till barnavården. Den nu framlagda planen för kostnadernas fördelning mellan stat, landsting och kommun — vilken plan är avsedd att slutligen prövas först av nästkommande års riksdag — innebär inga mera väsentliga rubbningar av vad hittills gällt, och de kostnadsökningar, vilka befunnits ofrånkomliga, böra ses i belysning av de plikter, som samhället har emot barnen, och den indirekta vinsten för samhället av ett ingripande i fall av behov till förebyggande av brottslighet, lösdriveri och sjukdom. Det ligger i sakens natur, att kostnadsberäkningar på ett område sådant som det förevarande, där statistiska uppgifter delvis helt och hållet saknas och där man sålunda har att i viss mån utgå från sannoliketskalkyler, icke kunna ingiva full trygghet för att de beräknade kostnaderna icke kunna komma att överskridas. Detta gäller särskilt uppfostran i skyddshem av vissa varnartade. Men utskottet är dock av den uppfattningen, att med hänsyn till den stora plats, som enligt förslaget tillmätts såväl de förebyggande uppfostringsåtgärderna, vilka i allmänhet draga ingen eller ringa kostnad för det allmänna, som den villkorliga utskrivningen, den mera kostbara uppfostran i anstalter skall komma att tagas i användning endast i den mån sådana är av behovet oundgängligen påkallad. Och utskottet förutsätter, att från vederbörlig myndighet hos barnavårdsnämnderna inskräpes angelägenheten av att nödig försiktighet iakttages vid prövning av frågan om varnartade barns omhändertagande».

Nuvarande
anslag.

Sedan år 1903 finnes på ordinarie stat under åttonde huvudtiteln uppfört ett förslagsanslag med titel: Uppfostringsanstalter för varnartade och i sedligt avseende försummade barn. Detta anslag, från början uppgående till 70,000 kronor, höjdes av 1918 års lagtima riksdag till 80,000 kronor och av 1919 års lagtima riksdag till 184,000 kronor, i sammanhang varmed fast-

ställdes ändrade grunder för de från anslaget utgående statsbidrag. Slutligen höjdes anslaget, som visat sig otillräckligt för sitt ändamål, av 1924 års riksdag till 250,000 kronor.

Av det ifrågavarande anslaget bestridas dels statsbidrag till uppfostran åt varnartade och i sedligt avseende försummade barn, dels ock arvoden till en skyddshemsinspektör och till folkskoleinspektörerna för inspektion av skyddshem och barnhem. Övriga statskostnader för inspektion av samhällets barnavård fördela sig för närvarande på byrån för fattigvård och barnavård inom socialdepartementet och på fattigvårdskonsulenterna. Kostnaderna för nämnda byrå bestridas av ett av de för departementet anvisade anslagen, kostnaderna för fattigvårdskonsulenterna av ett till statsinspektion av fattigvården anvisat extra anslag å 49,650 kronor.

För närvarande utgår statsbidrag till av barnavårdsnämnd i enskilt hem utackorderat barn med hälften av barnavårdsnämndens kostnader, dock ej över 50 kronor (se kungörelsen den 19 juni 1919 angående statsbidrag till uppfostringsanstalter för varnartade och i sedligt avseende försummade barn, sv. förf.-saml. nr 389). Detta innebär, med hänsyn till att fattigvårdsstyrelsen ersätter barnavårdsnämndens kostnader med högst 100 kronor, att statsbidraget understiger 50 kronor, om totalkostnaden understiger 200 kronor.

Med avseende å det för närvarande utgående statsbidraget har Kungl. Maj:t ej föreslagit annan ändring än att i förenklingssyfte bidraget bestämmes att utgå med ett fixt belopp i stället för enligt nyss refererade, nu gällande grunder. Statsbidraget skall sålunda utgöra 50 kronor eller det lägre belopp, vartill kostnaden uppgått.

För barn, som skilts från hemmet och vårdas i barnhem, utgår för närvarande statsbidrag med 80 kronor för år. På sätt i ovannämnda proposition anförts har detta av riksdagen år 1919 fastställda belopp synts böra bibehållas oförändrat.

Till styrelse för skyddshem utgår för närvarande i enlighet med beslut av 1919 års lagtima riksdag ett årligt statsbidrag av 200 kronor för den tid, elev vårdas inom hemmet. Har eleven av skyddshemsstyrelsen tills vidare eller för viss tid överlämnats till enskilt hem eller anställts i arbete, tjänst eller yrke (villkorlig utskrivning enligt den nya lagens terminologi), utgår statsbidrag till barnavårdsnämnden (icke till skyddshemsstyrelsen) med hälften av nämndens kostnader, d. v. s. vad nämnden erlagt till skyddshemsstyrelsen (efter avdrag av fattigvårdsstyrelsens bidrag), dock ej över 50 kronor. Enär ersättning för barnets vård av barnavårdsnämnden erlägges med högst 225 kronor, därav fattigvårdsstyrelsen ersätter 100 kronor och staten 50 kronor, utgör barnavårdsnämndens slutliga kostnad högst 75 kronor.

I ovannämnda proposition nr 150 till 1924 års riksdag behandlades den av riksdagen i skrivelse den 22 juni 1920 (nr 8 A, punkt 237) gjorda framställning, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning i fråga om statsbidrag till avlöning av de vid av Kungl. Maj:t godkända skyddshem anställda folk- och småskol-

*Grunder för statsbidrag för skydds-
uppfostran.*

a) Statsbidrag för vård i enskilt hem av barn, som omhändertagits för skydds-
uppfostran.

b) Statsbidrag för vård i barnhem av barn, som omhändertagits för skydds-
uppfostran.

c) Statsbidrag för skyddshems-
elev.

lärare, ävensom de över denna skrivelse av fattigvårdslagstiftningskommittén, skyddshemsinspektören och skolöverstyrelsen avgivna utlåtandena. I sammanhang därmed meddelades en tabell, utvisande bl. a. medelkostnaden under år 1922 för elev och år vid skyddshemmen. För elev, vårdad inom skyddshem, uppgick denna kostnad, inberäknat statsbidraget, till 1,368 kronor 87 öre. I avseende härå uttalade departementschefen, att på medelkostnadens höjande till detta höga belopp vissa omständigheter av tillfällig natur vid en del av skyddshemmen torde hava i avsevärd mån inverkat, såsom alltför ringa beläggning i förhållande till befintliga lärarkrafter och övriga anordningar m. m. Med hänsyn härtill och då även i övrigt en nedgång i kostnaderna vore att förvänta, beräknades medelkostnaden vid tidpunkten för lagens ikraftträdande till 1,200 kronor. Departementschefen förklarade sig vidare icke kunna förorda en höjning av det av riksdagen år 1919 beslutade statsbidraget vare sig i form av visst bidrag för varje elev eller i annan form. Vad särskilt anginge det i riksdagens omförmälda skrivelse den 22 juni 1920 berörda spörsmålet om statsbidrag till avlöning åt de vid skyddshemmen anställda folkskollärare, uttalades i propositionen, att det med hänsyn till vad kommittén därom anfört syntes tveksamt, huruvida en dylik form för statsbidrag skulle vara ägnad att befordra skyddshemsarbetets utveckling i gynnsam riktning. Emellertid förordades en höjning av kommunens bidrag till skyddshemselevs vård inom skyddshem från 225 till 300 kronor, varigenom — med det dåvarande antalet skyddshemselever, cirka 850 — skulle uppstå en ökning av skyddshemmens inkomster av 63,750 kronor.

I fråga om skyddshemselev, som villkorligt utskrivs (motsvarande det nu tillämpade överlämnandet till enskilt hem etc.), ansågs allenast den ändring böra vidtagas i vad nu gäller, att statsbidraget bestämmes till 50 kronor eller det lägre belopp, vartill vårdkostnaden uppgått. Därjämte förordades, att statsbidraget skulle från statsverket utbetalas direkt till skyddshemsstyrelsen, även då fråga vore om villkorligt utskriven, vilket ur praktisk synpunkt vore en förbättring.

Enligt vad vidare framhölls skulle samma statsbidrag utgå till de vanliga skyddshemmen som till de i den nya lagen (43 § 2 och 3 mom) omförmälda, av annan än staten upprättade skyddshem, vilka äro avsedda för vanartade över 15 år ävensom för grovt vanartade under 15 år samt elever med komplicerad vanart, d. v. s. sådana vanartade, som därjämte äro kroppsligt sjuka eller psykiskt undermåliga. Kommunen och landstinget borde nämligen drabbas av samma kostnad, vare sig elev vårdades i vanligt skyddshem eller sådant skyddshem (centralanstalt), som nyss nämnts. Statens kostnader för centralanstalterna skulle sålunda (med undantag av eventuella byggnadslån och garantier, varom mera här nedan) begränsas till samma årsbidrag som för elev å vanligt skyddshem (200 kronor).

I anslutning till vad sålunda anförts i ovannämnda, för 1924 års riksdag framlagda proposition har departementschefen nu föreslagit, att skyddshemsstyrelse skall äga för skyddshemselev uppbära årligt statsbidrag, om eleven uppfostras inom skyddshemmet, med 200 kronor och, om han uppfostras

utom detsamma, med 50 kronor, eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått.

Departementschefen har härefter erinrat om, att i propositionen nr 150 vid 1924 års riksdag (s. 228 f.) finnes införd en beräkning angående sannolika antalet av de barn, vilka kunna förväntas bli jämlikt den nya lagen omhändertagna för skyddsuppfostran.

Av denna beräkning, som återgivits å sid. 115—117 i statsrådsprotokollet framgår, att på grund av viss utsträckning i den nya lagens tillämplighetsområde antalet i enskilda hem och barnhem vårdade barn samt inom och utom skyddshem vårdade skyddshemselever skulle komma att ökas med respektive 150, 50, 250 och 100 samt att det för statsbidrag anvisade anslaget därför borde ökas enligt följande tablå:

150 nya statsbidrag för barn i enskilda hem å	50 kronor.....	=	7,500:—
50 » » » » barnhem å	80 »	=	4,000:—
250 » » » elever i skyddshem å	200 »	=	50,000:—
100 » » » » utom » å	50 »	=	5,000:—

Summa kronor 66,500:—

Enligt 43 § 2 och 3 mom. i lagen om samhällets barnavård skola, på sätt i det föregående antytts, vissa grupper av vanartade, där så kan ske, uppfostras avskilda från andra vanartade i särskilda skyddshem. Detta gäller sådana vanartade barn, vilka på grund av sin ålder eller vanartens beskaffenhet eller på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet icke lämpligen kunna uppfostras i de vanliga skyddshemmen.

Enligt fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag skulle staten själv anordna anstalter för dessa kategorier eller åtminstone helt ansvara för driftkostnaderna. För gossarnas räkning skulle staten enligt erbjudande av styrelsen för föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina övertaga åkerbrukskolonien Hall. Beträffande flickorna åter skulle uppfostringsverksamheten handhavas av en enskild stiftelse.

I propositionen nr 150 vid 1924 års riksdag framlades emellertid en i viss mån annan plan för lösning av denna anstaltsfråga. Bl. a. med hänsyn därtill att det av ekonomiska skäl vore önskvärt att undvika anordnande av nya statsanstalter ifrågasattes, att hela den uppfostringsverksamhet, varom här vore fråga, skulle bedrivas av ett antal föreningar och stiftelser i av dem redan tillhöriga eller för ändamålet anordnade anstalter. I propositionen meddelades, att Oscar-Josephina-föreningen, svenska diakonissällskapet, samariterhemmet i Uppsala, diakonissanstalten i Härnösand och Drottning Sophias skyddshem ställt sig tillmötesgående gentemot till dem riktade förslag att komma staten till hjälp i förevarande hänseende, förstnämnda förening, beträffande gossarna samt de övriga i fråga om flickorna.

I propositionen förordades vidare, att från staten, kommunen och landstinget skulle för skyddshemselevs vård i centralanstalt utgå samma belopp

Statskostnader för samhällets barnavård.

a) Kostnader för statsbidrag för barn, omhändertagna för skyddsuppfostran.

b) Särskilda kostnader för de i 43 § 2 och 3 mom. i lagen om samhällets barnavård omförmälda skyddshemmen (centralanstalterna).

som för vård i de vanliga skyddshemmen, d. v. s. från staten 200 kronor och från kommunen högst 1,000 kronor, därav landstinget skulle bidraga med 700 kronor. Skulle vårdkostnaden uppgå till högre belopp än 1,200 kronor, vilket med klok skötsel av anstalten och under förutsättning av ej allt för ringa beläggning syntes kunna undvikas, borde denna kostnad drabba anstalten. Skulle å andra sidan vårdkostnaden icke uppgå till 1,200 kronor, borde denna besparing i första hand komma landstinget tillgodo. Bleva eleven villkorligt utskriven, skulle skyddshemsavgiften (högst 300 kronor) fördelas mellan kommunen (75 kronor) och landstinget (225 kronor), vartill komme statsbidraget 50 kronor. Anstalten skulle sålunda erhålla högst 350 kronor, vilket belopp i regel torde täcka anstaltens kostnader för villkorligt utskriven elev. På detta sätt skulle statens kostnader för centralanstalterna (med undantag för byggnadslån och eventuella garantier) begränsas till samma årsbidrag för elev som å vanligt skyddshem (200 kronor).

Sedan vederbörande departementschef anmodat styrelserna för ovannämnda fem institutioner att inkomma med förslag till avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt institutionerna, å andra sidan, angående deras medverkan i det ifrågavarande uppfostringsarbetet, hava styrelserna, med undantag av styrelsen för diakonissanstalten i Härnösand, inkommit med sådana förslag eller med yttranden, däri föreslagits grunder för de blivande avtalen.

Förslag till avtal med de fyra institutioner, som sålunda förklarar sig beredda att träffa överenskommelse med Kungl. Maj:t, hava sedermera uppgjorts inom socialdepartementet. Därefter har statskontoret avgivit infortrade yttranden över förslagen.

En närmare redogörelse för de uppgjorda förslagen ävensom för de av statskontoret avgivna yttrandena över desamma, återfinnes å sid. 120—131 i statsrådsprotokollet.

Enligt den nya lagen skall tillsynen över barnavården utövas av länsstyrelserna med biträde av barnavårdskonsulenter; såsom sådana skola fattigvårdskonsulenterna tjänstgöra. Central inspektion skall vidare utövas av statens inspektör för fattigvård och barnavård. Enligt 21 § andra stycket i lagen skall Kungl. Maj:t förordna angående tillsyn över verksamheten vid skyddshemmen.

Statens kostnader för inspektion av samhällets barnavård fördela sig, såsom ovan nämnts, för närvarande på byrån för fattigvård och barnavård inom socialdepartementet jämte fattigvårdskonsulenterna, skyddshemsinspektören samt statens folkskolinspektörer.

I ovannämnda proposition nr 150 till 1924 års riksdag (s. 240) framhölls beträffande det av kommittén antydda behovet av en ökning av den vid socialdepartementets byrå för fattigvård och barnavård anställda personalen, att försiktigheten bjöde att först efter det någon erfarenhet vunnits om lagens inverkan på byråns arbetsbörda, till prövning upptaga frågan, huruvida den ifrågasatta ökningen vore av behovet oundgängligen påkallad. Då emellertid under de första årens tillämpning av den nya barnavårdslagstiftningen särskilda krav komme att ställas å sakkunskap inom åtskilliga av barna-

c) Kostnader
för inspektion
över barna-
vården.

vårdens specialområden, torde för tillgodoseende härav ett belopp, förslagsvis 3,000 kronor, böra ställas till förfogande för anlitande av sakkunniga biträden. Någon ökad utgift för staten skulle ej detta innebära, enär viss besparing uppstode genom upphörande av folkskoleinspektörernas befattning med skyddshem och barnhem. För år 1923 hade summan av de jämlikt Kungl. Maj:ts cirkulär den 27 november 1903 till folkskoleinspektörerna utgående arvoden för inspektion av skyddshem och barnhem uppgått till 3,870 kronor.

I propositionen anfördes vidare, att någon löneförhöjning till fattigvårdskonsulenterna icke borde ifrågakomma på grund av att de enligt den nya lagen skola tjänstgöra jämväl såsom barnavårdskonsulenter. Beträffande skyddshemsinspektören, som för närvarande åtnjöt ett arvode av 1,500 kronor förutom dyrtidstillägg och tillfällig löneförbättring, ökades hans arbetsbörda betydligt genom den nya lagen. Han skulle hava att granska ansökningar om statsbidrag för elever å såväl vanliga skyddshem som centralanstalterna. Förutom detta arbete av övervägande formell art komme säkerligen skyddshemselevernas rationellare fördelning, överförande från en anstalt till en annan etc. att ställa stora krav på honom. En höjning av hans arvode med 1,000 kronor, alltså till 2,500 kronor, syntes därför skälig.

I fråga om statskostnaderna för samhällets barnavård och vad därmed sammanhänger har departementschefen anfört följande:

»Jag har i det föregående uttalat mig angående grunderna för statens bidrag för barn, omhändertagna för skyddsuppfostran. Hittills hava, såsom förut nämnts, statsbidragen bestritts från ett under åttonde huvudtiteln uppfört förslagsanslag med titel »Uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn», för närvarande uppgående till 250,000 kronor. Då i och med ikraftträdandet den 1 januari 1926 av lagen om samhällets barnavård ärendena angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn skola överflyttas från ecklesiastik- till socialdepartementet, bör för senare hälften av budgetåret 1925—1926 erforderligt anslag uppföras under femte huvudtiteln, varemot anslag för första hälften av nämnda budgetår bör, liksom hittills, beviljas under åttonde huvudtiteln. Från anslaget under femte huvudtiteln, vilket synes lämpligen kunna benämnas »Skyddsuppfostran», torde böra bestridas, förutom statsbidragen, jämväl vissa i det följande omförmälda utgifter.

Kostnaderna för statsbidrag hava, enligt vad i det föregående omförmäls, i propositionen nr 150 till 1924 års riksdag beräknats komma att för helt år ökas med cirka 66,500 kronor, vilken summa dock, med inberäkning av ökning om 1,000 kronor av skyddshemsinspektörens avlöning, ansetts böra avrundas uppåt till 75,000 kronor. Denna beräkning synes mig böra läggas till grund vid bestämmande av det ifrågavarande anslagets belopp.

Vad angår de i det föregående omförmälda centralanstalterna, synes inrättande av dylika genom härför väl kvalificerade enskilda organisationers försorg innebära en särdeles lycklig lösning. Även ur ekonomisk synpunkt

medför denna anordning fördelar för staten, som härigenom undgår anordnande av nya statsanstalter. Genom de avtal, till vilka av vederbörande institutioner godkända förslag föreligga, torde behovet av anstaltsplatser såväl för gossar som flickor vara för den närmaste tiden på ett nöjaktigt sätt tillgodosett. Och genom den i det föregående omförmälda, av diakonissanstalten i Härnösand gjorda utfästelsen är möjlighet öppnad att, då sådant visar sig vara av behovet påkallat, erhålla ytterligare en anstalt för flickor. I ett hänseende är emellertid den nu föreslagna lösningen av frågan om anordnande av centralanstalter ofullständig: under det att behovet av skyddshemsvård för kroppsligt sjuka och psykiskt undermåliga gossar blivit på lämpligt sätt tillgodosett genom de å åkerbrukskolonien Hall ifrågasatta anordningarna, har det hittills icke varit möjligt att vinna en lösning av frågan om beredande av uppfostran åt vanartade flickor av motsvarande kategorier. De enskilda föreningar, med vilka underhandlingar härom förts, hava av olika anledningar förklarat sig bestämt förhindrade att göra ett åtagande i berörda hänseende. Under den första tiden av den nya lagens tillämpning torde det därför bliva nödvändigt att för kroppsligt sjuka och psykiskt abnorma vanartade flickor i de fall, då sådant är erforderligt, anlita de utvägar, som hittills i vissa fall stått till buds, nämligen i första hand sjukvårds- och abnormanstalter, i den mån dessa anstalter kunna mottaga barn av ifrågavarande kategorier. Försöken att vinna en lösning av denna fråga genom enskild förenings åtagande böra dock fullföljas. Om emellertid dessa försök även i fortsättningen visa sig resultatlösa, lär det bliva nödvändigt att staten för ändamålet anordnar en mindre anstalt. Det behöfliga antalet anstaltsplatser har tidigare beräknats till ett tjugotal.

Vad angår de villkor, under vilka, på sätt i det föregående omförmäls, fyra särskilda organisationer åtagit sig fullgörandet av ifrågavarande viktiga och ingalunda lättlösta uppgift, torde mot desamma inga mera väsentliga erinringar kunna med fog göras. Sålunda torde det vara riktigt att i de fall, sådant påfordrats, lån av statsmedel ställas till vederbörandes förfogande liksom att hyresbelopp, svarande mot eller något överstigande den ränta vederbörande har att för sina anläggningskostnader erlägga, ävensom viss ersättning för icke belagda platser tillerkännas de ifrågavarande organisationerna.

Vad särskilt angår den av statskontoret berörda frågan om rätt för samariterhemmet i Uppsala till ersättning med 2 procent å nedlagda byggnadskostnader, finnes en förebild till en dylik bestämmelse i gällande avtal mellan staten och svenska diakoniss-sällskapet rörande uppfostringsanstalten å Viebäck. Såsom framgår av Kungl. Maj:ts proposition nr 161 till 1918 års lagtima riksdag sid. 7 och 1923 års statsverksproposition, andra huvudtiteln sid. 57, tillerkändes sällskapet årlig hyra för det med lån av statsmedel uppförda hemmet Grankulla å Viebäck till belopp, motsvarande den ränta sällskapet hade att erlägga å för anläggningskostnaden upplånta medel och därutöver 2 procent å berörda kostnad, vilket hyresbelopp sedermera av Kungl. Maj:t fixerades till 15,880 kronor. Vid framställande av begäran om dylik hyra framhölls av sällskapet, att berörda 2 procent å anläggnings-

kostnaden i första rummet vore avsedda för täckande av kostnader för reparationer och underhåll av byggnaden. På sätt statskontoret framhållit, synes någon ersättning böra tillerkännas samariterhemmet för underhåll av den byggnad, som samariterhemmet skall ställa till förfogande för ändamålet, och denna ersättning synes skäligen böra utgå efter samma grund, som, på sätt nyss antytts, tidigare i ett liknande fall kommit till användning, eller sålunda med 2 procent å anläggningskostnaden.

Även de av svenska diakoniss-sällskapet och samariterhemmet i Uppsala uppställda anspråken på rätt till ersättning av statsmedel, för den händelse skyddshemsavgift och statsbidrag enligt gällande föreskrifter icke skulle uppgå till sammanlagt 1,200 kronor för elevs uppfostran inom skyddshem, finner jag mig, med avseende å vad till stöd för dessa anspråk anförts, kunna tillstyrka.

Vad härefter beträffar den i punkt 7 av förslaget till avtal med svenska diakoniss-sällskapet förekommande bestämmelsen om inlösen, under angiven förutsättning, av hemmet Mossebo, torde det icke böra förbises, att sällskapet därigenom att den nuvarande överenskommelsen angående Viebäck, såsom förslaget är, uppdelas på två särskilda avtal, så till vida kommer i en förändrad situation, att det blir staten möjligt att uppsäga det ena avtalet men låta det andra förbli gällande. Skulle staten t. ex. uppsäga avtalet angående uppfostran å Mossebo av vanartade flickor, under det att avtalet beträffande de övriga hemmen ägde bestånd, bleve det antagligen förenat med betydande svårigheter för sällskapet att för Mossebo finna en användning, som motsvarade de för detsamma nedlagda kostnaderna. Att, såsom statskontoret ifrågasatt, ersätta ifrågavarande bestämmelse i punkt 7 med ett stadgande, i överensstämmelse med vad hittills gällt, om rätt för sällskapet till hyra för Mossebo med 5,700 kronor årligen under tio år, räknat från den dag hemmet togs i bruk, torde i förevarande hänseende knappast kunna anses innebära en för sällskapet betryggande lösning, helst nämnda tid av tio år utgår redan år 1927 på grund av att hemmet öppnades 1917. Och att, såsom styrelsen alternativt ifrågasatt, göra statens rätt till uppsägning av nu förevarande avtal beroende av att även det andra avtalet uppsades, skulle enligt min tanke innebära en försämring av statens ställning i förhållande till vad enligt de föreliggande förslagen till avtal skulle komma att gälla. Jag tvekar därför icke att tillstyrka, att den i punkt 7 av det nu ifrågavarande förslaget upptagna bestämmelsen bibehålles oförändrad.

Vad angår övriga av statskontoret gjorda erinringar torde i enlighet med desamma ändringar böra göras i de uppgjorda förslagen till avtal.

Beträffande de ifrågavarande statslånen kommer jag att framställa äskande vid behandling av ärenden angående utgifter för kapitalökning. Däremot synas såväl hyresbelopp som ersättningar för icke belagda platser böra bestridas från det av mig under förevarande punkt behandlade förslagsanslaget för skyddsuppfostran. Kostnaderna för hyror torde kunna beräknas till högst 30,000 kronor för helt år. Vad angår ersättningarna för icke belagda platser har icke ifrågasatts att för närvarande anordna flera än för gossarna 25 nya

platser och först om detta antal visar sig otillräckligt ytterligare 25 nya platser samt för flickorna tillhoppa 46 platser. Dessa siffror torde vara bestämda på sådant sätt, att sannolikheten icke talar för att något större antal av ifrågavarande platser kommer att bli obesatt. Då emellertid möjligen någon tid efter lagens ikraftträdande kan komma att förflyta, innan överflyttning från de vanliga skyddshemmen till centralanstalterna av elever, som därav äro i behov, kommer till stånd i önskvärd omfattning, lärers för-siktigheten bjuda att för helt år beräkna ett belopp av 25,000 kronor för ändamålet. Detta belopp lärers även förslå till bestridande av den ersättning, som, på sätt av det föregående framgår, torde böra i vissa fall utgå för den händelse skyddshemsavgift och statsbidrag enligt gällande föreskrifter icke skulle uppgå till sammanlagt 1,200 kronor för elevs uppfostran inom skyddshem.

Vad angår lämpligaste sättet för inspektion över skyddshemmens verksamhet anser jag på de i propositionen nr 150 till 1924 års riksdag åberopade, här ovan återgivna skäl, att den nuvarande anordningen med en central skyddshemsinspektion bör bibehållas men att folkskolinspektörernas befattning med skyddshemmen bör upphöra. Den i nämnda proposition förordade höjningen med 1,000 kronor av skyddshemsinspektörens arvode — fränsett tillfällig löneförbättring och dyrtidstillägg — synes mig även vara av behovet påkallad. Arvodet synes böra, liksom för närvarande är fallet, bestridas från samma anslag som statsbidragen.

På grund av det anförda anser jag, att det nuvarande förslagsanslaget å 250,000 kronor bör, för helt år räknat, ökas enligt följande tablå:

150 nya statsbidrag för barn i enskilda hem å 50 kr.	kronor	7,500: —
50 » » » » barnhem å 80 kr.	»	4,000: —
250 » » » elever i skyddshem å 200 kr.	»	50,000: —
100 » » » » utom skyddshem å 50 kr.	»	5,000: —
hyra för vissa skyddshem	»	30,000: —
ersättning för icke belagda platser i vissa skyddshem m. m. »	»	25,000: —
ökning i skyddshemsinspektörens arvode.....	»	1,000: —
		<hr/>
		kronor 122,500: —

vilken summa torde böra avrundas uppåt till 125,000 kronor. Anslaget, nu 250,000 kronor, bör sålunda för år räknat uppgå till 375,000 kronor.

Då emellertid den nya lagen träder i kraft först med ingången av år 1926 och statens ifrågavarande utgifter för första hälften av budgetåret 1925—1926 alltså böra, liksom för närvarande är fallet, bestridas från under åttonde huvudtiteln anvisat anslag, torde under femte huvudtiteln böra för nämnda budgetår anvisas allenast hälften av nyssnämnda belopp 375,000 kronor eller, efter jämkning till jämnt tusental, 187,000 kronor.

På sätt i propositionen nr 150 till 1924 års riksdag gjorts gällande torde i övrigt ökning av nu utgående anslag för ifrågavarande ändamål icke böra för närvarande ifrågasättas i vidare mån än att för anlitande av sakkunniga biträden inom åtskilliga av barnavårdens specialområden lärers böra anvisas ett belopp av för helt år 3,000 kronor. Då även under halvåret närmast före

lagens ikraftträdande behov av sakkunniga biträden lär komma att föreligga, torde för budgetåret 1925—1926 hela beloppet 3,000 kronor vara erforderligt. Beloppet i fråga synes böra uppföras i staten för socialdepartementet, varför framställning härom gjorts här ovan under punkten 1, avdelningen 'Departementet'.»

I 64 § i lagen om samhällets barnavård har hänvisats till särskilt meddelade stadganden angående skyddshemsavgift och angående kommuns rätt till bidrag av landsting till bestridande av dylik avgift. Liknande hänvisningar hava meddelats i 67 och 68 §§ beträffande kostnadsbidrag av statsmedel och viss reglering av ersättningsbelopp från enskilda.

Grunder för fördelning av kostnaderna enligt barnavårdslagen.

I sitt utlåtande nr 27 uttalade andra lagutskottet vid 1924 års riksdag, att utskottet förutsatte, att grunderna för de stadganden, vilka sålunda komme att utfärdas, underställdes riksdagen i samband med framläggande för 1925 års riksdag av förslag angående statsbidrag till bestridande av kostnader enligt barnavårdslagen.

De grunder, vilka böra gälla för statsbidrag för vård av vissa barn enligt lagen, hava behandlats i det föregående. Departementschefen har nu berört de övriga, i lagutskottets utlåtande omförmälda spörsmålen.

Enligt lagen om samhällets barnavård skola kostnaderna för de av barnavårdsnämnden omhändertagna barnen i första hand bäras av kommunen. Detta gäller även barn, vilka överlämnats till skyddshem. I 64 § i lagen förutsattes, att särskilda bestämmelser meddelas angående den avgift, som skall av kommunen erläggas för skyddshemselevs uppfostran inom eller utom skyddshem (skyddshemsavgift). Med hänsyn till att medelkostnaden för vård inom skyddshem vid tidpunkten för lagens ikraftträdande beräknats till 1,200 kronor, därav staten skulle bidraga med 200 kronor, har i propositionen nr 150 till 1924 års riksdag uttalats, att skyddshemsavgiften borde kunna bestämmas till högst 1,000 kronor, då elev vårdas inom skyddshem. Avgiften för villkorligt utskriven elev har ansetts böra utgöra högst 300 kronor. Enligt 63 § äger kommunen i vissa fall rätt till ersättning av staten för erlagd skyddshemsavgift. Föreligger ej sådan rätt, är kommunen enligt 64 § berättigad att erhålla visst bidrag från landstinget för skyddshemsavgiftens bestridande. I huvudsak samma system kommer sålunda till tillämpning som i 40—42 §§ fattigvårdslagen. Bidragets storlek har ej bestämts i lagen, utan i densamma har stadgats, att bidraget skall utgå enligt särskilt stadgade grunder.

Skyddshemsavgift och kommunens rätt till ersättning av landstinget för erlagd skyddshemsavgift.

Sedan departementschefen erinrat om vad i nu berörda hänseende anförts i propositionen nr 150 till 1924 års riksdag, har departementschefen lämnat följande översikt beträffande innebörden av de av honom refererade bestämmelserna angående skyddshemsavgift och landstingets skyldighet att lämna bidrag till bestridande av dylik avgift:

»Kommunen skulle erlägga för skyddshemselevs vård inom skyddshem en avgift av 1,000 kronor och för sådan elevs vård utom skyddshem en av-

gift av 300 kronor eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått efter avdrag av statsbidraget 200 respektive 50 kronor. Föreläge ej sådant fall, att ersättning kunde av kommunen erhållas från annan kommun eller staten, skulle kommunen dock icke vara skyldig att slutligen vidkännas högre belopp för år räknat än högst 300 kronor, om eleven uppfostrats inom skyddshem, och högst 75 kronor, om eleven uppfostrats utom skyddshem. Kunde ersättning utfås av enskild försörjningspliktig, skulle denna i lika mån komma kommunen och landstinget till godo. Från det belopp, för vilket kommunen högst skulle svara, 300 respektive 75 kronor, skulle kommunen nämligen njuta avdrag med hälften av det influtna ersättningsbeloppet. Hade exempelvis i fall, då skyddshemsavgiften uppginge till 1,000 kronor, ersättning från enskild försörjningspliktig influtit med 200 kronor, skulle kommunen från det belopp, för vilket den högst svarade, 300 kronor, få njuta avdrag med 100 kronor. Landstinget, som därest ersättning ej influtit, haft att till kommunen erlagga 700 kronor, skulle nu blott behöva betala 600 kronor. Kommunen skulle sålunda vidkännas 200 kronor samt få ersättning från den försörjningspliktige med 200 kronor och från landstinget med 600 kronor.»

De sålunda ifrågasatta bestämmelserna hava synts departementschefen lämpliga, såsom innebärande en viss garanti för att det allmännas rätt mot enskilda försörjningsskyldiga behöriigen tillvaratages. Även de belopp, vilka föreslagits skola utgöra maxima för skyddshemsavgift och i avseende å kommunens skyldighet att slutligen vidkännas sådan avgift, har departementschefen funnit vara på lämpligt sätt avvägda. Departementschefen har därför ansett att, därest riksdagen icke däremot framställer erinran, bestämmelser böra av Kungl. Maj:t utfärdas i huvudsaklig överensstämmelse med de nu angivna grunderna.

I 68 § 1 och 2 mom. i lagen om samhällets barnavård hava meddelats bestämmelser om rätt för barnavårdsnämnden till ersättning ur egendom, som tillhör för samhällsvård eller skyddsuppfostran omhändertaget barn, ävensom av enskilda försörjningspliktiga. Därjämte har i 3 mom. av samma § hänvisats till särskilt stadgande beträffande det högsta ersättningsbelopp, som må av barnavårdsnämnden uttagas enligt paragrafen.

Efter att hava erinrat om motiveringen för denna bestämmelse i propositionen nr 150 till 1924 års riksdag har departementschefen beträffande denna fråga anfört följande:

»Vid bestämmande av ifrågavarande högsta ersättningsbelopp torde hänsyn bland annat böra tagas till de för närvarande gällande bestämmelser angående vård å sinnessjukhus. Emellertid synes beloppet lämpligen kunna avrundas uppåt till 1,000 kronor, varigenom det kommer att sammanfalla med det belopp, som i det föregående föreslagits skola utgöra maximum för skyddshemsavgift. Med hänsyn till bestämmelserna i 68 § i lagen torde det icke vara att befara, att beloppets fastställande till 1,000 kronor skall föranleda otillbörlig stränghet mot de försörjningspliktiga. Men med av-

Fastställande
jämlikt 68 §
3 mom. i lagen
om samhällets
barnavård av
en högstagräns
för enskild
försörjnings-
pliktigs
ersättnings-
skyldighet.

seende å de fall, där förmåga finnes att ersätta det allmännas utgifter, synes det vara på sin plats, att gränsen för ersättningsskyldigheten fastställas i överensstämmelse med maximum för skyddshemsavgiften.»

Vad först beträffar de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för ifrågasvarande statsbidrags utgående, har utskottet vid prövningen av desamma funnit sig kunna helt ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag i denna del. Utskottet tillstyrker alltså, att statsbidrag för vård i enskilt hem av barn, som omhändertagits till skyddsuppfostran — vilket bidrag för närvarande utgår för av barnavårdsnämnd i enskilt hem utackorderat barn med hälften av nämndens kostnader, dock ej över 50 kronor — må bestämmas att utgå med ett fixt belopp av sagda storlek eller det lägre belopp, vartill kostnaden uppgått samt att bidrag för vård i barnhem må jämväl hädanefter utgå enligt nu gällande grunder. Likaså förordar utskottet, att styrelse för skyddshem må äga att för skyddshemselev uppbära årligt statsbidrag, om eleven uppfostras inom skyddshemmet med 200 kronor, och, om han uppfostras utom detsamma, med 50 kronor eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått.

Utskottets
yttrande.

Såsom i statsrådsprotokollet erinrats, skola enligt 43 § 2 och 3 mom. i lagen om samhällets barnavård vissa grupper av vanartade, där så kan ske, uppfostras avskilda från andra vanartade i särskilda skyddshem. Detta gäller, såsom förut nämnts, sådana vanartade barn, vilka på grund av sin ålder eller vanartens beskaffenhet eller på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet icke lämpligen kunna uppfostras i de vanliga skyddshemmen.

Såsom förut erinrats, skulle enligt fattigvårdslagstiftningskommitténs förslag staten själv anordna anstalter för dessa kategorier eller åtminstone helt ansvara för driftkostnaderna. För gossarnas räkning skulle staten enligt erbjudande av styrelsen för föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina övertaga åkerbrukskolonien Hall. Beträffande flickorna åter skulle uppfostringsverksamheten handhavas av en enskild stiftelse.

I propositionen nr 150 vid 1924 års riksdag framlades emellertid, såsom ock förut erinrats, en i viss mån annan plan för lösning av denna anstaltsfråga. Bland annat med hänsyn därtill, att det av ekonomiska skäl vore önskvärt att undvika anordnande av nya statsanstalter, ifrågasattes att hela den uppfostringsverksamhet, varom här vore fråga, skulle bedrivas av ett antal föreningar och stiftelser i av dem redan tillhöriga eller för ändamålet anordnade anstalter. I propositionen meddelades, att Oscar-Josephinaföreningen, svenska diakonissällskapet, samariterhemmet i Uppsala, diakonissanstalten i Härnösand och Drottning Sophias skyddshem ställt sig tillmötesgående gentemot till dem riktade förslag att komma staten till hjälp i förvarande hänseende, förstnämnda förening beträffande gossarna samt de övriga i fråga om flickorna.

Sedan styrelserna för nämnda fem institutioner anmodats att inkomma med förslag till avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt institu-

tionerna, å andra sidan, angående deras medverkan i det ifrågavarande uppfostringsarbetet samt styrelserna, med undantag av styrelsen för diakonissanstalten i Härnösand, inkommit med sådana förslag eller med yttranden, däri föreslagits grunder för de blivande avtalen, har nu departementschefen redogjort för dessa förslag samt angivit sin ståndpunkt till desamma.

Vad departementschefen härutinnan föreslagit, har utskottet ansett sig kunna biträda med undantag av att utskottet funnit det med styrelsen för samariterhemmet i Uppsala ifrågasatta avtalet icke böra komma till stånd. De kostnader, statsverket härigenom skulle påtaga sig, synas nämligen utskottet alltför höga. Enligt utskottets mening torde ytterligare undersökning böra verkställas, huruvida icke behovet av anstaltsplatser må kunna fyllas på för statsverket förmånligare villkor. I övrigt vill utskottet i detta sammanhang endast hava uttalat, att i avtalet med styrelsen för Oscar-Josephina-föreningen tydlig föreskrift torde böra införas, att därest avtalet upphör till följd av uppsägning från statens sida utan att nytt avtal rörande användningen av de nu till uppförande föreslagna byggnaderna träffas mellan staten och föreningen, byggnaderna med tillhörande byggnadstomter skola överlämnas gravationsfria till staten och torde sålunda före avtalets ingående tomternas storlek och läge böra till fullo klarläggas. Likaså torde i nu berörda avtals mom. 5 tydligt böra angivas, att ersättning av statsmedel med i sagda mom. angivna belopp endast utgår för de tider av året, plats icke är belagd.

Vidkommande härefter de ifrågasatta bestämmelserna angående skyddshemsavgift och kommunens rätt till ersättning av landstinget för erlagd skyddshemsavgift samt angående högsta belopp för enskild försörjningspliktigs ersättningsskyldighet till barnavårdsnämnd hava desamma synts utskottet lämpliga och väl avvägda och får utskottet alltså tillstyrka desamma.

Vad slutligen de av departementschefen framlagda kostnadsberäkningarna beträffar, hava dessa icke givit utskottet anledning till annan erinran än som föranledes av utskottets ovan angivna ståndpunkt till det ifrågasatta avtalet med styrelsen för samariterhemmet i Uppsala samt att utskottet ansett, att vid en förhöjning till 2,500 kronor av det för skyddshemsinspektören avsedda arvodet tillfällig löneförbättring icke torde böra tillkomma honom. Vid bifall till utskottets förslag synes det av Kungl. Maj:t äskade anslaget, 187,000 kronor, kunna nedsättas till i avrundat tal 180,000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

I) under avdelningen fattigvård och barnavård under rubriken *skyddsuppfostran* uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 180,000 kronor;

II) medgiva, att statsbidrag för barn, omhändertagna för skyddsuppfostran, må från och med år 1926 utgå enligt följande grunder:

a) till barnavårdsnämnd utgår för barn, som omhändertagits för skyddsuppfostran men ej är skyddshemselev, årligt stats-

bidrag, om barnet överlämnats till enskilt hem, med 50 kronor och, om det överlämnats till barnhem, med 80 kronor, eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått, och

b) till styrelse för skyddshem utgår för skyddshemselev årligt statsbidrag, om eleven uppfostras inom skyddshemmet, med 200 kronor och, om han uppfostras utom detsamma, med 50 kronor, eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått;

III) medgiva, att från omförmälda förslagsanslag för skydds-
uppfostran må från och med år 1926 i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1925 angivna grunder utgå hyra för av vissa föreningar anordnade skyddshem samt ersättning för icke belagda platser i sådana skyddshem m. m.; samt

IV) medgiva, att från berörda förslagsanslag må till arvode åt en skyddshemsinspektör från och med den 1 januari 1926 tills vidare utgå ett belopp av högst 2,500 kronor för år räknat.

39:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 41) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 141—144) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Frälsnings-
arméns rädd-
ningshem.

[41.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till understöd åt frälsningsarméns räddningshem för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 6,000 kronor.

C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

40:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42)
dels bestämma antalet ordinarie befattningar hos medicinalstyrelsen på följande sätt:

Medicinal-
styrelsen.

[42.]

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 19,000 kronor	
1 överinspektör för sinnessjukvården i riket, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 13,000 kronor	
1 kameralbyråchef	B 30
5 medicinalråd	B 30
1 statsinspektör över köttkontrollen i riket	B 29
1 byråveterinär	B 26
1 kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning	B 26
2 sekreterare	B 26
1 kamrerare	B 24
1 ombudsman	B 24

Befattning	Lönegrad
2 sekreterare	B 24
1 kassör	B 21
5 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 förste kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
4 kanslibiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2;

dels godkänna följande stat för medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	267,500
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	10,900
Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	1,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet, veterinärrådet m. m.	73,600

Summa kronor 353,000;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till medicinalstyrelsen, nu 344,100 kronor, med 8,900 kronor till 353,000 kronor.

Av Kungl. Maj:t föreslagen höjning av förevarande anslag är föranledd av Kungl. Maj:ts under rubriken »för flera huvudtitlar gemensamma frågor» gjorda framställningar angående dels uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster, som tillhört förutvarande andra normalgraden, dels ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden.

Utskottets
yttrande.

Enligt Kungl. Maj:ts föreliggande förslag skulle byråveterinärsbefattningen, befattningen såsom kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning samt sekreterarbefattningarna å medicinalstyrelsens medicinal- och hospitalsbyråer uppflyttas från nuvarande 15:e lönegraden till närmast högre lönegrad, motsvarande i den av riksdagen antagna nya löneplanen 26:e lönegraden. Kungl. Maj:ts förslag skiljer sig från det av allmänna civilförvaltningens lönenämnd avgivna förslaget blott därutinnan, att lönenämnden ansett sig icke böra föreslå till uppflyttning byråveterinärstjänsten hos styrelsen. Till stöd för uppflyttning jämväl av denna tjänst har chefen för finansdepartementet, med erinran dels om att avlöningsförmånerna vid befattningens tillkomst eller vid 1913 års riksdag bestämdes i enlighet med vad som då gällde för tjänstemän av förutvarande andra normalgraden, dels ock om skälen härför — med lägre löneförmåner kunde knappast förväntas, att någon verkligt dugande och lämplig veterinär skulle finna det med sin fördel förenligt att mottaga förordnande å tjänsten — anfört, att, sedan tjänstgöringstiden numera utsträckts, svårigheten att erhålla extra inkomster för befattningshavaren givetvis hade ökats. I betraktande härav och då av byråveterinären, som vore

byråchefens å styrelsens veterinärbyrå närmaste man, måste krävas sådan erfarenhet och utbildning, att han med erforderlig auktoritet kunde i fall av behov vid förfall för byråchefen uppehålla hans befattning, borde tjänsten enligt departementschefens mening skäligen uppflyttas i 16:e lönegraden.

Vid den prövning, utskottet ägnat denna fråga, har utskottet funnit sig böra ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag. Vad särskilt byråveterinärtjänsten angår, vill utskottet, under erinran om att, på sätt medicinalstyrelsen ock påpekat, denna tjänst icke, såsom lönenämnden antytt, utvecklats ur en tidigare förefintlig veterinäramanuensbefattning, framhålla vikten av att denna befattning beklädes av en skicklig och erfaren veterinär, som vid förfall för byråchefen kan uppehålla dennes tjänst. Enligt vad utskottet inhämtat, har byråveterinären numera ej tillfälle till utövande av privat praktik.

I fråga om kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden har riksdagen numera fattat beslut, vadan beräkningen av vederbörande anslag nu allenast jämkats med hänsyn till detta beslut, varjämte iakttagits den förändrade benämning å förste kanslibiträdes- och kanslibiträdesbefattningar, riksdagen ansett böra vidtagas.

I övrigt vill utskottet blott hava uttalat, att utskottet ansluter sig till förslaget om att ombudsmannabefattningen hos medicinalstyrelsen vid lämplig tidpunkt bör indragas.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar hos medicinalstyrelsen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 generaldirektör, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 19,000 kronor	
1 överinspektör för sinnessjukvården i riket, arvode enligt 5 § i avlöningsreglementet å 13,000 kronor	
1 kameralbyråchef	B 30
5 medicinalråd	B 30
1 statsinspektör över köttkontrollen i riket	B 29
1 byråveterinär	B 26
1 kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning	B 26
2 sekreterare	B 26
1 kamrerare	B 24
1 ombudsman	B 24
2 sekreterare	B 24
1 kassör	B 21
5 notarier	B 21
1 kansliskrivare	B 11
1 förste expeditionsvakt	B 7
4 kanslibiträden	B 7
2 expeditionsvakter	B 5
4 kontorsbiträden	B 4
1 skrivbiträde	B 2;

b) godkänna följande stat för medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ...	266,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	10,900
Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	1,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet, veterinärrådet m. m.	73,600
Summa kronor	351,500;

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *medicinalstyrelsen*, nu 344,100 kronor, med 7,400 kronor till 351,500 kronor.

Upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet.
[43.]

41:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) att för upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 28,700 kronor.

Utredning i ämnet återfinnes å sid. 145 och 146 i statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet har riksdagen, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1924—1925 anvisat ett extra anslag av 28,000 kronor.

Av anslaget är avsett att utgå dels avlöning, enligt av riksdagen prövade grunder, åt vissa för handläggning av apoteksärenden erforderliga extra befattningshavare inom styrelsen samt åt den hos styrelsen anställda inspektisen över sjuksköterskeväsendet, dels ock ersättning till vissa sakkunniga för granskning inom styrelsen av läkemedelspriser.

Den nu föreslagna höjningen av anslaget är föranledd av Kungl. Maj:ts framställning angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden.

Utskottet har icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag och får sålunda hemställa,

att riksdagen må för *upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 28,700 kronor.

Upprätthållande av driften vid statens bakteriologiska laboratorium.
[44.]

42:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att för upprätthållande av driften vid statens bakteriologiska laboratorium, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 41,800 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 147—151 i statsrådsprotokollet.

Utöver det ordinarie anslaget till statens bakteriologiska laboratorium hava alltsedan år 1920 särskilda extra anslag anvisats till täckande av för-

luster å laboratoriets drift. För varterdera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 har ett extra anslag av 35,000 kronor beviljats för ändamålet.

Av Kungl. Maj:t nu föreslagen höjning av ifrågavarande anslag är föranledd därav, att utökning av laboratoriets lokaler visat sig erforderlig.

Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har icke givit utskottet anledning till erinran och får utskottet alltså hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må för *upprätthållande av driften vid statens bakteriologiska laboratorium*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 41,800 kronor

43:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 45) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 152) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Upprätthållande av driften vid statens rättskemiska laboratorium.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *upprätthållande av driften vid statens rättskemiska laboratorium*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 2,400 kronor.

[45.]

44:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 146 och 147) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Provisoriskt lönetillägg åt föreståndarna för statens bakteriologiska laboratorium och statens rättskemiska laboratorium.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) medgiva, att för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 må, utöver tillfällig löneförbättring, utgå ett provisoriskt lönetillägg, för år räknat, till envar av föreståndarna vid statens bakteriologiska laboratorium och statens rättskemiska laboratorium med 900 kronor;

[46.]

skolande av ifrågavarande provisoriska lönetillägg $\frac{2}{3}$ anses motsvara lön och $\frac{1}{3}$ tjänstgöringspenningar och i tillämpliga delar gälla de bestämmelser, som må komma att utfärdas i fråga om tillfällig löneförbättring för budgetåret 1925—1926 åt viss personal inom den civila statsförvaltningen; samt

b) till beredande av *provisoriskt lönetillägg åt föreståndarna för statens bakteriologiska laboratorium och statens rättskemiska laboratorium* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,800 kronor.

45:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 47) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 153) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Statens farmaceutiska laboratorium.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 18,000 kronor.

[47.]

Förste provin-
sialläkare och
provinsial-
läkare.

[48.]

46:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48) *dels* medgiva, att å avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare må från och med den 1 juli 1925 uppföras ytterligare tio provinsialläkare, en var med en årlig avlöning av 5,500 kronor, därav 4,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg å lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra jämväl med 500 kronor efter ytterligare fem år;

dels föreskriva, att för åtnjutande av de med sagda befattningar förenade avlöningsförmåner skall gälla vad i kungörelsen den 13 juni 1919 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1920 fastställda avlöningsförmåner och i därtill senare efter riksdagens hörande gjorda tillägg finnes stadgat i fråga om motsvarande befattningar;

dels ock, vid bifall härtill, höja det ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare, nu 1,616,300 kronor, med 55,000 kronor till 1,671,300 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 154—158 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva, att å avlöningsstaten för förste provinsialläkare och provinsialläkare må från och med den 1 juli 1925 uppföras ytterligare tio provinsialläkare, en var med en årlig avlöning av 5,500 kronor, därav 4,000 kronor lön och 1,500 kronor tjänstgöringspenningar, vartill kunna komma två ålderstillägg å lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra jämväl med 500 kronor efter ytterligare fem år;

b) föreskriva, att för åtnjutande av de med sagda befattningar förenade avlöningsförmåner skall gälla vad i kungörelsen den 13 juni 1919 angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från och med år 1920 fastställda avlöningsförmåner och i därtill senare efter riksdagens hörande gjorda tillägg finnes stadgat i fråga om motsvarande befattningar; samt

c) vid bifall härtill, höja det ordinarie anslaget till *förste provinsialläkare och provinsialläkare*, nu 1,616,300 kronor, med 55,000 kronor till 1,671,300 kronor.

Ersättning för
skrivbiträde
och övriga
expenser åt
förste provin-
sialläkare
m. m.

[49.]

47:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 49) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 158 och 159) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för *skrivbiträde och övriga expenser åt förste provinsialläkare ävensom för anställande av biträdande förste provinsialläkare* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 48,400 kronor.

48:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50) att till bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

Anskaffande
av bostäder åt
provinsial-
läkare på
landsbygden.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 159—161 i statsrådsprotokollet.

[50.]

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 262 till 1921 års riksdag gjorda framställning anvisade nämnda års riksdag (skrivelse nr 313) till bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare på landsbygden på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 150,000 kronor, att utgå i huvudsaklig överensstämmelse med av vederbörande departementschef i statsrådsprotokollet över socialärenden den 14 mars 1921 angivna grunder. För första halvåret 1923 utgick anslaget med 50,000 kronor och för budgetåret 1923—1924 med 30,000 kronor. I riksstaten för budgetåret 1924—1925 är anslaget upptaget till 15,000 kronor.

Efter verkställd beräkning har departementschefen funnit anslaget för budgetåret 1925—1926 böra bestämmas till 40,000 kronor, vilket belopp motsvarar statsbidrag till två bostäder enligt det nu stadgade allmänna maximibeloppet.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

49:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51) att till provisoriska lönetillägg åt förste provinsialläkare och provinsialläkare för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 245,000 kronor.

Provisoriska
lönetillägg åt
förste provin-
sialläkare
och
provinsial-
läkare.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 161—163 i statsrådsprotokollet.

[51.]

För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår anvisat ett extra anslag å 238,000 kronor.

Då utskottet icke haft något att erinra mot beräkningen av förevarande anslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må till *provisoriska lönetillägg åt förste provin- sialläkare och provinsialläkare* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 245,000 kronor.

50:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 52) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 163) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Flyttnings-
bidrag åt
vissa provin-
sialläkare.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av *flyttningsbidrag åt vissa provinsial- läkare* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

[52.]

Resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl.
[53.]

51:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54) att beträffande det ordinarie reservationsanslaget till resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl. i riksstaten för budgetåret 1925—1926 icke upptaga något belopp.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 164 i statsrådsprotokollet.

Å riksstaten för år 1922 funnos uppförda ordinarie reservationsanslag å 5,000 kronor till resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl., å 1,000 kronor till resestipendier åt vid hospital och asyler anställda läkare, å 3,000 kronor till resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett m. fl. och å 2,000 kronor till resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård ävensom ett ordinarie bestämt anslag å 5,250 kronor till resestipendier åt civila läkare.

Beträffande samtliga ifrågavarande anslag föreslog Kungl. Maj:t i 1922 års statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkterna 74 och 80) av närmare angivna skäl, att anslagen i riksstaten för första halvåret 1923 icke måtte upptagas med något belopp.

Med anledning av en utav medicinalstyrelsen sedermera gjord framställning att i riksstaten för budgetåret 1923—1924 måtte uppföras vissa belopp för ifrågavarande anslag yttrade vid ärendets anmälan till 1923 års statsverksproposition föredragande departementschefen (femte huvudtiteln, punkt 71), att, enär de statsfinansiella förhållandena nödvändiggjorde den största sparsamhet, och ifrågavarande resestipendier, även om de hade icke ringa betydelse för sjukvården, dock icke vore så outhärliga, att deras utdelande ej kunde anstå under något eller några år, han funne anslagsbelopp för berörda ändamål icke heller böra beräknas för budgetterminen 1923—1924.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppfördes för budgetåret 1923—1924 intet av ovannämnda reservationsanslag med något belopp. Anslaget till resestipendier för civila läkare, vilket icke är reservationsanslag, blev vid sådant förhållande icke upptaget i riksstaten.

Ej heller för innevarande budgetår hava medel anslagits för ifrågavarande resestipendier.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren (nr 146) av herr *A. Petré*n och den andra inom andra kammaren (nr 205) av herr *E. Uddenberg*, vari hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1925—1926 anvisa reservationsanslag:

å 500 kronor till resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl.;

å 500 kronor till resestipendium åt vid hospital och asyler anställda läkare;

å 1,000 kronor till ordinarie läkare vid länslasarett m. fl.; samt

å 1,500 kronor till resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets
yttrande.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har medicinalstyrelsen i särskilda skrivelser till Kungl. Maj:t hemställt, att anslag för samtliga de under före-

varande punkt omförmälta resestipendier måtte för nästkommande budgetår beredas å riksstaten. Departementschefen har emellertid, med hänsyn till att det statsfinansiella läget allt fortfarande syntes påkalla återhållsamhet ifråga om de utgifter, vilka icke kunde betecknas såsom oundgängligen nödvändiga, ansett sig icke kunna tillstyrka medicinalstyrelsens framställningar.

Vid prövning av denna fråga har utskottet funnit sig böra ansluta sig till departementschefens mening. Även om det syntes utskottet önskligt, att medel för nu ifrågavarande ändamål kunnat anvisas, har utskottet sålunda på av departementschefen anfört skäl ansett sig icke nu böra tillstyrka, att anslag för ändamålet upptagas å riksstaten, men vill utskottet hava uttalat den förhoppningen, att så må kunna ske å riksstaten för budgetåret 1926—1927. Utskottet vill ock erinra om, att å hittills beviljade anslag till resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl. en reservation å 4,500 kronor finnes disponibel samt att mindre reservationer ävenledes finnas tillgängliga å anslagen till läkare vid hospital och asyler, för ordinarie läkare vid läns-lasarett samt för studier i tuberkulossjukvård.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar Petréns och Uddenbergs ovanberörda motioner, i vad desamma avse anslag till *resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl.*, för ordinarie reservationsanslaget till nämnda ändamål i riksstaten för budgetåret 1925—1926 icke upptaga något belopp.

52:o) Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 165 och 166) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Avlöning åt civila läkarstipendiater.

[54.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) besluta att beträffande det ordinarie reservationsanslaget till *avlöning åt civila läkarstipendiater* i riksstaten för budgetåret 1925—1926 icke upptaga något belopp; samt

b) medgiva, att av uppkomna reservationer å nämnda anslag må för bestridande av kostnaderna för avlöningsförhöjning åt fyra civila läkarstipendiater under samma budgetår användas ett belopp av 6,000 kronor.

53:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55) att för beredande av dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 6,000 kronor.

Dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 166 och 167 i statsrådsprotokollet.

[55.]

För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår beviljat ett extra anslag å 8,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för beredande av *dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 6,000 kronor.

Hospital och
asyler.

[56.]

54:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56)
dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid hospital och asyler på
följande sätt:

I. Läkarpersonal.

Befattning.	Lönegrad.
11 överläkare av 1:a klass	B 29
21 hospitalsläkare av 1:a klass	B 28
4 överläkare av 2:a klass	B 28
27 hospitalsläkare av 2:a klass	B 26
1 läkare vid Visby hospital	B 26

II. Kontorspersonal.

2 sysslomän av 1:a klass	B 24
8 sysslomän av 2:a klass	B 22
5 sysslomän av 3:e klass	B 21
13 bokhållare	B 15
15 kassörer	B 11
8 kameralbiträden	B 8
12 förste kanslibiträden	B 7

III. Sjukvårdspersonal.

18 uppsyningsmän av 1:a klass	B 14
17 förestånderskor av 1:a klass	B 12
16 uppsyningsmän av 2:a klass	B 10
133 överskötare	B 8
26 förestånderskor av 2:a klass	B 7
694 skötare	B 6
203 översköterskor	B 6
791 sköterskor	B 3

IV. Ekonomipersonal.

9 maskinmästare av 1:a klass	B 14
5 maskinmästare av 2:a klass	B 12
10 befallningsmän	B 10
27 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 10
24 maskinister av 1:a klass	B 10
14 trädgårdsmästare	B 10
85 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 8
17 maskinister av 2:a klass	B 8
11 köksförestånderskor av 1:a klass	B 7
8 magasinsföreståndare	B 7

Befattning.	Lönegrad.
13 arbetsförestånderskor	B 6
11 bageriförestånderskor	B 6
9 chaufförer	B 6
15 eldare av 1:a klass	B 6
77 hantverkare	B 6
4 köksförestånderskor av 2:a klass	B 6
16 post- och stadsbud	B 6
14 tvättförestånderskor av 1:a klass	B 6
69 eldare av 2:a klass	B 5
26 föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 5
1 tvättförestånderska av 2:a klass	B 3

dels godkänna följande stat för hospital och asyler, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

A. Avlöningsstat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	7,050,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	300,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. förslagsanslag	2,025,000

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, förslagsanslag	815,000
Summa kronor	10,190,000

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler, nu 10,000,000 kronor, med 190,000 kronor till 10,190,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 167—170 i statsrådsprotokollet.

Det ordinarie förslagsanslaget till hospital och asyler, som för budgetåret 1923—1924 utgått med 10,065,000 kronor blev i riksstaten för budgetåret 1924—1925 uppfört med 10,000,000 kronor. I anslutning härtill godkände 1924 års riksdag följande av Kungl. Maj:t framlagda förslag till ordinarie stat för hospital och asyler att tillämpas från och med den 1 juli 1924.

Ordinarie stat.

A. Avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	7,000,000 kronor
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	225,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	1,975,000

B. Omkostnader.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> ...	800,000 kronor
Summa <i>förslagsanslag</i>	10,000,000 kronor

I förhållande till den nu gällande statens slutsumma innebär sålunda Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag en ökning med 190,000 kronor. Ökningen föranledes dels av Kungl. Maj:ts framställning angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden, dels av att anslagsposten för vikariatsersättningar visat sig för lågt beräknad, dels ock av nytillkomna extra ordinarie befattningshavare och ökat patientantal.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *G. Karlsson* i Vadstena m. fl. väckt motion, nr 64, vari hemställts, att riksdagen måtte vid bestämmandet av antalet ordinarie befattningshavare vid statens hospital och asyler samt dessas placering å löneplanen bifalla ett av medicinalstyrelsen i skrivelse till Konungen den 24 oktober 1924 framlagt förslag samt att därutöver måtte uppföras på ordinarie stat och med placering i lönegrad B 1, enligt nu gällande löneplan, 43 stycken befattningshavare enligt i motionen lämnad förteckning.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets
yttrande.

Vad först angår omförmälda motion, innebär densamma, att riksdagen skulle bifalla ett av medicinalstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t efter verkställd utredning avgivet förslag angående uppflyttning från 2:a till 1:a klassen av vissa hantverksföreståndare m. m. För denna utrednings verkställande har 1922 års riksdag uttalat sig. Enligt vad utskottet inhämtat, har numera allmänna civilförvaltningens lönenämnd avgivit utlåtande i ärendet och är detsamma för närvarande föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Att under sådana förhållanden riksdagen nu skulle taga ställning till berörda spörsmål, synes utskottet icke kunna ifrågakomma och får utskottet alltså avstyrka motionärernas förslag i denna del.

Vad motionärerna i övrigt föreslagit, har utskottet ej heller ansett sig kunna biträda. Utskottet vill erinra om att frågan om uppförande å ordinarie stat eller icke av de ytterligare befattningshavare, som i motionen avses, behandlades så sent som vid 1922 års riksdag, varvid riksdagen anslöt sig till Kungl. Maj:ts förslag, att befattningshavarna ifråga skulle intaga icke-ordinarie anställning.

Kungl. Maj:ts förslag har icke givit utskottet anledning till annan erinran än att utskottet med hänsyn till riksdagens beslut angående ordnandet av kvinnliga befattningshavares avlöningsförhållanden iakttagit av riksdagen beslutad ändrad benämning å vissa befattningar. Att på grund av inbörden av sagda beslut vidtaga nedsättning av förevarande anslag har utskottet efter undersökning ansett icke böra ske.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:t förevarande förslag och med avslag å herr Karlssons i Vadstena m. fl. ovanberörda motion

a) bestämma antalet ordinarie befattningar vid hospital och asyler på följande sätt:

I. Läkarpersonal.

Befattning.	Lönegrad.
11 överläkare av 1:a klass	B 29
21 hospitalsläkare av 1:a klass	B 28
4 överläkare av 2:a klass	B 28
27 hospitalsläkare av 2:a klass	B 26
1 läkare vid Visby hospital	B 26

II. Kontorspersonal.

2 sysslomän av 1:a klass	B 24
8 sysslomän av 2:a klass	B 22
5 sysslomän av 3:e klass	B 21
13 bokhållare	B 15
15 kassörer	B 11
8 kameralbiträden	B 8
12 kanslibiträden	B 7

III. Sjukvårdspersonal.

18 uppsyningsmän av 1:a klass	B 14
17 förestånderskor av 1:a klass	B 12
16 uppsyningsmän av 2:a klass	B 10
133 överskötare	B 8
26 förestånderskor av 2:a klass	B 7
694 skötare	B 6
203 översköterskor	B 6
791 sköterskor	B 3

IV. Ekonomipersonal.

9 maskinmästare av 1:a klass	B 14
5 maskinmästare av 2:a klass	B 12
10 befallningsmän	B 10
27 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 10
14 maskinister av 1:a klass	B 10
14 trädgårdsmästare	B 10
85 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 8
17 maskinister av 2:a klass	B 8
11 köksförestånderskor av 1:a klass	B 7
8 magasininsföreståndare	B 7
13 arbetsförestånderskor	B 6

Befattning.	Lönegrad.
11 bageriförestånderskor	B 6
9 chaufförer	B 6
15 eldare av 1:a klass	B 6
77 hantverkare	B 6
4 köksförestånderskor av 2:a klass	B 6
16 post- och stadsbud	B 6
14 tvättförestånderskor av 1:a klass	B 6
69 eldare av 2:a klass	B 5
26 föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 5
1 tvättförestånderska av 2:a klass	B 3;

b) godkänna följande stat för hospital och asyler, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

A. Avlöningsstat.

	Kronor.
Avlöningar till ordinarie befattningshavare, förslagsanslag	7,050,000
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	300,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., förslagsanslag	2,025,000

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för hospitals underhåll, förslagsanslag	815,000
Summa kronor	10,190,000;

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *hospital och asyler*, nu 10,000,000 kronor, med 190,000 kronor till 10,190,000 kronor.

Resestipendier åt vid hospital och asyler anställda läkare.

[57.]

55:o) Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkt 57 får utskottet under hänvisning till vad utskottet under punkt 51 härovan anfört, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Petréns och Uddenbergs motioner, I: 146 och II: 205, i vad desamma avse anslag till *resestipendier åt vid hospital och asyler anställda läkare*, för ordinarie reservationsanslaget till nämnda ändamål i riksstaten för budgetåret 1925—1926 icke upptaga något belopp.

Anläggning av ett hospital vid Hälsingborg.

[58.]

56:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58) att till fortsättande av arbetena med anläggning av ett hospital vid Hälsingborg för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 2,500,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 172—177 i statsrådsprotokollet.

I anledning av Kungl. Maj:ts proposition i ämnet har 1917 års riksdag dels beslutat, att ett för 1,200 sinnessjuka och 200 svårskötta obildbara sinnesslöa avsett hospital skulle, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i februari 1917 uppgjorda ritningar, uppföras på ett av Hälsingborgs stad för ändamålet upplåtet, vid stadens norra gräns inom staden och å Laröd beläget område för en beräknad kostnad av 9,700,000 kronor, dels ock för påbörjande av berörda byggnadsföretag på extra stat för år 1918 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Sedermåra har riksdagen för fortsättande av arbetena med hospitalets uppförande beviljat dels på extra stat för vartdera av åren 1919 och 1921 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, dels ock på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor. Sistnämnda anslag har anvisats att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel. De av riksdagen hittills för ifrågavarande ändamål beviljade anslagen uppgå sålunda till sammanlagt 6,100,000 kronor.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har medicinalstyrelsen numera framlagt en av arkitekten Westman avgiven förnyad beräkning av de totala kostnaderna för hospitalets fullbordande, med undantag av två paviljonger för sinnesslöa. Enligt denna beräkning skulle kostnaderna belöpa sig å 11,038,500 kronor.

Beräkningarna i fråga hava grundats dels på redan uppgjorda entreprenader, dels ock på nu rådande prisförhållanden å byggnadsmarknaden i södra Sverige.

För arbetenas fortsatta bedrivande skulle enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag 2,500,000 kronor erfordras för budgetåret 1925—1926 och resterande belopp, 2,438,500 kronor, anvisas för budgetåren 1926—1927 och 1927—1928.

I likhet med departementschefen har utskottet icke funnit anledning till erinran mot de av medicinalstyrelsen framlagda beräkningarna för nu ifrågavarande byggnadsföretags fullbordande. Då utskottet jämväl delar departementschefens uppfattning därom, att arbetena böra så skyndsamt som möjligt bedrivas, har utskottet ock ansett sig böra tillstyrka det nu äskade anslagsbeloppet.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till fortsättande av arbetena med anläggning av ett *hospital vid Hälsingborg* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 2,500,000 kronor.

57:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59) att för fortsättande av arbetena med uppförande av paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital må av uppkommande besparingar å de av riksdagen anvisade reservationsanslagen för uppförande av nya paviljongar för oroliga sjuka vid Säters och Västerviks hospital användas ett belopp av 350,000 kronor.

Paviljonger
för oroliga
sjuka vid
Östersunds
hospital.

[59.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 178 och 179 i statsrådsprotokollet.

Bihang till riksdagens protokoll 1925. 6 saml. 5 häft. (Nr 5.)

I enlighet med Kungl. Maj:ts i proposition nr 111 till 1924 års riksdag framställda förslag har nämnda års riksdag medgivit, att de av 1918 års lagtima riksdag beslutade paviljongerna för oroliga sjuka vid Östersunds hospital finge uppföras i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i april 1920 uppgjorda och i augusti 1922 omarbetade ritningar för en beräknad kostnad av 877,000 kronor.

För ifrågavarande byggnadsföretag har riksdagen tidigare anvisat tillhoppa 500,000 kronor, av vilket belopp emellertid intill 350,000 kronor enligt beslut av 1921 års riksdag finge tagas i anspråk för fullbordande av hospitalsanläggningen vid Strängnäs.

För uppförande av två paviljonger för oroliga sjuka vid vartdera av Sätters och Västerviks hospital har riksdagen beviljat reservationsanslag å tillhoppa 2,798,400 kronor, nämligen dels å extra stat för år 1918 200,000 kronor, för år 1919 500,000 kronor, för år 1920 298,400 kronor och för år 1921 800,000 kronor, dels ock å tilläggsstat för år 1921 1,000,000 kronor, sistnämnda belopp anvisat att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel. Å de sålunda anvisade anslagen för ifrågavarande byggnadsarbeten, vilka arbeten numera äro i det närmaste slutförda, beräknas uppkomma en betydande besparing, vilken av medicinalstyrelsen för närvarande approximativt uppskattats till 1,300,000 kronor. Departementschefen har nu föreslagit, att det under nästkommande budgetår behövliga beloppet 350,000 kronor till fortsättande av arbetena med uppförande av paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital skulle tagas från nyssnämnda besparingar.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må besluta, att för fortsättande av arbetena med uppförande av *paviljonger för oroliga sjuka vid Östersunds hospital* må av uppkommande besparingar å de av riksdagen anvisade reservationsanslagen för uppförande av nya paviljonger för oroliga sjuka vid Sätters och Västerviks hospital användas ett belopp av 350,000 kronor.

Motioner angående förslag till nybyggnader vid Vadstena hospital.

58:o) I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren, (nr 18) av herr *A. Petré*n och den andra inom andra kammaren (nr 25) av herr *G. Karlsson* i Vadstena, har hemställts, att riksdagen måtte besluta en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande lämpligheten av en revision i uti motionerna angiven riktning av det år 1920 av medicinalstyrelsen framlagda förslaget till nybyggnader vid Vadstena hospital och därpå inför riksdagen framlägga det förslag, som därav eventuellt kan föranledas.

Beträffande de skäl, motionörerna anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottets yttrande.

Såsom i motionerna erinrats, har Kungl. Maj:t den 8 juni 1923 uppdragit åt medicinalstyrelsen att upprätta plan för ett successivt utförande av de nyanläggningar samt om- eller tillbyggnadsarbeten, som finnas erforderliga för den stat-

liga sinnessjukvården, varvid även föreskrivits, att av medicinalstyrelsen tidigare till Kungl. Maj:t avgivna, men ännu icke slutligt prövade förslag till dylika byggnadsarbeten — åtminstone såvitt dessa förslag ansåges böra komma till utförande under de närmaste åren — borde omräknas med hänsyn till inträffade prisfluktuationer samt underkastas den revision, som i övrigt kunde finnas påkallad.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 september 1923 har medicinalstyrelsen emellertid funnit sig nödsakad meddela, att behovet av vårdplatser för sinnessjuka, som staten hade att anskaffa, icke kunde bedömas, innan ifrågasatt överenskommelse träffats med Stockholm och Göteborg angående dessa städers övertagande av hela sin sinnessjukvård mot vederlag av staten, varom medicinalstyrelsen framställt förslag i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 oktober 1920. Förslag om sådan överenskommelse, uppgjord av delegerade för å ena sidan staten, å andra sidan Stockholm och Göteborg, har i december 1924 ingivits till Kungl. Maj:t, och har Kungl. Maj:t numera till riksdagen avlåtit proposition i ärendet.

Sedan sistnämnda fråga avgjorts, torde sålunda medicinalstyrelsen komma att, så snart ske kan, framlägga ovanberörda av Kungl. Maj:t anbefallda plan för ett successivt utförande av nyanläggningar samt om- eller tillbyggnadsarbeten för den statliga sinnessjukvården. Vid denna plans upprättande kommer givetvis även det av motionärerna väckta förslaget att tagas under övervägande, och synes utskottet fördenskull någon åtgärd i den av motionärerna föreslagna riktningen icke nu erforderlig.

Utskottet hemställer alltså,

att herrar Petréns och Karlssons i Vadstena förevarande motioner icke må föranleda till någon riksdagens åtgärd.

59:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60) att för budgetåret 1925—1926 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar ett extra anslag av 23,305 kronor;

dels till bidrag till driftkostnader i övrigt vid nämnda anstalt ett extra förslagsanslag av 25,500 kronor;

dels ock till vissa reparationsarbeten m. m. vid samma anstalt ett extra reservationsanslag av 17,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 182—201 i statsrådsprotokollet.

För upprätthållande av verksamheten vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar å Salbohed har 1924 års riksdag, i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag, för budgetåret 1924—1925 anvisat *dels* till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare ett extra anslag av 19,500 kronor, *dels ock* till bidrag till driftkostnader i övrigt ett extra förslagsanslag av 20,500 kronor. Vidare har riksdagen för samma budgetår till vissa inredningsarbeten m. m. vid ifrågavarande anstalt anvisat ett extra reservationsanslag av 8,500 kronor.

*Uppehållande
av verksam-
heten vid
statens upp-
fostrings-
anstalt för
sinnesslöa
gossar.*

[60.]

Vid anmälan av sina nu nämnda beslut framhöll riksdagen i sin skrivelse nr 5 A, punkten 62, i anledning av ett motionsvis framställt yrkande om uppförande å anstaltens stat, utöver de i Kungl. Maj:ts förslag upptagna fyra arbetsledare, av ännu en sådan befattningshavare, att riksdagen, innan större erfarenhet vunnits rörande behovet av ytterligare manlig arbetskraft vid anstalten, ansett sig icke böra bifalla detta förslag. Riksdagen förut-satte dock att, därest förstärkning med dylik arbetskraft under ifrågavarande budgetår skulle visa sig oundgängligen erforderlig, Kungl. Maj:t skulle hava tillfälle att provisoriskt tillgodose behovet härutinnan.

I anslutning till riksdagens beslut har Kungl. Maj:t genom brev den 11 april 1924 fastställt följande avlönings- och omkostnadsstater för anstalten för budgetåret 1924—1925:

Avlöningsstat.

	L ö n			Tjänst- görings- pen- ningar	Summa	
	Oredu- cerat belopp	Pensions- avgift mot- svarande belopp	Redu- cerat belopp			
1 föreståndare.....	2,300	100	2,200	1,200	3,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor. Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor. Efter 5 år kan lönen höjas med 250 kronor, efter 10 år med ytterligare 250 kronor och efter 15 år med än ytterligare 250 kronor. Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor. Efter 5 år kan lönen höjas med 50 kronor och efter 10 år med ytterligare 50 kronor. Därför fri kost och trätt samt möblerad bostad.
1 lärare	1,600	50	1,550	1,000	2,550	
1 lärarinna	1,400	50	1,350	800	2,150	
1 arbetsledare	1,000	25	975	500	1,475	
3 " 	3,000	75	2,925	1,500	4,425	
1 husmoder	600	25	575	—	575	
Till vikariatsersättningar, extra personal och tjänstepersonal samt för förande av räkenskaperna	—	—	—	—	4,925	
Summa kronor	—	—	—	—	19,500	

Anmärkingar:

1. Samtliga befattningshavare erhålla fri bostad, fri uppvärmning (eller bränsle) samt, om elektriskt ljus införts, fri belysning. Huggning och sågning av bränsle ävensom armatur och lampor för elektrisk belysning bekostas dock av befattningshavaren.

2. Husmodern äger under semester rätt till kontant ersättning för kost med det belopp för dag, vartill kosthållet för henne beräknats.

3. Därest föreståndare eller lärare äger delaktighet i statsunderstödd pensionsanstalt, höjes avlöningen med det mot pensionsavgift svarande belopp.

Omkostnadsstat.

Utgifter:

Kosthåll för personalen (4 st. à kronor 1:60 per dag), förslagsvis	kronor 2,336: —
Kosthåll för eleverna (50 st. à 1 krona per dag), förslagsvis	» 18,250: —
Beklädnad och sängkläder (à 100 kronor per elev), förslagsvis	» 5,000: —
Undervisningsmateriel och böcker samt konfirmationsundervisning, förslagsvis	» 600: —
Läkare och sjukvård, förslagsvis	» 2,300: —
Värme, lyse och kraft, »	» 7,000: —
Tvätt och renhållning, »	» 1,750: —
Fastighetens underhåll, »	» 1,000: —
Onera, arrende, hyror och brandförsäkring, förslagsvis	» 2,800: —
Anstaltsinventarier och deras underhåll, förslagsvis	» 1,000: —
Arbetsmateriel, förslagsvis	» 300: —
Elevebelöningar, »	» 500: —
Idrotts- och lekmateriel, förslagsvis	» 150: —
Diverse utgifter, såsom kontors- och tryckningskostnader, telefonavgifter, annonser, tjänsteresor, rymda elevers efterspanande och ersättning för deras gripande och återförande, frakter, elevers helgfrande och förströelse m. m., förslagsvis	» 1,514: —
Summa kronor	44,500: —

Inkomster:

Avgifter för 50 elever, förslagsvis	kronor 24,000: —
Statens tillskott, högst	» 20,500: —
Summa kronor	44,500: —

Sedermera har Kungl. Maj:t genom beslut den 13 november 1924 medgivit, att vid anstalten finge, utöver de i avlöningsstaten upptagna fyra arbetsledare, tillsvidare till och med den 30 juni 1925 anställas ytterligare en arbetsledare med ett arvode av högst sjuttiofem kronor för månad jämte fria naturaförmåner, innefattande bostad med uppvärmning och lyse samt kost och tvätt. I samband härmed har Kungl. Maj:t föreskrivit, att nämnda avlöningsförmåner skulle utgå, naturaförmånerna från förslagsanslaget till bidrag till driftkostnader i övrigt för anstalten samt arvodet från femte huvudtitelns reservationsanslag till extra utgifter. Ifrågavarande beslut har föranletts av en utav anstaltsstyrelsen gjord, av skolöverstyrelsen tillstyrkt framställning, vari anstaltsstyrelsen, under erinran om riksdagens ovanberörda uttalande om möjligheterna att provisoriskt tillgodose ett under budgetåret eventuellt framträdande behov av ytterligare manlig arbetskraft vid anstalten, framhållit, att anställandet av en femte arbetsledare enligt styrelsens mening utgjorde en betingelse för möjligheten att vid anstalten intaga det antal elever, för vilket de nu gällande staterna för anstalten beräknats.

Av Kungl. Maj:t nu föreslagen höjning av anslaget för avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid anstalten är föranledd

dels därav, att med hänsyn till ökat elevantal anställande av två arbetsledare utöver i gällande stat upptagna fyra sådana befattningshavare visat sig erforderligt, dels av ifrågasatt höjning med 100 kronor av husmoderns löneförmåner, dels, ock därav, att en ökning av den i anslaget ingående posten för vikariatsersättningar och extra personal m. m. ansetts av behovet påkallad.

Den föreslagna höjningen av anslaget till bidrag till driftkostnader i övrigt vid nu ifrågavarande anstalt är i huvudsak föranledd av ökad beläggning av anstalten samt därav att ökning av anslagsposten för fastighetens underhållskostnader ansetts nödvändig.

Vad beträffar de ifrågasatta *reparationsarbetena* m. m. utgöras dessa — till den del anslag för desamma icke redan anvisats av Kungl. Maj:t — väsentligast dels av vissa underhålls- och förbättringsarbeten å till jordbruket hörande byggnader, dels ock av motsvarande arbeten beträffande vissa anstaltsbyggnader. Samtliga arbeten hava vid en författningenlig besiktning av byggnaderna befunnits nödvändiga, men kostnaderna för desamma hava på grund av otillräckligheten i anslagsposten till fastighetens underhåll icke till någon del kunnat bestridas från denna post. Med hänsyn härtill har det ansetts erforderligt, att medel för ändamålet beredas genom särskilt å riksstaten anvisat anslag. Härför erforderliga medel, som av anstaltsstyrelsen beräknats till cirka 7,000 kronor, har Kungl. Maj:t funnit sig böra, i enlighet med av byggnadsstyrelsen framlagt förslag, beräkna till i runt tal 14,000 kronor.

För täckdikningsarbeten har slutligen beräknats ett belopp av 1,875 kronor samt för anordnande av en slöjdsal 1,150 kronor. Sagda belopp hava synts böra ingå i det av Kungl. Maj:t äskade reservationsanslaget till vissa reparationsarbeten m. m.

Utskottets
yttrande.

Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser anslag för avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid nu ifrågavarande anstalt samt bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten, har icke givit utskottet anledning till erinran.

Av det för vissa reparationsarbeten m. m. vid anstalten äskade anslaget å 17,000 kronor skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag 1,875 kronor beräknas för utförande av vissa täckdikningsarbeten och 1,150 kronor för anordnande av en slöjdsal. Mot ifrågavarande arbetens utförande för de sålunda beräknade kostnaderna synes någon erinran enligt utskottets förmenande icke heller kunna framställas. Däremot har utskottet icke känt sig övertygat om att de underhålls- och förbättringsarbeten å olika anstaltsbyggnader, Kungl. Maj:t föreslagit till utförande, icke skulle kunna på ett tillfredsställande sätt bedrivas och slutföras utan överskridande av de av anstaltsstyrelsen härför begärda medlen. Utskottet har sålunda ansett, att det av Kungl. Maj:t för vissa reparationsarbeten m. m. äskade anslaget bör kunna begränsas till i avrundat tal 10,000 kronor.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1925—1926 anvisa

a) till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar* ett extra anslag av 23,305 kronor;

b) till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid nämnda anstalt* ett extra förslagsanslag av 25,500 kronor; samt

c) till *vissa reparationsarbeten m. m. vid samma anstalt* ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor.

60:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61) att för budgetåret 1925—1926 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor ett extra anslag av 9,225 kronor;

dels ock till bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 13,300 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 201—209 i statsrådsprotokollet.

För uppehållande av verksamheten vid denna anstalt har riksdagen för budgetåret 1924—1925 anvisat *dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid anstalten* ett extra anslag av 8,600 kronor, *dels ock till bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten* ett extra förslagsanslag av 12,500 kronor. I samband härmed har riksdagen medgivit, att för utförande, i huvudsaklig överensstämmelse med ett av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1924 förordat förslag, av vissa ändrings- och reparationsarbeten vid samma anstalt finge av, det för budgetåret 1923—1924 anvisade förslagsanslaget å 14,075 kronor till bidrag till driftkostnader i övrigt vid anstalten användas ett belopp av högst 12,000 kronor.

Genom brev den 11 april 1924 har Kungl. Maj:t, i anslutning till riksdagens beslut i ämnet, fastställt avlönings- och omkostnadsstater för anstalten för budgetåret 1924—1925. Berörda stater äro av följande utseende:

Uppehållande
av verksam-
heten vid
statens upp-
fostrings-
anstalt för
sinnesslöa
flickor.

[61.]

Avlöningsstat.

	L ö n			Tjänstgöringspenningar	Summa.	
	Oreducerat belopp	Pensionsavgift motsvarande belopp	Reducerat belopp			
1 föreståndarinna	1,650	50	1,600	800	2,400	Efter 5 år kan lönen höjas med 300 kronor, efter 10 år med ytterligare 300 kronor och efter 15 år med än ytterligare 300 kronor.
1 handarbetslärarinna	1,000	50	950	800	1,750	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor.
1 vaktmästare ...	1,000	25	975	500	1,475	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.
Ersättning för bostad och bränsle åt vaktmästaren	—	—	—	—	400	
Vikariatsersättningar och extra personal samt tjänstepersonal.	—	—	—	—	2,575	
Summa kronor	—	—	—	—	8,600	

Anmärkningar:

1. Föreståndarinnan och handarbetslärarinnan erhålla fri bostad, fri uppvärmning samt elektrisk belysning. Armatur och lampor för elektrisk belysning bekostas dock av befattningshavaren.

2. Därest föreståndarinna eller handarbetslärarinna äger delaktighet i statsunderstödd pensionsanstalt, höjes avlöningen med mot pensionsavgift svarande belopp.

Omkostnadsstat.

Utgifter:

Kosthåll för personalen (5 st. à kronor 1:60 per dag), förslagsvis	kronor	2,920:—
Kosthåll för eleverna (30 st. à 1 krona per dag), förslagsvis	»	10,950:—
Beklädnad och sängkläder (à 100 kronor per elev), förslagsvis	»	3,000:—
Undervisningsmateriel och böcker, förslagsvis	»	300:—
Läkare och sjukvård, förslagsvis	»	600:—
Värme och lyse, förslagsvis	»	5,000:—
Tvätt och renhållning, förslagsvis	»	1,050:—
Fastighetens underhåll, förslagsvis	»	500:—
Underhåll av inventarier, förslagsvis	»	500:—
Inköp av arbetsmateriel, förslagsvis	»	750:—
Elevbelöningar, förslagsvis	»	300:—
Diverse utgifter, förslagsvis	»	1,830:—
Summa kronor		27,700:—

Inkomster:

Avgifter för 30 elever, förslagsvis	kronor 15,200: —
Statens tillskott, högst	» 12,500: —
	<hr/> Summa kronor 27,700: —

I jämförelse med den för budgetåret 1924—1925 fastställda avlöningsstaten innebär Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag följande ändringar: 1) Föreståndarinnans avlöning, 2,400 kronor, har uppdelats i lön å 1,400 kronor och tjänstgöringspenningar å 1,000 kronor; 2) ersättningen för bostad och bränsle åt vaktmästaren har uteslutits; 3) anslagsposten till vikariatsersättningar och extra personal samt tjänstepersonal har föreslagits höjd från 2,575 kronor till 3,600 kronor; 4) i den till staten hörande anmärkning 1 har förutom föreståndarinnan och handarbetslärarinnan jämväl vaktmästaren upptagits bland de befattningshavare, som erhålla fri bostad, fri uppvärmning samt elektrisk belysning.

Vad omkostnadsstaten angår, innebär Kungl. Maj:ts förslag, att posten för läkare och sjukvård skulle höjas med 400 kronor samt posten för diverse utgifter med 250 kronor, varjämte en ny anslagspost för idrotts- och lekmateriel å 150 kronor skulle upptagas.

I en till riksdagen avlåten, den 6 mars 1925 dagtecknad proposition, nr 101, har Kungl. Maj:t emellertid sedermera, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för budgetåret 1925—1926 anvisa

dels till avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor ett extra anslag av 11,575 kronor;

dels ock till bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt ett extra förslagsanslag av 13,900 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Innebörden av Kungl. Maj:ts sistberörda förslag är, att med hänsyn till ökning av klientelet å anstalten ifråga ytterligare en handarbetslärarinna och ett biträde skulle anställas vid anstalten. Avlöningsförmånerna till handarbetslärarinnan hava beräknats skola bli desamma som för den nu anställda. Begynnelseavlöningen enligt stat åt den nya befattningshavaren skulle alltså uppgå till 1,750 kronor. Härjämte har ifrågasatts en ökning av den i avlöningsstaten upptagna posten till vikariatsersättningar och extra personal m. m. med 150 kronor till beredande av ersättning åt vikarie, i fall av behov, för den nya handarbetslärarinnan.

För det nya biträdet har föreslagits en kontant avlöning å 420 kronor samt fri kost. I enlighet härmed skulle nyssnämnda anslagspost till vikariatsersättningar m. m. ökas med berörda belopp å 420 kronor jämte ett belopp å 30 kronor till ersättning åt vikarie för nämnda biträde. Utgifterna för fri

kost åt samma biträde hava ansetts kräva en höjning med 584 kronor av envar av vederbörande två poster i driftkostnadsstaten.

I övrigt innebär Kungl. Maj:ts i nu ifrågavarande proposition framlagda förslag ej ändring av vad i statsverkspropositionen föreslagits med undantag av att den i omkostnadsstaten ingående anslagsposten »diverse utgifter» för jämnande av statens slutsumma höjts med 16 kronor.

Utskottets
yttrande.

Vad Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen och i nyssberörda proposition, nr 101, föreslagit riksdagen i fråga om anslag till statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor har utskottet i allt väsentligt ansett sig kunna tillstyrka.

I ett avseende har utskottet dock funnit sig icke kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag och gäller detta den av Kungl. Maj:t förordade fördelningen i lön och tjänstgöringspenningar av de till anstaltens föreståndarinna utgående avlöningsförmånerna. Till stöd för förslaget härutinnan har departementschefen anfört, att nu gällande fördelning av löneförmånerna medförde, att handarbetslärarinnan, om hon under tjänstledighet för föreståndarinnan förordnades att uppehålla dennas befattning, i regeln icke komme att, fränsett ökad tillfällig löneförbättring, erhålla någon ersättning utöver egen avlöning. Enligt de för anstaltens befattningshavare gällande lönevillkoren vore nämligen handarbetslärarinnan vid sjukdomsfall eller när det erfordrades för beredande av semester eller annan kostnadsfri ledighet skyldig att, om hon förordnades till föreståndarinna, bestrida befattningen mot åtnjutande av de för densamma anslagna tjänstgöringspenningarna eller däremot svarande belopp i stället för egna tjänstgöringspenningar, dock ej längre än sammanlagt tre månader under ett och samma kalenderår. Då det syntes departementschefen billigt, att lärarinnan under dylikt förordnande berättigades att uppbära någon gottgörelse utöver egna avlöningsförmåner och den till 75 kronor för år uppgående ökningen i tillfällig löneförbättring, har departementschefen ansett sig böra förorda, att lönen bestämdes till 1,400 kronor och tjänstgöringspenningarna till 1,000 kronor. Vid bifall till detta förslag komme skillnaden mellan tjänstgöringspenningarna vid de båda befattningarna i fråga att uppgå till 200 kronor för år.

Genomförandet av detta förslag skulle emellertid innebära ett avsteg från den i regel iakttagna principen, att av avlöningsförmåner, som äro uppdelade i lön och tjänstgöringspenningar, ungefär två tredjedelar skola motsvara lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar. Utskottet har därför, såsom ovan nämnts, icke kunnat ansluta sig till förslaget i denna del. Rättelse i det av departementschefen angivna syftet synes emellertid kunna vidtagas på annan väg. Handarbetslärarinnans vid anstalten avlöning är icke uppdelad i lön och tjänstgöringspenningar på sätt nyss sagts, men synes en dylik uppdelning nu böra komma till stånd och därvid bestämmas, att av avlöningen 1,100 kronor skall utgöra lön och 650 kronor tjänstgöringspenningar. Härigenom skulle skillnaden mellan föreståndarinnas och handarbetslärarinnas tjänstgöringspenningar uppgå till 150 kronor.

Under hänvisning till vad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1925—1926 anvisa

a) till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. åt befattningshavare vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor* ett extra anslag av 11,575 kronor; samt

b) till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid samma anstalt* ett extra förslagsanslag av 13,900 kronor.

61:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag under punkt 62 får utskottet, under hänvisning till vad utskottet under punkt 51 här ovan anført, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Petréns och Uddenbergs motioner, I: 146 och II: 205, i vad desamma avse anslag till *resestipendier åt ordinarie läkare vid länsläsarett m. fl.*, för ordinarie reservationsanslaget till nämnda ändamål i riksstaten för budgetåret 1925—1926 icke upptaga något belopp.

Resestipendier åt ordinarie läkare vid länsläsarett m. fl.
[62.]

62:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63) att till täckande av motsedd brist å ordinarie anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 3,500 kronor.

Täckande av motsedd brist å anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska.
[63.]

För ifrågavarande ändamål har riksdagen under de senaste åren å extra stat beviljat medel, nämligen för år 1922 12,000 kronor, för 1923 års första hälft 6,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 10,000 kronor samt för budgetåret 1924—1925 6,500 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *täckande av motsedd brist å ordinarie anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 3,500 kronor.

63:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 64) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 211) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Understöd åt spetälskesjukas familjer m. m.

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till beredande av *understöd åt spetälskesjukas familjer m. m.* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

[64.]

64:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslag till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter (punkt 65) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.

anmäla.

[65.]

Driftkostnader vid tuberkulossjukvårdsanstalter.

[66.]

65:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66) att höja det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, nu 2,630,000 kronor, med 170,000 kronor till 2,800,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 223—226 i statsrådsprotokollet.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag är föranledd av att under budgetåret 1923—1924 en avsevärd överbelastning av anslaget förelegat.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, nu 2,630,000 kronor, med 170,000 kronor till 2,800,000 kronor.

Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna.

[67.]

66:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 226 och 227) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de statsunderstödda kustosanatorierna för budgetåret 1925—1926 bevilja ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård.

[68.]

67:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag under punkt 68 får utskottet, under hänvisning till vad utskottet under punkt 51 här ovan anfört, hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Petréns och Uddenbergs motioner, I: 146 och II: 205, i vad desamma avse anslag till resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård, för ordinarie reservationsanslaget till nämnda ändamål i riksstaten för budgetåret 1925—1926 icke upptaga något belopp.

Folk-sanatorierna.

[69.]

68:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 69) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 227—229) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

Understödjande av dispensärverksamhet.

[70.]

69:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70) att dels för budgetåret 1925—1926 till statsbidrag för understödjande av dispensärverksamhet anvisa ett extra förslagsanslag av 350,000 kronor, dels ock medgiva de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 230—245 i statsrådsprotokollet.

Till statsbidrag för understödjande av dispensärverksamhet har riksdagen beviljat extra förslagsanslag för varje år alltsedan år 1915. Anslagen för åren 1921 och 1922 uppgingo till respektive 250,000 kronor och 300,000 kronor. För första halvåret 1923 uppgick anslaget till 200,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 till 400,000 kronor och för budgetåret 1924—1925 likaledes till 400,000 kronor.

Villkor och bestämmelser för åtnjutande av statsbidrag till dispensärverksamhet äro fastställda genom kungörelse den 1 oktober 1914 (sv. förf.-saml. nr 400). Dessa villkor och bestämmelser skola lända till efterrättelse tillsvidare, så länge anslag för ifrågavarande ändamål utgår. En obetydlig ändring i nyssnämnda kungörelse har genomförts genom kungörelse den 20 juni 1918 (sv. förf.-saml. nr 447).

Nu gällande bestämmelser för ifrågavarande statsbidrag äro i huvudsak följande:

Statsbidrag kan tilldelas dispensär under förutsättning, att densamma av landsting, kommun, länsförening mot tuberkulos eller annan bestående korporation åtnjuter bidrag för inrättande och drift. Bidrag kan dock icke tilldelas dispensär, som allenast eller huvudsakligen är avsedd för stad, vilken icke deltagar i landsting (§ 1).

Dispensär, som tilldelas statsbidrag, skall förestås av legitimerad läkare. Vid dispensären anställda sjuksköterskor skola hava erhållit såväl fullgod allmän sjukvårdsutbildning som ock undervisning vid särskild dispensärkurs (§ 2).

Statsbidrag utgår med högst en tredjedel av det utav landsting, kommuner och korporationer till dispensären anvisade sammanlagda belopp, däri icke inberäknat vad som må vara avsett för lämnande av understöd åt personer, som anlita dispensären (§ 3).

Statsbidraget får allenast avse utgifter för:

- a) läkar- och sjuksköterskearvoden,
- b) resor i dispensärens tjänst,
- c) hyra för och underhåll av dispensärlokal,
- d) expedition samt inköp av nödvändiga sjukvårdsartiklar, ävensom
- e) organiserad barnavård.

Bidrag av statsmedel får sålunda icke utgå för vad som lämnats såsom understöd åt enskilda personer (§ 4).

Ansökan om statsbidrag för visst år skall, ställd till medicinalstyrelsen, före den 1 mars nästföljande år insändas till styrelsen med bifogande av:

intyg om det belopp, varmed understöd för det i ansökan avsedda året utgått från landsting, kommuner och korporationer, som ovan nämnts;
av vederbörande förste provinsialläkare utfärdat intyg rörande nämnda år, att dispensären föreståtts av legitimerad läkare samt att de vid dispensären anställda sjuksköterskorna ägt sådan kompetens, som ovan föreskrivits;
uppgift angående dispensärens utgifter under ifrågavarande år för de ovan under punkterna a)—e) omförmälda ändamål; samt

årsberättelse enligt av medicinalstyrelsen fastställt formulär (§ 5).

Efter granskning av ansökningshandlingarna har medicinalstyrelsen att besluta om beviljande av statsbidrag samt att till vederbörande utbetala bidraget (§§ 6 och 7).

Dispensär, som åtnjuter statsbidrag, skall stå under inseeende av vederbörande förste provinsialläkare och medicinalstyrelsen (§ 8).

Som av denna redogörelse framgår, skall statsbidraget till dispensärerna utgå med *viss del av det sammanlagda belopp, som av landsting, kommuner och korporationer anvisats till vederbörande dispensär.*

Vid behandlingen av frågan om anslag för nu ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår har departementschefen upptagit ett av medicinalstyrelsen framlagt förslag om ändring i gällande grunder för beräkning av statsbidrag till dispensärverksamhet, enligt vilket förslag dylikt bidrag skulle beräknas, icke såsom hittills i proportion till dispensärens *inkomster*, utan i proportion till dess *utgifter*, varvid dock icke skulle få inräknas vad som utgivits i direkta understöd. Med utgångspunkt från nu rådande förhållanden mellan å ena sidan statsbidragsbeloppen och å andra sidan dispensärerernas utgifter, med undantag av beviljade understöd, har departementschefen föreslagit, att statsbidraget skulle bestämmas till *högst en fjärdedel* av dispensärens utgifter för de ändamål, till vilka statsbidrag må utgå.

Departementschefen har vidare i detta sammanhang angivit sin ställning till ett av Norrbottens läns landsting väckt förslag om åtgärder för möjliggörande av en samorganisation utav statsunderstödd dispensärverksamhet och statsunderstödd distriktsvård. I fråga om en dylik samorganisation för Norrbottens läns vidkommande har departementschefen anfört följande:

»Det torde icke kunna anses rationellt, att ett landsting av hänsyn till gällande villkor för erhållande av statsbidrag föranledes att underhålla två skarpt särskilda sjuksköterskekårer, av vilka den enas medlemmar hava att beresa så stora distrikt, att de icke medhinna att utöva tillräcklig rådgivande och kontrollerande verksamhet i varje enskilt hem, medan medlemmarna av den andra kåren tidvis icke äro fullt sysselsatta, men likväl äro förhindrade att utfylla sin arbetstid med att biträda vid nyssnämnda rådgivande och kontrollerande verksamhet. En sammansmältning av dessa båda sjuksköterskekårer skulle otvivelaktigt innebära en mera effektiv användning av såväl penningmedel som arbetskrafter. Jag anser mig därför i varje fall böra förorda, att för Norrbottens län möjlighet beredes att utan uppoffring av statsbidrag till den ena eller andra verksamhetsgrenen använda samma sjuksköterskor i dem båda. Till förekommande av att den föreslagna samorganisationen föranleder olägenheter av organisatorisk art lära vissa föreskrifter böra meddelas, till vilka jag i det följande torde bliva i tillfälle att återkomma.»

Emellertid har departementschefen funnit sig böra ansluta sig till en av Svenska landstingsförbundets styrelse uttalad mening, att man icke bör stanna vid att möjliggöra en samorganisation av nu ifrågavarande art för Norrbottens läns vidkommande, utan att man borde vidtaga sådana åtgärder, att en dylik samorganisation *kunde* genomföras jämväl inom andra landstingsområden. Åtskilliga av de omständigheter, som i fråga om Norrbottens län talade till förmån för en samorganisation, föreläge även i andra delar av riket. Gles befolkning och stora avstånd samt därav föranledda allt för vidsträckta dispensärsköterskedistrikt förefunnes jämväl på andra orter än i Norrbotten. Därest ett landsting skulle finna, att dess anslag till dispensärväsen och distriktssjukvård komme till bättre användning, om båda dessa verksamhetsgrenar helt eller delvis sammansloges, borde staten icke förhindra en sammanslagning, under förutsättning likvisst att densamma anordnades på ett

ur organisatorisk synpunkt tillfredsställande sätt. Såväl dispensärvården som distriktssjukvården befunne sig ännu i vissa avseenden på försöksstadiet. Från medicinalstyrelsens sida hade framhållits, att dispensärbetet aldrig kunde tänkas schablonmässigt lika genomfört över hela vårt land. Detsamma gällde även om distriktssjukvården. I den proposition till 1919 års lagtima riksdag, däri anslag för första gången begärdes till statsbidrag för anställning av distriktssköterskor, hade dåvarande chefen för civildepartementet berört denna sida av saken och därvid i yttrande till statsrådsprotokollet vid propositionens avlåtande anfört bland annat följande: »Vid fastställandet av riktlinjerna för den statsunderstödda distriktsvårdens organisation torde framför allt böra beaktas, att statens reglerande verksamhet härvidlag icke inriktas på att framtinga en och samma organisationsform för distriktssjukvården över hela riket. Ett avgörande skäl mot att fastslå en enhetlig organisationsform på detta område ligger redan däri, att någon allmängiltig erfarenhet av den lämpligaste formen för distriktssjukvårdens anordnande ännu icke är vunnit. — — — — — Därest man med statsunderstöd privilegierade uteslutande en viss form av distriktssjukvård, skulle man riskera ej blott att gå miste om värdefulla uppslag på området, utan även att förkväva intresset för saken i en del orter. — — — — — På grund härav synas mig villkoren för erhållande av statsbidrag böra så avvägas, att de medgiva understöd till distriktsvård, organiserad enligt flera olika typer». (Prop. till 1919 års lagtima riksdag, nr 260, sid. 63 och 64.) Vad sålunda anförts har synts departementschefen allt fortfarande äga full giltighet och kunna tillämpas jämväl på dispensärväsendet.

Enligt vad departementschefen framhållit, hade det givits uttryck åt den farhågan, att en sammanslagning av dispensärverksamhet och distriktsvård skulle vara ägnad att skjuta dispensärverksamheten åt sidan, därigenom att vederbörande sjuksköterskor skulle bli mera intresserade av den verkliga sjukvården än av dispensärbetet och sålunda föranledas att sätta den sistnämnda verksamheten i andra planet. Dispensärverksamheten åtminstone på landsbygden har emellertid synts departementschefen kunna hämta avsevärd fördel av att överlämnas åt sjuksköterskor, som tillika sysselsattes med verklig sjukvård. En sjuksköterska, som aktivt utövade sjukvård i hemmen inom ett mindre distrikt, syntes hava alla förutsättningar för att komma i ett sådant förhållande till befolkningen, att hon utgjorde det bästa organet för en rådgivande och upplysande verksamhet i hälsovårdsfrågor. Om den hygieniska upplysningsverksamheten anknötes till sjukvård, kunde den meddelas på ett mera naturligt och osökt sätt och därigenom vinna mera gehör än om den överlämnades som isolerad uppgift åt en kringresande dispensärsköterska, vars ställning till befolkningen åtminstone i stora distrikt måste bli mera främmande. Med hänsyn härtill syntes dispensärverksamheten i många fall kunna vinna på att i sin tjänst använda distriktssköterskor, och detta syntes utgöra ett ytterligare skäl för att man borde göra det möjligt för dispensärväsendet att tillämpa en sådan anordning.

Beträffande de ändringar i gällande bestämmelser för statsbidrag till

dispensärverksamhet och till distriktssjukvård, som böra genomföras för att en kombination av dessa båda verksamhetsgrenar skall möjliggöras, har departementschefen lämnat följande sammanfattning:

I. Beträffande villkoren för statsbidrag till understödjande av dispensärverksamhet.

1:o. Till bestämmelsen om de utgifter, för vilka statsbidrag må utgå, fogas en föreskrift av innebörd, att om vid dispensär tjänstgör sjuksköterska, som tillika är anställd i statsunderstödd distriktsvård, skall statsbidrag icke utgå för den del av dispensärens utgifter, som utgöres av arvode till sådan sjuksköterska.

2:o. Till bestämmelserna om dispensärsköterskors kompetens fogas en föreskrift av innehåll, att sjuksköterska vid dispensär icke må sysselsättas med vård av personer, som lida av någon utav de sjukdomar, som finnas uppräknade i 2 § 1 mom. epidemilagen; medicinalstyrelsen dock obetaget att, när synnerliga skäl därtill föranleda, för viss tid medgiva undantag från denna föreskrift.

3:o. Till bestämmelsen att dispensär, som tilldelas statsbidrag, skall förestås av legitimerad läkare, fogas en föreskrift av innehåll, att om vid dispensär tjänstgör sjuksköterska, som tillika är anställd i statsunderstödd distriktsvård, skall dispensären förestås av den läkare, som enligt gällande bestämmelser om statsbidrag till avlöning åt distriktssköterskor är förman för den eller de vid dispensären tjänstgörande distriktssköterskorna.

II. Beträffande villkoren för statsbidrag till avlöning åt distriktssköterskor.

1:o. Bestämmelsen att statsbidrag icke må utgå till avlöning åt sjuksköterska, som tjänstgör vid dispensär, till vars avlöning statsbidrag utgår, upphäves.

2:o. Bestämmelsen att distriktsvårdsstyrelse, där så lämpligen kan ske, skall utgöras av vederbörande landstingsområdes barnmorskestyrelse, upphäves.

I fråga om de av departementschefen sålunda föreslagna ändringar, vilka hänföra sig till bestämmelserna angående statsbidrag till avlöning åt distriktssköterskor, göres framställning under punkt 79 i det följande vid behandlingen av frågan om anslag till distriktsvården.

De föreslagna nya grunderna för statsbidrag till understödjande av dispensärverksamhet hava synts böra träda i kraft med början av budgetåret 1925—1926 och sålunda för första gången tillämpas i fråga om de statsbidrag, som efter ingången av mars månad år 1926 beviljas för verksamhetsåret 1925.

Utskottets
yttrande.

Vid den prövning, utskottet ägnat Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag, har utskottet, vad först angår medicinalstyrelsens av Kungl. Maj:t tillstyrkta förslag om ändring i gällande grunder för beräkning av statsbidrag till dispensärverksamhet, ansett förslaget härutinnan ändamålsenligt och, på sätt departementschefen framhållit, ägnat att förenkla och påskynda arbetet med uträknande av bidragens belopp. Utskottet får sålunda förorda Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Vad härefter beträffar Kungl. Maj:ts framställning om åtgärder för möjliggörande av en samorganisation utav statsunderstödd dispensärverksamhet och statsunderstödd distriktssjukvård, har utskottet likaledes funnit de skäl, som till stöd för detta förslag anförts, vara av den art, att utskottet ansett sig kunna biträda detsamma. De ändringar i gällande bestämmelser för statsbidrag till dispensärverksamhet och till distriktssjukvård, departementschefen förordnat, hava ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Då utskottet ävenledes ansett sig böra tillstyrka det av Kungl. Maj:t för nu ifrågakvarande ändamål äskade anslagsbeloppet, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) för budgetåret 1925—1926 till statsbidrag för *understödjande av dispensärverksamhet* anvisa ett extra förslagsanslag av 350,000 kronor; samt

b) medgiva de av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1925 förordade ändringarna i grunderna för anslags användning.

70:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71) att höja det ordinarie förslagsanslaget till bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa med sjukdomen *lupus vulgaris* behäftade personer från landsorten, nu 50,000 kronor, med 10,000 kronor till 60,000 kronor.

Behandling av medellösa lupus-patienter.

[71.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 246 i statsrådsprotokollet.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna förhöjningen av anslaget är föranledd av att anslaget för budgetåret 1924—1925 belastats med 64,716 kronor.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa med sjukdomen lupus vulgaris behäftade personer från landsorten*, nu 50,000 kronor, med 10,000 kronor till 60,000 kronor.

71:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 246 och 247) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Bidrag till upprätthållande av radium-hemmens verksamhet.

[72.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 anvisa

a) såsom *bidrag till upprätthållande av verksamheten vid radiumhemmens poliklinik* ett extra anslag av 15,000 kronor; samt

b) såsom *bidrag till upprätthållande av verksamheten vid hemmens klinik* ett extra förslagsanslag av 28,000 kronor.

72:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 247—249) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Bidrag till resor för vissa patienter vid radium-hemmet.

[73.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för beredande av *bidrag till medellösa personer för resor till och från radiumhemmet i Stockholm* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,000 kronor.

Inköp av två röntgenterapiapparater för radiumhemmet. 73:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74) att till inköp av två röntgenterapiapparater för radiumhemmet för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor.
[74.] Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 249—251 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *inköp av två röntgenterapiapparater för radiumhemmet* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor.

Statsbidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus. 74:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75) att till statsbidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,590,000 kronor.
[75.] Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 251—253 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål är för innevarande budgetår i riksstaten uppfört ett anslag å 2,500,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *statsbidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,590,000 kronor.

Statsbidrag för driften av epidemisjukhus. 75:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 76) att till statsbidrag för driften av epidemisjukhus för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

[76.] Till statsbidrag för driften av epidemisjukhus är för budgetåret 1924—1925 anvisat ett anslag å 1,200,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *statsbidrag för driften av epidemisjukhus* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,000,000 kronor.

Motion om anslag till understöd åt sällskapet Eugeniahemmet. 76:o) I en inom andra kammaren av herr S. Bengtsson i Norup väckt motion, nr 47, har hemställts, att riksdagen måtte under budgetåret 1925—1926 bevilja sällskapet Eugeniahemmet ett anslag av 10,000 kronor.

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört följande:

»Sällskapet Eugeniahemmet, som år 1879 stiftades på initiativ av prinsessan Eugenie, har till uppgift att inom den av detsamma grundade vårdanstalten med cirka 200 vårdplatser lämna vård och erforderlig behandling, uppfostran, skolundervisning och, där så ske kan, yrkesutbildning åt fattiga vanföra och kroniskt sjuka barn från hela landet samt att söka bereda sina därstädes intagna skyddslingar ett hem.

Som av bifogad bilaga 1 framgår, utgöres hemmets klientel av barn från hela Sverige. Antalet skyddslingar utgjorde vid 1924 års början 186, därav $\frac{1}{4}$ tillhörande Stockholms stad och $\frac{3}{4}$ landets olika landstingsområden. Under året intogos 28 och utskrevos 20, varjämte 6 patienter under året avlidit. Vid årets slut var antalet patienter 128.

Eugeniahemmet bedriver såsom här ovan anges sålunda sin verksamhet i stort sett efter samma principer som de statsunderstödda vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, men intager samtidigt gent emot dessa en alldeles bestämd särställning. Dels har det nämligen för denna anstalt varit möjligt att taga hand om även de allra svåraste invalidfallen, till stor del härstammande från våra tidigare svåra barnförlamnings-epidemier, fall, vilka för långa tider äro i behov av *oavbruten tillsyn och omvårdnad* och som därför landets övriga vanföreanstalter, för vilka en mera jämn omsättning är nödvändig, icke äro i stånd att emottaga annat än för kortare perioder. Eugeniahemmet har också möjligheter, icke minst tack vare sin speciella hemorganisation, att redan på ett tidigt stadium emottaga de ingalunda sällsynta svåra *invalidfallen inom den tidigaste barnåldern*, vare sig dessa äro betingade av medfödda defekter och missbildningar eller av medfödda eller i spädbarnsåldern förvärvade förlamningar.

Erfarenheten har nämligen visat, att ett tidigt omhändertagande av dessa småbarn på en anstalt, där de under uppväxtåren stå under noggrann och sakkunnig tillsyn, mången gång kan förhindra en eljest inträdande ökning av invaliditetstillståndet, dels även medföra så pass avsevärda förbättringar, att även ett sådant barn i framtiden kan komma upp till större eller mindre grad av självförsörjning.

Det är sålunda åtskilliga från vanförevårdens synpunkt synnerligen viktiga uppgifter som Eugeniahemmet upptagit på sitt program, uppgifter, vilka de statsunderstödda vanföreanstalterna med sina hittillsvarande resurser ännu ej sett sig i stånd att lösa. Att denna hemmets verksamhet fyller ett behov, som ej kan åsidosättas och är av allra största betydelse för hela vårt land, framgår bland annat även därav, att de av Kungl. Maj:t tillkallade sakkunniga i sitt 1920 avgivna betänkande angående riktlinjerna för vanförevårdens vidare utveckling uttalade sig för önskvärdheten av inrättande av flera anstalter av Eugeniahemmets typ såsom ett viktigt led i landets vanförevård.

Att landets högsta sjukvårdsmyndighet, medicinalstyrelsen, även delar denna uppfattning angående Eugeniahemmets betydelse för landets vanförevård, framgår till fullo av det yttrande, som densamma den 26 augusti 1924 avgivit med anledning av sällskapet Eugeniahemmets underdåniga fram-

ställning angående erhållande av statsbidrag och vilket yttrande i avskrift bifogas motionen såsom bilaga 2.

Eugeniahemmets verksamhet är av största betydelse icke blott ur ren humanitär synpunkt utan även från statens synpunkt. Denna anstalt bereder nämligen genom sina inom densamma inrättade efter folkskolans plan helt ordnade skolor ett stort antal vanföra barn (för närvarande ett 80-tal) möjlighet att komma i åtnjutande av den skolundervisning, som är av staten anbefalld. Denna Eugeniahemmets skolverksamhet, som bedrivs i långt större omfattning än vid de statsunderstödda vanföoreanstalterna, representerar sålunda ett alldeles påtagligt statsintresse, som ej bör underskattas, särskilt med kännedom om att de av staten understödda anstalterna icke kunna på grund av platsbrist mottaga alla de vanföra barn i skolåldern, som dit anmälas, utan mången gång måste remittera dem till Eugeniahemmet för att bereda dem tillfälle till undervisning. Och även genom sin sjukvårdande verksamhet söker Eugeniahemmet fylla ett statsintresse, då anstalten på så sätt minskar sina skyddslingars invaliditet och härigenom bereder dem möjlighet att existera såsom helt eller delvis självförsörjande medborgare, varigenom försörjningsplikten från det allmännas sida reduceras.

Att en sådan omfattande verksamhet som Eugeniahemmets med dess nuvarande ringa vårdavgift av 2 kronor per dag ej kan bedrivas utan betydande tillskott från hemmets egna medel, är ju tydligt och framgår även av bifogad bilaga 3, som utgör en sammanställning av Eugeniahemmets inkomster och utgifter under år 1919—1923. År 1922 uppgick den årliga kostnaden per barn till 1,544 kronor per år, av vilket belopp anstalten endast erhöll gottgörelse med 730 kronor och sålunda bidrog med egna medel med ej mindre än 814 kronor. Härtill kommer, att en stor del av hemmets skyddslingar dels åtnjuta vård avgiftsfritt, dels mot reducerad avgift. Eugeniahemmets inkomst- och utgiftsstat har därför ock under de senaste åren att uppvisa ett avsevärt underskott, och skall hemmet kunna bedriva sin verksamhet i samma omfattning som hittills, är ett bidrag från statens sida ofrånkomligt. Anstaltens byggnader äro i behov av omfattande reparationer, vilka år efter år måste uppskjutas och som ej längre låta sig avvisas.

Det kan ej heller anses annat än rimligt, att Eugeniahemmet erhåller bidrag från statens sida, då denna hemmets verksamhet, såsom ovan påvisats, i mångt och mycket måste vara av den art, att den sammanfaller med statens egna intressen och kommer staten delvis till godo.

Frånsett den betydelse, som ett statsbidrag har för Eugeniahemmet ur ekonomisk synpunkt, är ett erhållande av ett dylikt även av ett annat skäl ett *absolut livsvillkor* för hemmets fortsatta verksamhet. I enlighet med föreskrifterna i fattigvårdslagens § 41, mom. 1, får nämligen kommun, från vilken barn blivit å hemmet intaget, ej längre sina utgifter ersatta av vederbörande landsting, enär Eugeniahemmet ej för närvarande åtnjuter statsbidrag, ett förhållande som redan visat en påtagligt ogynnsam inverkan på anstaltens rekrytering. Mången fattig kommun, som önskat få till densamma hörande

medellöst barn intaget å Eugeniahemmet för att därstädes erhålla sin skolundervisning, har av ovan angivna anledning avstått därifrån. Resultatet härav bliver, att just de beklagansvärda barn, som redan på grund av sin vanförhet borde hava rätt påräkna samhällets medkänsla och bistånd, understundom få sitta emellan och sålunda gå miste om en sådan förmån som skolundervisning, vilken i ej ringa grad förmår att skänka dem lindring i deras olycka.

I och med erhållande av statsbidrag bortfaller ifrågavarande olägenhet och Eugeniahemmet blir ur kommunens och landstingets synpunkt jämnställt med landets övriga vanförestalter, ett i allo rimligt förhållande, då ju verksamheten därstädes, såsom ovan anförts, delvis sammanfaller med dessas.

De skäl, motionären anfört till stöd för förevarande förslag, hava synts utskottet vara av den art, att utskottet funnit sig böra tillstyrka, att statsbidrag beredes sällskapet Eugeniahemmet. Vad statsbidragets storlek beträffar har utskottet emellertid ansett, att detsamma bör begränsas till 5,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av herr Bengtssons i Norup förevarande motion såsom *bidrag till sällskapet Eugeniahemmens verksamhet* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag å 5,000 kronor.

77:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 77) att höja det ordinarie förslagsanslaget för bidrag till resor för vanföra jämte vårdare till och från vanförestalt eller i samband med sådan anstalt anordnat skol- och uppfostringshem, nu 75,000 kronor, med 10,000 kronor till 85,000 kronor.

Bidrag till
resor för
vanföra.
[77.]

Det ordinarie förslagsanslaget för bidrag till resor för vanföra jämte vårdare till och från vanförestalt eller i samband med sådan anstalt anordnat skol- och uppfostringshem blev, enligt Kungl. Maj:ts förslag i 1922 års statsverksproposition, med hänsyn till anslagets dittills vanliga överskridande, från och med år 1923 ökat från 35,000 kronor till 50,000 kronor för år räknat och sålunda i riksstaten för första halvåret 1923 upptaget till 25,000 kronor. För budgetåret 1923—1924 företogs med hänsyn till den starka belastningen åter en höjning av anslaget, som uppfördes med 60,000 kronor. Till följd av överbelastning under första halvåret 1923 blev anslaget för budgetåret 1924—1925 ånyo höjt och upptogs med 75,000 kronor.

Gällande bestämmelser rörande ifrågavarande statsbidrag återfinnas i kungörelse den 1 december 1914 (sv. förf.-saml. nr 459) med däri genom kungörelse den 29 augusti 1919 (nr 578) gjord ändring.

Enligt vad som framgår av riksräkenskapsverkets belastningstabell för budgetåret 1923—1924 hava utgifterna från ifrågavarande anslag för detta budgetår uppgått till 88,192 kronor 71 öre. Med hänsyn härtill har an-

slaget för budgetåret 1925—1926 synts departementschefen böra höjas till nu föreslaget belopp.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget för *bidrag till resor för vänföra jämte vårdare till och från vänförestalt eller i samband med sådan anstalt anordnat skol- och uppfostringshem*, nu 75,000 kronor, med 10,000 kronor till 85,000 kronor.

Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader. 78:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78) att för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 12,000 kronor. Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 257 och 258 i statsrådsprotokollet.

[78.]

Alltsedan år 1919 har ett extra anslag utgått till beredande av bidrag i enlighet med av 1918 års lagtima riksdag godkända grunder för lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader.

Anslaget, som ursprungligen utgått med 230,000 kronor för år, har med hänsyn till den ringa belastningen upprepade gånger sänkts. Sålunda bestämdes anslaget för år 1922 till 130,000 kronor och för första halvåret 1923 till 25,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 till 25,000 kronor samt för budgetåret 1924—1925 till 15,000 kronor.

Närmare bestämmelser rörande användningen av berörda anslag äro meddelade genom kungörelse den 8 november 1918 (sv. förf.-saml. nr 843).

Då nettobelastningen å det för budgetåret 1923—1924 anvisade anslaget uppgått till endast 10,500 kronor, har departementschefen funnit anslaget för nästa budgetår kunna begränsas till det nu äskade beloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 12,000 kronor.

Statsbidrag för anställning av distriktssköterskor m. m.

[79.]

79:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79) att *dels* till bestridande av kostnaderna för statens skola för utbildning av distriktssköterskor för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor;

dels till stipendier för sjuksköterskor för genomgående av nämnda skola för samma budgetår anvisa ett extra anslag av 16,000 kronor;

dels för beredande av statsbidrag för anställning av distriktssköterskor för samma budgetår anvisa ett extra förslagsanslag av 180,000 kronor;

dels ock medgiva de av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade ändringarna i grunderna för sistnämnda anslags användning.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 258—260 i statsrådsprotokollet.

Med anledning av Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställningar har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1920—1922 anvisat *dels* till bestridande av kostnaderna för anordnande i Stockholm av en statens skola för utbildning av distriktssköterskor ett förslagsanslag å 8,000 kronor, *dels* till stipendier för sjuksköterskor för genomgående av nämnda skola ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor, *dels ock* för beredande av statsbidrag för anställning av distriktssköterskor i enlighet med de i riksdagens skrivelse den 13 juni 1919 angivna grunder ett förslagsanslag å 250,000 kronor.

För första halvåret 1923 har riksdagen till distriktssköterskeskolan samt till stipendier anvisat hälften av dittillsvarande årsanslag. Till statsbidrag för anställning av distriktssköterskor beviljades, med hänsyn bland annat därtill att enligt gällande bestämmelser endast en mindre del av årsbehovet fülle på årets förra hälft, ett anslag å endast 75,000 kronor.

För budgetåret 1923—1924 bibehölls anslaget till distriktssköterskeskolan vid dittillsvarande årsbeloppet. Däremot höjdes årsanslaget till stipendier med 5,000 kronor till 25,000 kronor med hänsyn därtill, att sköterskeskolan av brist på tillräckligt antal stipendier icke erhållit fullt elevantal. Anslaget till statsbidrag för anställning av distriktssköterskor utgjorde för budgetåret 1923—1924 250,000 kronor.

Vad angår budgetåret 1924—1925 utgår anslaget till distriktssköterskeskolan med oförändrat belopp, 8,000 kronor. Däremot har anslaget till stipendier åt sjuksköterskor för genomgående av nämnda skola bestämts till 16,000 kronor. Den sänkning, som detta belopp företer i förhållande till anslaget för budgetåret 1923—1924, har skett med hänsyn *dels* till ökad tillgång på sökande till skolan, *dels ock* därtill, att stipendiebeloppen på grund av penningvärdets stegring ansetts kunna minskas från 1,000 kronor till högst 800 kronor för elev och kurs. Jämväl det för innevarande budgetår beviljade anslaget till statsbidrag för anställning av distriktssköterskor utvisar en sänkning, nämligen med 50,000 kronor till 200,000 kronor, grundad på i 1924 års statsverksproposition närmare angivna beräkningar rörande det sannolika antalet bidragsberättigade distriktssköterskebefattningar under berörda budgetperiod.

Genom kungörelser den 30 april 1920 (sv. förf.-saml. nr 233 och 234) har Kungl. Maj:t meddelat bestämmelser *dels* angående statens godkännande av sjuksköterskeskolor och sjuksköterskebyråer och *dels* angående statsbidrag till avlöning åt distriktssköterskor, vilka författningar sedermera i vissa delar ändrats genom särskilda kungörelser den 26 september 1921 (sv. förf.-saml. nr 556), den 23 januari 1922 (sv. förf.-saml. nr 49 och 50) samt den 8 juni 1923 (sv. förf.-saml. nr 196).

Därjämte har Kungl. Maj:t den 10 december 1920 utfärdat reglemente för statens skola för utbildning av distriktssköterskor (sv. förf.-saml. nr 813) samt kungörelse angående stipendier åt elever vid berörda skola (sv. förf.-saml. nr 814). På grund av den beslutade sänkningen i avseende å stipendiernas storlek har sistnämnda författning ändrats genom kungörelse den 11 april 1924 (sv. förf.-saml. nr 148).

De av departementschefen nu förordade ändringarna i grunderna för användningen av anslaget till bidrag för anställning av distriktssköterskor innebära, att tvenne bestämmelser i de nu gällande grunderna skulle upphävas, nämligen *dels* bestämmelsen, att statsbidrag icke utgår till avlöning åt sjuksköterska, som tjänstgör vid dispensär, till vars drift statsbidrag utgår, *dels ock* bestämmelsen, att landstingsområdes distriktsvårdsstyrelse, där så lämpligen kan ske, bör utgöras av områdets barnmorskestyrelse. I övrigt hava nu gällande grunder för anslagets användning ansetts böra lämnas orubbade. Enligt medicinalstyrelsens beräkning skulle man vid bestämmandet av sistberörda anslag för nästkommande budgetår utgå från att antalet bidragsberättigade befattningar skulle komma att utgöra omkring 333. Med ett bidrag av 500 kronor för varje befattning skulle då krävas ett anslagsbelopp av omkring 166,500 kronor. Med hänsyn till svårigheten att i förevarande avseende göra exakta beräkningar har styrelsen emellertid föreslagit, att anslaget skulle sättas till det nuvarande beloppet, 200,000 kronor. Detta innebär, att anslaget skulle beräknas med en marginal av 33,500 kronor. En sådan marginal har departementschefen dock funnit vara allt för vid. Enligt departementschefens mening vore det tillräckligt att räkna med en marginal av omkring 13,000 kronor och alltså upptaga anslaget till 180,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Mot Kungl. Maj:ts förslag att för budgetåret 1925—1926 bibehålla anslagen till distriktssköterskeskolan och till stipendierna för sjuksköterskor vid de för innevarande budgetår anvisade beloppen har utskottet icke funnit skäl till erinran.

Då utskottet jämväl ansett sig böra tillstyrka de av Kungl. Maj:t föreslagna ändrade grunderna för användningen av anslaget till bidrag för anställning av distriktssköterskor samt icke haft något att erinra mot det av Kungl. Maj:t för sistberörda ändamål äskade anslagsbeloppet, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) till bestridande av kostnaderna för *statens skola för utbildning av distriktssköterskor* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,000 kronor;

b) till *stipendier för sjuksköterskor* för genomgående av nämnda skola för samma budgetår anvisa ett extra anslag av 16,000 kronor;

c) för beredande av *statsbidrag för anställning av distriktssköterskor* för samma budgetår anvisa ett extra förslagsanslag av 180,000 kronor; samt

d) medgiva de av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1925 förordade ändringarna i grunderna för sistnämnda anslags användning.

80:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 80) att till beredande av dyrtidshjälp åt distriktssköterskor för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

*Dyrtidshjälp
åt distrikts-
sköterskor.*

[80.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 261 och 262 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för innevarande budgetår är förevarande anslag upptaget med 10,000 kronor. Enligt riksräkenskapsverkets budgetsredovisning har anslaget under budgetåret 1923—1924 belastats med 4,250 kronor. Med hänsyn härtill har departementschefen funnit anslaget för budgetåret 1925—1926 kunna nedsättas till nu äskat belopp.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till beredande av *dyrtidshjälp åt distrikts-
sköterskor* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslags-
anslag av 5,000 kronor.

81:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81) att för beredande av statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 560,000 kronor.

*Statsbidrag
till avlöning
åt distrikts-
barnmorskor.*

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 262—264 i statsrådsprotokollet.

[81.]

Med bifall till Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning har 1919 års lagtima riksdag för beredande av statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor på extra stat för år 1920 anvisat ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 28 mars 1919 utfärdat lag om anställande av distriktsbarnmorskor m. m. (sv. förf. saml. nr 138) och den 20 februari 1920 kungörelse angående statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor m. m. (sv. förf. saml. nr 140).

Statens kostnader enligt förenämnda lag beräknades i Kungl. Maj:ts berörda framställning komma att uppgå till omkring 700,000 kronor årligen. Med hänsyn till att, jämlikt övergångsbestämmelserna till lagen, i åtskilliga av de nya barnmorskedistrikten tillsvidare måste anstå med anställande av distriktsbarnmorskor, ansågs ett belopp av 500,000 kronor tillsvidare tillfyllest för ändamålet. Detta belopp begärdes och beviljades av riksdagen för åren 1920, 1921 och 1922. Då enligt bestämmelserna i ovannämnda kungörelse den 20 februari 1920 endast en mindre del av årsbehovet faller på årets förra hälft, kunde anslaget för första halvåret 1923 begränsas till 150,000 kronor. För budgetåret 1923—1924 beräknades anslaget åter till 500,000 kronor.

I skrivelse av den 31 augusti 1923 anmälde medicinalstyrelsen, att belastningssiffran å anslaget i fråga för år 1922 utgjort 640,365 kronor 96 öre. Det syntes styrelsen därför nödvändigt, att anslaget för budgetåret 1924—1925 höjdes till 650,000 kronor, då utgifterna för ändamålet under detta budgetår väl snarare komme att överstiga än understiga utgifterna under år 1922.

Detta förslag förordades i statsverkspropositionen till 1924 års riksdag, dock att anslagsbeloppet jämkades nedåt till 640,000 kronor. Sistnämnda belopp beviljades av riksdagen.

Enligt riksräkenskapsverkets budgetsredovisning har från ifrågavarande anslag under budgetåret 1923—1924 utbetalats cirka 550,000 kronor. Med hänsyn härtill och till den ökning i belastningen, som kan förväntas inträda på grund av tillkommande ålderstillägg, har anslaget för nästkommande budgetperiod ansetts böra upptagas till 560,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får alltså hemställa,

att riksdagen må för beredande av *statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 560,000 kronor.

*Dyrtidshjälp
åt distrikts-
barnmorskor.*

[82.]

82:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82) att till beredande av dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor och vissa av kommun fast anställda barnmorskor för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål är för budgetåret 1924—1925 anvisat ett anslag å 300,000 kronor.

Av riksräkenskapsverkets budgetsredovisning framgår, att anslaget för budgetåret 1923—1924 belastats med omkring 250,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till beredande av *dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor och vissa av kommun fast anställda barnmorskor* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor.

*Barnmorske-
undervis-
ningen och
barnbördshusen.*

[83.]

83:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83) att höja det ordinarie anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshusen, nu 69,383 kronor, med 4,320 kronor till 73,703 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 264 och 265 i statsrådsprotokollet.

Det av Kungl. Maj:t nu äskade anslagsbeloppet utgör vad som i normala fall enligt av riksdagen godkända grunder skall utgå från ifrågavarande anslag.

Utskottet får hemställa,

att riksdagen må höja det ordinarie anslaget till *barnmorskeundervisningen och barnbördshusen*, nu 69,383 kronor, med 4,320 kronor till 73,703 kronor.

84:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 84) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 265 och 266) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

*Repetitions-
kurser för
barnmorskor.*

[84.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till anordnande av *repetitionskurser för barnmorskor* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 15,500 kronor.

85:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 267 och 268) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Ortopediska
institutet.*

[85.]

att riksdagen må ur riksstaten utesluta det ordinarie anslaget till *ortopediska institutet*.

86:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86) att höja det ordinarie förslagsanslaget till Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris, nu 5,000 kronor, med 1,750 kronor till 6,750 kronor.

*Sveriges andel
i kostnaderna
för den in-
ternationella
hälsovårds-
byrån i Paris.*

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 269—272 i statsrådsprotokollet.

[86.]

Den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag samt Kungl. Maj:ts under nästpåföljande punkt gjorda framställning om ett extra anslag å 5,436 kronor för förhöjning av Sveriges andel i kostnaderna för byrån i fråga för kalenderåren 1924 och 1925 hava föranletts av en av byrån framställd begäran att från och med år 1923 utfå Sveriges bidrag i guldfrancs i stället för i pappersfrancs.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag såväl beträffande höjningen av nu förevarande anslag som även i fråga om förhöjningen av Sveriges andel i kostnaderna för byrån under kalenderåren 1924 och 1925, får alltså under nu förevarande punkt hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris*, nu 5,000 kronor, med 1,750 kronor till 6,750 kronor.

87:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 87) och under hänvisning till vad utskottet under nästföregående punkt anfört, hemställer utskottet,

*Förhöjning av
Sveriges andel
i kostnaderna
för den in-
ternationella
hälsovårds-
byrån i Paris
för kalender-
åren 1924
och 1925.*

att riksdagen må till *förhöjning av Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris för kalenderåren 1924 och 1925* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag av 5,436 kronor.

[87.]

*Förbättrad
sjukvård
inom rikets
ödemarks-
områden.*

[88.]

88:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88) att till åtgärder för åstadkommande av förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 107,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 273—276 i statsrådsprotokollet.

För åren 1921 och 1922 samt första halvåret 1923 har riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag anvisat anslag å extra stat för provisoriska åtgärder beträffande sjukvården inom rikets ödemarksområden.

Sedan en av medicinalstyrelsen och överstyrelsen för Svenska röda korset tillsatt samarbetskommitté framlagt förslag rörande vissa permanenta anstalter till förbättrande av sjukvården inom ödemarksområdena samt detta förslag jämte en av Norrbottens läns landsting uppgjord plan till ordnande av sjukvårdsförhållandena inom länet varit för yttrande överlämnat till åtskilliga myndigheter, däribland medicinalstyrelsen, som utarbetat ett eget förslag i ämnet, gjorde Kungl. Maj:t, på grundvalen av den sålunda förebragta utredningen, i proposition nr 91 till 1923 års riksdag framställning om anvisande av anslag för budgetåret 1923—1924 till åtgärder för åstadkommande, i enlighet med i propositionen närmare angivna grunder, av förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden.

Från detta anslag skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag kunna beviljas statsbidrag till upprättande av sjukstugor vid läkarstationer, till förhyrande av lokaler för provisoriska sjukhärbärgen, till förhöjning av statsbidraget till distriktssköterskor (ödemarkstillägg), till anställande av samariter samt till anskaffande, drift och underhåll av automobiler och motorbåtar för sjukvårdsändamål. Statsbidragen skulle, vad angår uppförande av sjukstugor, begränsas till ödemarksområdena i Norrbottens och Västerbottens län, men i övrigt avse nyssnämnda områden jämte västra delarna av Jämtlands län, dock med rätt för Kungl. Maj:t att i förekommande fall medgiva jämkning av omförmälda begränsning.

Kungl. Maj:ts förslag beträffande ifrågavarande statsbidrag innebar i korthet följande:

Statsbidrag till *upprättande av sjukstugor vid läkarstationer* skulle kunna utgå dels med ett grundbelopp, beräknat för operationsrum, läkarrum och operationsavdelning, dels ock med visst belopp för varje vårdplats å allmän sjukavdelning. Grundbeloppet skulle utgöra för sjukstuga med allenast allmän sjukavdelning 14,000 kronor, för sjukstuga, innehållande jämväl tuberkulosavdelning, med minst 8 vårdplatser å vardera avdelningen 15,000 kronor och för sjukstuga med allmän och tuberkulosavdelning, innehållande 12 vårdplatser å vardera avdelningen, 20,000 kronor. I vad bidraget utginge för varje vårdplats å allmän sjukavdelning skulle det utgöra högst 3,000 kronor för vårdplats.

Kostnaderna för dessa statsbidrag beräknades komma att uppgå till 384,000 kronor, vilket belopp ansågs böra uppdelas på fyra budgetår med

100,000 kronor å vart och ett av de tre första åren och 84,000 kronor å det fjärde budgetåret.

De föreslagna statsbidragen för *anordnande av sjukhärbärgen* inneburo ett fortsättande av de senaste årens provisoriska åtgärder och skulle utgå med högst hälften av den betingade hyran för härbärgena, dock högst 400 kronor för år till varje härbärke. Ett belopp av 5,000 kronor för budgetår beräknades för detta ändamål.

Beträffande *förhöjning av statsbidraget till distriktssköterskor* gick Kungl. Maj:ts förslag ut på en höjning av lönen med 500 kronor årligen för varje sådan sköterska i ovan angivna ödemarksområden; och beräknades härför ett belopp av 25,000 kronor för år.

I fråga om *anställande av samariter* föreslog Kungl. Maj:t ett fortsättande på den tidigare beträdda provisorievägen; och beräknades för detta ändamål ett belopp av 4,500 kronor att utgå enligt samma grunder som de tidigare gällande, dock att statsbidraget icke finge överskrida 300 kronor för år och samarit.

Slutligen föreslog Kungl. Maj:t, att till statsbidrag för *anskaffande, drift och underhåll av automobiler och motorbåtar* för sjukvårdsändamål inom ödemarksområdena skulle för budgetåret 1923—1924 anvisas 20,000 kronor för de förra och 3,000 kronor för de senare. Bidragen skulle utgå i huvudsak efter samma grunder, som tidigare godkänts, eller för automobil med minst 2,000 och högst 3,500 kronor samt för motorbåt med högst 750 kronor, allt för budgetår räknat.

De för ovannämnda ändamål beräknade beloppen uppgingo sålunda sammanlagt till 157,500 kronor. Denna summa avrundades till 157,000 kronor, vilket belopp äskades av riksdagen såsom extra reservationsanslag för budgetåret 1923—1924.

Vad Kungl. Maj:t föreslagit vann i allt väsentligt riksdagens godkännande. Beträffande förhöjningen av statsbidraget till distriktssköterskor förklarade sig riksdagen emellertid hysa betänkligheter mot att denna förhöjning skulle utgå med ett fixerat, för samtliga sköterskor lika stort belopp. Riksdagen ansåg, att ödemarkstilläggets storlek borde för varje särskilt distrikt bestämmas efter de lokala förhållandena samt att tilläggets maximum borde utgöra det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 500 kronor.

Det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet, 157,000 kronor, blev av riksdagen beviljat.

Genom kungörelse den 15 juni 1923 (sv. förf.-saml. nr 227) har Kungl. Maj:t därefter i anslutning till ovan angivna grunder utfärdat närmare föreskrifter rörande ifrågavarande statsbidrag.

För budgetåret 1924—1925 anvisades av Kungl. Maj:t begärt anslag, jämväl detta å 157,000 kronor. En av Kungl. Maj:t föreslagen detaljändring beträffande grunderna för erhållande av statsbidrag till anskaffande, drift och underhåll av automobiler och motorbåtar vann riksdagens godkännande. I anslutning härtill utfärdades den 11 april 1924 (sv. förf.-saml. nr 158) kungörelse om ändrad lydelse av § 16 i nyssnämnda kungörelse den 15 juni 1923.

Enligt den plan, som godkändes av 1923 års riksdag, skulle, såsom i det föregående nämnts, de till 384,000 kronor uppgående kostnaderna för statsbidrag till uppförande eller inrättande av sjukstugor vid läkarstationer inom ödemarksområdena fördelas på fyra budgetår med 100,000 kronor för vart och ett av de tre första budgetåren och 84,000 kronor på det fjärde budgetåret. I enlighet härmed skulle för beredande av dylikt byggnadsbidrag ett belopp å 100,000 kronor beräknas inom anslaget för budgetåret 1925—1926. Då det emellertid av riksräkenskapsverkets budgetredovisning för budgetåret 1923—1924 framginge, att reservationerna å anslaget den 1 juli 1924 uppgått till 153,094 kronor, har departementschefen ansett det tillräckligt att inom anslaget för nästa budgetår räkna med ett belopp av endast 50,000 kronor för statsbidrag till sjukstugor vid läkarstationerna. Vad angår övriga av 1923 års riksdag beslutade åtgärder för förbättrad sjukvård inom ödemarksområdena, hava dessa synts böra fortgå efter oförändrade grunder jämväl under nästa budgetår. Härför skulle krävas ett sammanlagt belopp av högst 57,500 kronor. Under förutsättning av bifall till vad departementschefen föreslagit, skulle alltså det här behandlade anslaget för budgetåret 1925—1926 i sin helhet beräknas till 107,500 kronor eller, i avrundat tal, 107,000 kronor.

Utskottets
yttrande.

Då utskottet icke funnit skäl till erinran mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt i skilda hänseenden föreslagit, får utskottet sålunda hemställa,

att riksdagen må till åtgärder för åstadkommande av förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra reservationsanslag av 107,000 kronor.

Väckta
motioner om
anslag till
stipendier för
bevistande av
medicinska
fortsättnings-
kurser.

89:o) I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren (nr 48) av herrar *A. Petré*n och *A. von Sneidern* och den andra inom andra kammaren (nr 66) av herr *E. Uddenberg*, har hemställts, att riksdagen måtte till stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för bevistande av medicinska fortsättningskurser i Stockholm m. m. på extra stat för budgetåret 1925—1926 anvisa ett förslagsanslag, högst 7,500 kronor.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

Om också läkarutbildningen i Sverige är synnerligen solid och grundlig, föreligger det likväl — med hänsyn till de medicinska vetenskapernas hastiga utveckling — behov av att läkarna någon gång få tillfälle att utvidga sina kunskaper genom deltagande uti undervisningskurser, anordnade vid sjukhus med mera allsidigt sjukmateriel. I all synnerhet gäller detta om tjänsteläkarna å landsbygden, vilka, såsom oftast ensamma på sin ort, måste behärska de olika medicinska disciplinerna. Man kan därför säga, att det var ett länge känt behov, som blev fyllt, då några specialistutbildade läkare började att försöksvis anordna medicinska fortsättningskurser i Stockholm. Sedan trenne sådana hållits åren 1909, 1911 (med 66 deltagare) och 1913

(med 56 deltagare), ingick den sistnämnda år nybildade »föreningen för medicinska fortsättningskurser» med begäran om statsbidrag till stipendier för landsortsläkare, som önskade delta i kurserna. I enlighet med kungl. proposition i frågan beslöt också 1914 års förra riksdag bevilja ett anslag för ändamålet å 4,500 kronor, därvid bestämdes, att stipendiernas storlek skulle vara 300 kronor och att de skulle kunna utgå till läkare, anställda i statens, landstings eller kommuns tjänst.

I föreningens program ingick att tillsvidare anordna fortsättningskurser i Stockholm endast vart annat år. I enlighet härmed höllos sådana åren 1915, 1917, 1919 och 1921, samtliga med statsbidrag, som blev höjt först till 6,000 kronor och slutligen till 12,000 kronor, på det att stipendierna måtte komma flera tjänsteläkare till del. I samband med sistnämnda ökning av anslaget höjdes även stipendiernas storlek till 400 kronor, varjämte särskilt bidrag skulle utgå till resekostnader för provinsialläkare från övre Norrland.

Kursdeltagarnas antal steg första gången, stipendier kunde utdelas, till 80 och har vid de följande kurserna utgjort respektive 78, 53 och 60 (därav 42 från landsorten).

Sedan 1921 har något statsbidrag för ändamålet icke vidare blivit beviljat, och någon kurs har därför sedan dess icke kunnat komma till stånd. Förra året gjordes ett försök att genom Svensk Läkartidning efterhöra, huruvida deltagare till en ny kurs utan bidrag till kostnaderna kunde beräknas, men endast 11 anmälde sig och därav allenast 5 från landsorten.

Då de flesta tjänsteläkares ekonomi huvudsakligen är beroende av deras dagsinkomst på praktiken, innebär för dem redan ledigheten i och för sig med därtill kommande utgift för vikarie en kännbar ekonomisk uppoffring. Vid sådant förhållande är det lätt att förstå, att det för tjänsteläkarna i allmänhet ställer sig svårt att kunna delta i en fortsättningskurs utan bidrag till de direkta kostnaderna för denna.

Uppenbart synes sålunda vara, att, skola de medicinska fortsättningskurserna åter kunna komma till stånd, måste statsbidrag beviljas för ändamålet. Med hänsyn till vikten av att landets läkarkår sättes i tillfälle att uppfriska och vidmakthålla de under studietiden förvärvade kunskaperna samt att göra sig praktiskt förtrogen med nya undersöknings- och behandlingsmetoder på den medicinska vetenskapens område, vore det i hög grad önskvärt, att det icke bleve något ytterligare uppskov med anordnandet av medicinska fortsättningskurser.

Nämnas må också, att medicinalstyrelsen i underdåniga skrivelser den 3 augusti 1921, den 18 augusti 1922, den 19 september 1923 och den 30 augusti 1924 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte begära anslag av riksdagen till sådan kurs, om också till ett reducerat belopp. I sistnämnda skrivelse föreslogs sålunda, att 7,500 kronor måtte begäras för ändamålet. Därvid utgick medicinalstyrelsen ifrån, att stipendierna åter skulle sänkas till 300 kronor, och att högst 600 kronor skulle reserveras såsom bidrag till resekostnader för provinsialläkare i övre Norrland. I denna medicinalstyrelsens skrivelse är

även omnämnt, att föreningen i fråga meddelat, att den vore beredd att, om anslag till stipendier åter kunde utverkas, anordna medicinsk fortsättningskurs under hösten 1925.»

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som delar motionärernas uppfattning om vikten av att landets läkarkår sättes i tillfälle att uppfriska och vidmakthålla de under studietiden förvärvade kunskaperna samt att göra sig praktiskt förtrogen med nya undersöknings- och behandlingsmetoder på den medicinska vetenskapens område, har i likhet med motionärerna ansett, att ett ytterligare uppskov med återförande å riksstaten av nu ifrågavarande anslag icke bör ske.

Då utskottet icke heller haft något att erinra emot storleken av det för ändamålet äskade anslagets belopp, får utskottet sålunda hemställa,

att riksdagen, med bifall till herrar Petréns och von Sneiderns samt herr Uddenbergs ovanberörda motioner, må till *stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för beivrande av medicinska fortsättningskurser i Stockholm m. m.* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag å 7,500 kronor.

Överståthållarämbetet och landsstaten.

- [89.] 90:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag *dels* till överståthållarämbetet (punkt 89), *dels* till landshövdingarna (punkt 90), *dels* till befattningshavare vid länsstyrelserna (punkt 91), *dels* till sakkunniga till biträde vid utredningar m. m. (punkt 92), *dels* till extra biträde vid länsstyrelserna m. m. (punkt 93), *dels ock* till ortstillägg till landsfogden i Göteborgs och Bohus län (punkt 94) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

- [95.] 91:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 281 och 282) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1925—1926 till *ersättning åt lappfogdar m. m.* anvisa ett extra reservationsanslag av 43,550 kronor.

Polisväsendet.

- [96.] 92:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag *dels* till polisväsendet i riket (punkt 96), *dels* till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet (punkt 97), *dels ock* till polisväsendet i Stock-

holm (punkt 98) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen anmäla.

93:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 99) att till underhåll av särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m. för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 150,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 283—286 i statsrådsprotokollet.

Särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.

[99.]

För vartdera av budgetåren 1923—1924 och 1924—1925 har riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t anvisat anslag till särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m., att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel. För det förra budgetåret har anslaget utgått med 125,000 kronor och för det senare med 100,000 kronor.

Den av Kungl. Maj:t nu föreslagna förhöjningen av anslaget är föranledd dels därav, att, sedan aktiebolaget Vin- och Spritcentralen, som senast för år 1924 och första hälften av innevarande år lämnat bidrag till nu ifrågasatt ändamål, förklarat sig i fortsättningen icke komma att lämna dylikt, statens bidrag till Stockholms stad, nu 50,000 kronor, ansetts böra höjas, dock högst till 75,000 kronor, dels därav att ökade medel ansetts böra finnas disponibla för spritsmugglingens bekämpande å andra orter i landet.

Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må till underhåll av *särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m.* för budgetåret 1925—1926 anvisa ett extra anslag, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, av 150,000 kronor.

Diverse.

94:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslag till ålderstillägg (punkt 100) samt till rese- och traktamentspenningar (punkt 101) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

[100.]

[101.]

anmäla.

95:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102) att höja det ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 100,000 kronor, med 10,000 kronor till 110,000 kronor.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 289 och 290 i statsrådsprotokollet. Det ordinarie anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga Bihang till riksdagens protokoll 1925. 6 saml. 5 häft. (Nr 5.)

[102.]

bestämdes för år 1922 till 225,000 kronor och upptogs i riksstaten för första halvåret 1923 till 112,500 kronor. Oaktat mycket stor överbelastning ägt rum å 1921 års anslag och för år 1922 enahanda förhållande syntes komma att inträffa beträffande anslaget för sistnämnda år, bestämdes anslaget för budgetåret 1923—1924 icke till högre belopp än 125,000 kronor, enär enligt Kungl. Maj:ts beslut den 24 november 1922 det stora flertalet av kommittéer och sakkunniga upphört med sin verksamhet eller komme att göra detta under första hälften av år 1923. Anslaget för budgetåret 1923—1924 erhöi icke heller karaktären av förslagsanslag utan upptogs såsom reservationsanslag.

För budgetåret 1924—1925 ansågs anslaget kunna sänkas med 25,000 kronor till 100,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet har icke känt sig övertygat om nödvändigheten av den av Kungl. Maj:t föreslagna höjningen av förevarande anslag, utan synes anslaget böra bestämmas till samma belopp som för innevarande budgetår.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må upptaga det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* med oförändrat belopp eller 100,000 kronor.

*Extra
utgifter.
[103.]*

96:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 103) att höja det ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 100,000 kronor, med 10,000 kronor till 110,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 290 i statsrådsprotokollet.

Reservationsanslaget till extra utgifter upptogs i 1922 års riksstat till 40,000 kronor och i riksstaten för första halvåret 1923 till 20,000 kronor.

1923 års riksdag godkände ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag, att huvudtitlarnas allmänna besparingsfonder skulle från och med den 1 juli 1923 avskaffas. Enligt detta förslag förutsattes, att sådana utgifter, som dittills bestritts från nämnda fonder, efter sistberörda tidpunkt skulle belasta respektive reservationsanslag till extra utgifter. I anslutning härtill bestämdes anslaget till detta ändamål under femte huvudtiteln för budgetåret 1923—1924 till 120,000 kronor.

Med hänsyn till väntad besparing å sistnämnda anslag sänktes detsamma för budgetåret 1924—1925 med 20,000 kronor till 100,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Även beträffande ifrågavarande anslag har utskottet icke blivit övertygat om nödvändigheten av en höjning utan har anslaget synts böra upptagas med oförändrat belopp.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må upptaga det ordinarie reservationsanslaget till *extra utgifter* med oförändrat belopp eller 100,000 kronor.

97:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag *dels* till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. (punkt 104), *dels* till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 105), *dels* till tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (punkt 106), *dels ock* till dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst (punkt 107) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen anmäla.

[104.]

[105.]

[106.]

[107.]

98:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 108) att höja det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader, nu 180,171 kronor, med 10,414 kronor till 190,585 kronor.

Tryckningskostnader.

[108.]

Det ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader har beräknats för budgetåret 1923—1924 till 200,476 kronor och för nu löpande budgetperiod till 180,171 kronor.

Enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning uppgingo nettoutgifterna från anslaget för budgetåret 1923—1924 till 194,605 kronor. Med hänsyn härtill har departementschefen funnit anslaget för nästa period böra upptagas till 190,000 kronor, vilket belopp för utjämning av huvudtitelns slutsumma avrundats till 190,585 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader*, nu 180,171 kronor, med 10,414 kronor till 190,585 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Övriga ordinarie anslag.

99:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under femte huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Övriga ordinarie anslag.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under femte huvudtiteln, vilka icke blivit härovan särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1925—1926 uppföras med oförändrade belopp. Stockholm den 17 april 1925.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzeli*us, *A. C. Lindblad*, *A. F. Vennersten*, *Oscar Olsson*, *O. Bergqvist*, *J. G. Walles*, *E. A. Hallin*, *K. E. Andersson* i *Eliantorp*, *G. Kobb*, *J. B. Johansson* i *Fredrikslund*, *A. Petrén* och *C. A. Carlsson* i *Gävle*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i *Råstock*, *K. V. Rydén*, *A. Wiklund*, *C. R. Jansson* i *Falun*, *P. Nilsson* i *Bonarp*, *S. Bengtsson* i *Norup*, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Olsson* i *Kullenbergstorp*, *A. Å. Törnkvist* i *Karlskrona*, *E. Kristensson* i *Göteborg*, *P. M. Olsson* i *Blädinge* och *O. E. F. Järte*.

Reservationer:

vid *punkt 9* (socialstyrelsen) av herrar *S. H. Kvarnzeli*us, *Oscar Olsson*, *J. G. Walles*, *G. Kobb*, *A. Petrén*, *C. A. Carlsson* i *Gävle*, *A. Anderson* i *Råstock*, *C. R. Jansson* i *Falun*, *L. J. Carlsson-Frosterud* och *O. E. F. Järte*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Innebörden av — — — — —
— — — — — 26:e lönegraden.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd — — — — —
— — — — — för sjukkasseväsendet m. m.

Utöver dessa tjänster — — — — —
— — — — — andra sekreterarbefattningarna.

Även utskottet har vid prövning av denna fråga kommit till den uppfattningen, att sekreterarna å styrelsens byrå för arbetarskyddsärenden och å byrån för lag- och administrativa ärenden icke böra intaga en lägre ställning i lönehänseende än övriga av lönenämnden till uppflyttning i lönegrad föreslagna tjänster av nu ifrågavarande kategori. Då utskottet av vad i ärendet anförts och i övrigt under hand inhämtat rörande befattningshavarnas i fråga arbetsuppgifter och tjänsteåligganden ansett skäligt, att, i enlighet med vad lönenämnden föreslagit, förste byråingenjörstjänsten, sekreterartjänsten å byrån för sociala frågor i allmänhet samt sekreterar- och inspektörsassistenttjänsten hänföras till högre lönegrad, följer alltså härav, att utskottet funnit sig böra tillstyrka, att jämväl de två övriga sekreterarbefattningarna erhålla en förbättrad löneställning och sålunda placeras i den nya 26:e lönegraden.

I fråga om de kvinnliga befattningshavarnas avlöningsförhållanden har riksdagen numera fattat beslut, vadan beräkningen av vederbörande anslag nu jämkats med hänsyn till detta beslut, varjämte vederbörlig ändring vidtagits i fråga om benämningen av förste kanslibiträden och kanslibiträden.

Utskottet, som i övrigt ej funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar hos socialstyrelsen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 förste byråingenjör	B 26
3 sekreterare	B 26
1 sekreterare och inspektörsassistent	B 26
3 förste aktuarier	B 24

b) godkänna följande stat för socialstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Kronor.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ... 290,000

Summa kronor 324,400;

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till socialstyrelsen, nu 312,000 kronor, med 12,400 kronor till 324,400 kronor;

vid punkt 40 (medicinalstyrelsen) av herrar O. Bergqvist, K. E. Andersson i Eliantorp och K. V. Rydén, som ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar hos medicinalstyrelsen på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
1 byråveterinär.....	B 26
1 kontrollant av hospitalens ekonomiska förvaltning.....	B 26
1 sekreterare (å medicinalbyrån)	B 26
1 kamrerare	B 24
1 ombudsman	B 24
3 sekreterare	B 24

b) godkänna följande stat för medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1925—1926:

Stat.

Kronor.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ... 265,000

Summa kronor 350,500;

samt

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *medicinalstyrelsen*, nu 344,100 kronor, med 6,400 kronor till 350,500 kronor;

av herrar *E. A. Hallin* och *O. Olsson* i *Kullenbergstorp*;

vid *punkt 54* (hospital och asyler) av herrar *A. Petrén*, *A. Anderson* i *Råstock* och *L. J. Carlsson-Frosterud*.

Verkliga utgifter.

V. Femte huvudtiteln. Socialdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, <i>förslagsanslag</i>	273,700	
3	Övergångsstat för departementet	5,200	
	Säger för departementet	302,900	
B. Sociala verk och inrättningar.			
Riksförsäkringsanstalten:			
1	Riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i>	243,200	
2	Riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		1,346,500
3	Kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
4	Riksförsäkringsanstaltens dödsfallsärsättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond, <i>förslagsanslag</i>		5,000
5	Statens bidrag till fiskares försäkring, <i>förslagsanslag</i> ..	35,000	
		378,200	1,351,500
Försäkringsrådet:			
6	Försäkringsrådet, <i>förslagsanslag</i>	83,600	
7	Försäkringsrådets verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		26,000
Socialstyrelsen:			
8	Socialstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	319,400	
9	Socialstyrelsens verksamhet		124,600
10	Ersättning åt förlikningsmän m. m. för medling i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>		110,000
11	Centrala skiljenämnden för vissa arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>		18,700
12	Särskilda skiljedomare i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i> ..		5,000
13	Offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i> ..		240,000
14	Medellösa arbetssökandes resor, <i>förslagsanslag</i>		5,000
15	Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens konferens, <i>förslagsanslag</i>	15,000	
		334,400	503,300

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
	Arbeterskydd:		
16	Yrkesinspektionen, <i>förslagsanslag</i>	291,500	
17	Yrkesinspektionens verksamhet		78,500
18	Permanent utställningen i Stockholm av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet		3,000
		291,500	81,500
	Statens tvångsarbetsanstalter:		
19	Statens tvångsarbetsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	571,500	
20	Anordnande av varmvattenberedning och värmeledning inom tvångsarbetsanstalten i Landskrona, <i>reservationsanslag</i>		7,000
	Alkoholistvård:		
21	Driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö, <i>förslagsanslag</i>		3,000
22	Driftkostnader för statens vårdanstalt för alkoholister i Landskrona, <i>förslagsanslag</i>		2,000
23	Avlöningar och vikariatsersättningar vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister		41,945
24	Bidrag till driftkostnaderna i övrigt för statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, <i>förslagsanslag</i>		39,000
25	Erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader, <i>förslagsanslag</i>		90,000
26	Statens kostnader för farliga alkoholister m. m., <i>förslagsanslag</i>		5,000
27	Sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården		3,600
			184,545
	Sjukförsäkring:		
28	Sjukkasseväsandets befrämjande, <i>förslagsanslag</i>	* 2,470,000	
29	Sjukkasor, som meddela moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>		* 170,000
30	Arbetsrådet, <i>förslagsanslag</i>		61,150
	Allmänna pensionsförsäkringen:		
31	Pensionsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	* 652,000	
32	Pensionsstyrelsens verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i> ..		* 597,000
33	Statens kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, <i>förslagsanslag</i>		* 25,500,000
34	Bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen		* 4,825,000
35	Ersättning till postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar, <i>förslagsanslag</i>		290,000

* Av Kungl. Maj: föreslaget belopp. varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
36	Ersättning till häradskrivarna för pensionsförteckningar, <i>förslagsanslag</i>		50,000
		652,000	31,262,000
	Fattigvård och barnavård:		
37	Fattigvården i Stockholm och landsorten	9,564	
38	Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>	1,000,000	
39	Svenska fattigvårdsförbundet		20,000
40	Statsinspektion av fattigvården		49,650
41	Bidrag till uppförande eller inrättande av arbetshem, <i>förslagsanslag</i>		60,000
42	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem, <i>förslagsanslag</i>		45,000
43	Barnhusen	115,830	
44	Skyddsuppfostran, <i>förslagsanslag</i>	180,000	
		1,305,394	174,650
45	Frälsningsarméns räddningshem		6,000
	Säger för sociala verk och inrättningar	6,086,594	33,827,645
	 C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.		
	<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater.</i>		
	Medicinalstyrelsen:		
1	Medicinalstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	351,500	
2	Medicinalstyrelsens verksamhet		28,700
	Statsmedicinska anstalten:		
3	Statens bakteriologiska laboratorium 102,290		
4	Driften vid statens bakteriologiska laboratorium	41,800	
5	Statens rättskemiska laboratorium 16,750		
6	Driften vid statens rättskemiska laboratorium	2,400	
7	Provisoriskt lönetillägg åt föreståndarna för statens bakteriologiska laboratorium och statens rättskemiska laboratorium, <i>förslagsanslag</i>	1,800	
8	Statens farmaceutiska laboratorium 18,000	119,040	64,000
	Provinsialläkarstaten:		
9	Förste provinsialläkare och provinsialläkare		
10	Skrivbiträde och övriga expenser åt förste provinsialläkare m. m. 48,400		

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
11	Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden, <i>reservationsanslag</i>	40,000	
12	Provisoriska lönetillägg åt förste provinsialläkare och provinsialläkare	245,000	
13	Flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i>	5,000	
14	Resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl., <i>reservationsanslag</i>		
15	Avlöning åt civila läkarstipendiat, <i>reservationsanslag</i>		
16	Bidrag till extra provinsialläkares avlönande, <i>förslagsanslag</i>	25,000	
17	Dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i> ...	6,000	
		1,696,300	344,400
		2,166,840	437,100
<i>Sjukvårdsanstalterna.</i>			
<i>Sinnessjukvårdsanstalterna:</i>			
18	Hospital och asyler, <i>förslagsanslag</i>	10,190,000	
19	Övergångsstat för hospital och asyler, <i>förslagsanslag</i>	15,240	
20	Resestipendier åt vid hospital och asyler anställda läkare, <i>reservationsanslag</i>	—	
21	Hospital vid Hälsingborg, <i>reservationsanslag</i>	2,500,000	
22	Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>förslagsanslag</i>	427,000	
23	Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallande-sjuka, <i>förslagsanslag</i>	647,500	
24	Epileptikeranstalter, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
25	Avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfost-ringsanstalt för sinnesslöa gos-sar	23,305	
26	Bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostningsanstalt för sinnesslöa gossar, <i>förslagsanslag</i>	25,500	

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
27	Vissa reparationsarbeten m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar, <i>reservationsanslag</i>	10,000	
28	Avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor	11,575	
29	Bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor, <i>förslagsanslag</i>	13,900	
		11,379,740	2,584,280
	Övriga sjukvårdsanstalter:		
30	Lasarets underhåll	15,774	
31	Resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett m. fl., <i>reservationsanslag</i>	—	
32	Underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	23,500	
33	Täckande av motsedd brist å anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	3,500	
34	Understöd åt spetälskesjukas familjer m. m.	5,000	
35	Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>reservationsanslag</i>	*325,000	
36	Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	2,800,000	
37	Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna, <i>förslagsanslag</i>	40,000	
38	Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård, <i>reservationsanslag</i>	—	
39	Folksanatorierna	200,000	
40	Understödjande av dispensärverksamhet, <i>förslagsanslag</i>	350,000	
41	Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten, <i>förslagsanslag</i>	60,000	
42	Radiumhemmets i Stockholm poliklinik	15,000	
43	Radiumhemmets i Stockholm klinik, <i>förslagsanslag</i>	28,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
44	Bidrag till resor för vissa patienter vid radiumhemmet i Stockholm, <i>förslagsanslag</i>	15,000	
45	Inköp av två röntgenterapiapparater för radiumhemmet i Stockholm	35,000	
46	Bidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus, <i>förslagsanslag</i>	1,590,000	
47	Bidrag för driften av epidemisjukhus, <i>förslagsanslag</i>	1,000,000	
	Vanföreväsendet:	2,899,274	3,606,500
48	Kliniker vid vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Helsingborg, <i>förslagsanslag</i>	124,000	
49	Polikliniker vid vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Helsingborg, <i>förslagsanslag</i>	15,000	
50	Underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra, <i>förslagsanslag</i>	65,000	
51	Sällskapet Eugeniahemmets verksamhet	5,000	
52	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, <i>förslagsanslag</i>	85,000	
53	De i Stockholm, Göteborg och Helsingborg inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m., <i>förslagsanslag</i>	120,000	
		409,000	5,000
		14,688,014	6,195,780
	Hälsövård i allmänhet.		
54	Allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i>	890,000	
55	Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader, <i>förslagsanslag</i>		12,000
56	Statens skola för utbildning av distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i>		8,000
57	Stipendier för sjuksköterskor för genomgående av statens skola för utbildning av distriktssköterskor		16,000
58	Bidrag för anställning av distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i>		180,000
59	Dyrtidshjälp åt distriktssköterskor, <i>förslagsanslag</i>		5,000
60	Bidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor, <i>förslagsanslag</i>		560,000
61	Dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl., <i>förslagsanslag</i>		250,000

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
62	Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen	73,703	
63	Repetitionskurser för barnmorskor		15,500
64	Skyddskoppypmpningen, <i>förslagsanslag</i>	290,000	
65	Karantänsanstalten på Kängö	17,600	
66	Svenska läkarsällskapet	1,500	
67	Internationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i> ..	6,750	
68	Förhöjning av Sveriges andel i kostnaderna för den in- ternationella hälsovårdsbyrån i Paris för åren 1924 och 1925		5,436
69	Åtgärder för förbättrad sjukvård inom rikets ödemarks- områden, <i>reservationsanslag</i>		107,000
70	Stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för bevistande av medicinska fortsätt- ningskurser i Stockholm m. m.		7,500
		1,279,553	1,166,436
	Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården	18,134,407	7,799,316
	D. Överståthållarämbetet och landsstaten.		
1	Överståthållarämbetet	* 95,722	
2	Landshövdingarna, <i>förslagsanslag</i>	* 540,000	
3	Befattningshavare vid länsstyrelserna, <i>förslagsanslag</i> ..	* 3,140,000	
4	Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m.	* 9,000	
5	Extra biträden hos länsstyrelserna m. m., <i>reservations- anslag</i>	* 675,000	
6	Ortstillägg till landsfogden i Göteborgs och Bohus län ..		* 200
7	Fögderiförvaltningarna	2,358,531	
8	Vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, <i>för- slagsanslag</i>	50,000	
9	Övergångsstat för landsstaten	25,700	
10	Ersättning åt lappfogdar m. m., <i>reservationsanslag</i>		43,550
	Säger för överståthållarämbetet och landsstaten	6,893,953	43,750
	E. Polisväsendet.		
1	Polisväsendet i riket, <i>förslagsanslag</i>		* 1,625,000
2	Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet, <i>förslagsanslag</i>		* 225,000
3	Polisväsendet i Stockholm	* 28,100	
4	Särskild polis för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker m. m., att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel		150,000
	Säger för polisväsendet	28,100	2,000,000

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
F. Diverse.			
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	* 550,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	* 800,000	
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	100,000	
5	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	* 1,200,000	
6	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 610,000
7	Tillfälliga lönetillägg åt vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>		* 9,500
8	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>		* 5,500,000
9	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	190,585	
Säger för diverse		2,940,585	6,119,500
Summa		34,386,539	49,790,211

* Av Kungl. Maj:t föreslagit belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.